

Littera S.

SACKANENSE,

Seu ab aliis etiam *Sackenſe* nuncupari ſolitum, atque iſtud jam pridem a furentibus ac immaniſſimis Huſſitis fataliter extinctum, Archi-Diœceſeos Pragenſis, in Regno Boëmiæ Monafterium, & quidem de quatuor Canonico-Auguſtinianis illis unum, quorum in ſua Boëmiæ Hiſtoria meminit etiam Dubravius Lib. 22. fol. 141. in hæc verba legendus : *Multa alia ejus (Arneſti Sanctæ memoriæ primi Archi-Epiſcopi Pragenſis jam ſupra laudati) pia opera memorantur. Nam Valetudinarium languentibus in oppidis ſuis Unum Brodæ, alterum Bibrami tertium Libavi conſtituit, ampliterque dotavit. Et adhuc amplius quatuor Cœnobia inductis in illa Contubernalibus, qui ſe Canonicos Regulares nuncupant, alios eorum Sackam, alios Rockicanam, alios Jaromirium, alios Glazium, apud quos ſepulturam ſibi delegit.* Item etiam Aloyſius Balbinus Societatis Jeſu in vita ejuſdem Arneſti Lib. 3. cap. 3. pag. 242. ubi is de eodem Sackanenſi Monafterio ſic habet: Eſt Mons quinque milliariſibus Boiemicis ſejunctus in Sacka nomine (nunc pagus eo loco (ad Regiam Urbem Nymburgum amœno circum aſpectu, ditio hæc erat paterna Arneſti vel certe ditionibus paternis vicina. S. Apollinaris templum ſtabat altiſſimum; ad quod Arneſtus inprimis condidit Cœnobium, deinde amatos, delectosque Canonicos ſub anno 1349. Raudnicio evocatos induxit. Quæ fundationis litteræ quam dives Cœnobium, qui qualesque ab initio Viri in eo vixerint, aliaque hiſ ſimilia, perditis omnibus monumentis, non poſſum dicere, & brevi etiam eorum comoratione excuſor, nam quatuor & viginti non amplius annis, eum Montem incoluiſſe Canonicos, compertum habeo. Illud æque certum, ab Arneſto doctiſſimo Præfule, doctiſſimos quoque Sackam adductos (Viros a Viro, veteri verbo lectos diceres) quorum ſingulari doctrina commotus Carolus IV. Imperator anno 1363. bona Arneſti Venia, Saczenſes Canonicos Pragam itidem in Montem, qui *Wetrom* appellatus, ad aliud S. Apollinaris templum tranſtulit, ibi ut Sapientiæ ſuus honos eſſet, neve theſſauro abſcondito ſimilis lateret, ſcholas ſacrarum litterarum a Canonicis aperiri, & Juventutem altioribus diſciplinis informari, juffit. Secuta utilitas Maniſta : nam ex proxima Wiſſehradenſi Eccleſia Clerici, alique Juniores Sacerdotes, doctrina invitati, frequentes veniebant. Ergo liberaliſſimus Princeps Montem illum S. Apollinaris totum elegantiſſimis domibus implevit, & Magiſtris Canonicis, quibus jam ante de neceſſariis Arneſtus ſtabili fundatione providerat, victum lautioſem, & cenſus plures, ut ſine Oeconomix cura docerent liberius adjecit; quam donationem novam litteris Arneſti confirmatam ſcribit Hagecius. Lætum id ſine dubio Canonicis : Pragæ in urbe, in ſumma doctrinæ autoritate potius, quam in ſolitudine villarum, atque non procul a Carloviensibus ſuis, quibus Mons S. Apollinaris imminet verſari. Sed neque hic firmum & ſtabile ſolum docta Religio & Religioſa doctrina invenit; in communi omnium Monafteriorum excidio anno 1420. poſt quinquaginta ſeptem, quam apertæ erant, annos ſcholæ illæ, ſubjecto ab hæreticis igne conflagrant, Canonicis dilabentibus. Hic conſilii pulcherrimi & utiliſſimi finis.

SAGANENSE

Collegium, ſeu præſtantiſſima Abbatia, communiter *S. Mariæ de Sagano* ſuo nomine dicta, ſuperioribus ſæculis famoſæ illi ac Venerabili Congregationi Aroaſienſium combinata. Hæc autem apud Sileſios in cognomine Ducatu & Civitate Saganenſi, ſub limite Diœceſeos Vratiſlavienſis conſtituta, initia ſua ſumpſit anno Gratix Humanatæ 1284. quando nimirum Prempko Sileſiæ Dux Saganenſis, idem etiam S. Hedwigis Sileſiæ ac Poloniae Ducisſæ (decimo tertio Calendas Novembris Martyrologio Romano inſcriptæ) Pronepos, cooperante Fratre ſuo Conrado pro tunc Cathedralis Eccleſiæ Vratiſlavienſis Præpoſito ac Patriarcha Aquileienſi, Canonicos Auguſtinianos ex Naumburgenſi Cœnobio jam ſupra recitato, in ſuam Saganenſem Reſidentiam & Civitatem transportari fecit, & quidem ad Parochialem Eccleſiam inibi perpetua ſtabilitate firmandos; dehinc omni jure Patronatus & queiſvis aliis prærogativis apertinentibus novo huic Abbati ac Capitulo Saganenſi libera ac ſpontanea collatione in id gratioſe collatis, prout amplius patet ex ipsis memoratæ translationis litteris ad poſteriorum memoriam taliter exaratis : „ In nomine Domini Amen &c. Ne rerum „ geſtarum ſeries per curſus temporum ſucceſſione labatur e memoria Poſteriorum, „ Nos Prempko Dei Gratia Dux Sileſiæ & Dominus Terræ Saganenſis attendentes „ ino-

REVERENDISSIMO PATRI D. G. DUCALIS COLLEGII AD
 S. MARIAM DE SAGAN BATTI SERENISSIMI AC REVERENDISSIMI
 PRINCIPIS ET EPISCOPI ASTERII SAGANENSIS ASSESSORI
 PRIMARIO &c. ADM. R. DUCATUM SAGANENSEM ARCHIPRESBY-
 TERO S.S. THEOLOGIAE BACCALAURO FORMATO SUPP. PRIORI &

Joannis Frensch sc. 1687.

„ inopiam & egestatem Religioforum Virorum Ordinis S. Augustini Monasterii in
 „ novo Castro communi assensu Charissimorum Nostrorum Domini Conradi & Do-
 „ mini Henrici Inclitorum Ducum Silesiæ, nec non solerti cura Venerabilis Patris
 „ nostri Thomæ Episcopi Vratislaviensis Ecclesiæ accedente ex libero nostro arbitrio
 „ Abbatiam de novo Castro in Civitatem nostram Saganum vulgariter appellatam
 „ sane decrevimus transferendam, respicientes dictos Viros Religiosos pro zelo, quo
 „ circa ipsos jam dudum moti sumus, adhuc & moveri volumus studio interioris ho-
 „ minis in beneficio Parochiæ Jus Patronatus nostræ dictæ Civitatis in remedium &
 „ salutem animarum Patris & Matris nostræ felicis recordationis in salvo & tranquil-
 „ lo commodo perpetuo possidendam. Ut autem hæc tam solennis nostra transla-
 „ tio perpetuam obtineat firmitatem præsentibus litteris nostri sigilli munimine jussi-
 „ mus roborari. Acta sunt hæc anno Dominicæ Incarnationis millesimo ducentesi-
 „ mo octogesimo quarto præsentibus his, quorum nomina subsequuntur, videlicet di-
 „ lecto Confratre nostro Ulrico de Rac, Domino Reinoldo Rinc, Domino Ottone
 „ Wolframo Fratre suo de Pannowitz, Domino Sifrido de Necherlim, Domino Ja-
 „ cobo Plebano de Wintzig & aliis quam plurimis Viris idoneis & honestis. Da-
 „ tum per manus Helmwici Protho-Notarii nostræ Curiæ octavo Idus Maji, hoc
 „ est in die B. Stanislai Episcopi & Martyris.

Eodem anno loci Ordinarius seu Princeps & Episcopus Vratislaviensis Thomas antedictus de speciali sui Cathedralis Capituli assensu recensitam translationem simul ac donationem autoritate ordinaria solenniter approbavit, & confirmavit proprio quodam Diplomate ad perpetuam rei memoriam taliter exarato : „ In nomine Do-
 „ mini Amen. Nos Thomas Dei gratia Episcopus Vratislaviensis notum esse volu-
 „ mus omnibus tam præsentibus quam futuris, ad quos præsentibus litteræ devolven-
 „ tur &c. Quod cum Illustris Princeps Dominus Prempko Dux Silesiæ & Dominus
 „ Saganensis Jus Patronatus Ecclesiæ de Sagano Nostræ Vratislaviensis Diocesis,
 „ quod Jus Patronatus ad eundem Dominum Ducem Prempkonem dignoscitur de
 „ jure pertinere, pro suæ salutis & Progenitorum suorum remedio Religiosis Viris
 „ Abbati & Conventui Fratrum de novo Castro Ord. S. Augustini libere ac in per-
 „ petuum contulerit, prout in ipsis Domini Ducis litteris super hoc confectis plenius
 „ continetur. Nos eorundem Abbatibus & Conventus precibus favorabiliter annuen-
 „ tes donationem seu concessionem prædictam, prout provide & rationabiliter facta
 „ est, ratam & gratam habentes, accedente ad hoc Nostri Vratislaviensis Capituli
 „ consensu, Auctoritate Ordinaria confirmamus, & præsentis scripti patrocinio com-
 „ munimus, transferentes Monasterium ipsum & Abbatiam propter securitatem de
 „ loco illo, videlicet de novo Castro in Saganum ad Ecclesiam supradictam, quam ei-
 „ dem Monasterio in perpetuum similiter de consensu Nostri Capituli conferimus,
 „ Salvis Episcopali, Archi-Diaconali, Legatorum seu Nuntiorum Apostolicorum Ju-
 „ ribus quoad Canonicam Obedientiam, subjectionem & reverentiam, Visitationem,
 „ Correctionem, Reformationem, Procurationem, ac Censuram Ecclesiasticam, &
 „ alia, quæ ad Legem Jurisdictionis & Legem Diocesanam pertinere dignoscuntur.
 „ Volumus autem ut præfati Abbas & Conventus provideant, quod Ecclesia de No-
 „ vo Castro officietur per aliquem Fratrem, ita, quod divinis officiis non fraudetur.
 „ In cujus rei testimonium sigillum nostrum una cum sigillo nostri Vratislaviensis Ca-
 „ pituli præsentibus litteris duximus apponendum. Dat. apud Ottimachow 6to
 „ Nonas Julii anno Domini millesimo ducentesimo octogesimo quarto præsentibus &
 „ Consentientibus Dominis Milleijo Decano, Magistro Andrea Archi-Diacono, Jo-
 „ anne Scholastico Magistro Joanne Cantore, Nicolao Custode, Nicolao Scholastico
 „ Glogoviensi, Witzlao, Stephano, Martino, Helia, Petro de Strelyn, Henrico de Sty-
 „ navia, Laurentio Officiali, Martino Medico, Budivoio & Vice-Canonicis Vratis-
 „ lav. &c.

Eodem itidem anno Duce Prempkone Translate jam supradicto terris demor-
 tuo, Germanus frater ejus Conradus Cathedralis Ecclesiæ Vratislaviensis Præpositus,
 idem etiam Patriarcha Aquileiensis in Ducatu Saganensi Successor proximus novo huic
 Saganensi Cœnobio in perpetuam donationem libere perfruendam totum dedit fun-
 dum & atrium suum cum structuris attinentibus adspectandum; cujusque modo in-
 ædificati perstant Abbatia & Conventus. Litteræ etiamnum in Originali salvæ & in-
 tegræ donationi ac translationi per omnia conformes illuc pariter apponi videntur
 esse supervacaneæ.

Anno 1517. Leo Papa X. per propriam Bullam quandam Autoritate Aposto-
 lica clementissime datam confirmavit quævis jura ac privilegia Cœnobitis Saganensi-
 bus hæcenus quomodolibet indulta, ipsumque Saganense Monasterium in specialem

Sedis Apostolicæ protectionem recepit anno Pontificatus Sanctitatis suæ octavo. Extat etiam Bulla Generalis Concilii Constantiensis & alterius Basileensis, per quas similiter duobus Episcopis Misnensi & Posnaniensi tota Authoritate Pontificia committitur seu demandatur sedulo de posthac observanda sæpenominatæ Canonice hujus Saganensis contra quosvis malignos & inuafores injustos firma protectio. Plures item supersunt largissimæ. Indulgentiarum Bullæ tam a Sede Apostolica quam Purpuratis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Patribus & aliis Episcopis sæpefata Canonice huic Saganensi diversis temporibus impertitæ. Quamplura similiter quoque restant Diplomata jam olim ab Augustissimis Romanorum Imperatoribus ceu specialium gratiarum donativa Saganensibus item Canonicis multifariam indulta. Atque hic signanter occurrit notandum, relationem illam ex Polonia Nostro Gabrieli Pennotto (ut ipsemet fatetur in sua tripartita Historia Generali Lib. 2. cap. 40.) factam seu transmissam, nempe Monasterium S. Mariæ de Sagano unum ac idem esse cum alio quodam itidem Abbatiali Cœnobio (Vratislaviensi subintellige) in eadem Diœcesi, & forte etiam Civitate situatum, veritati minus esse conformem, imo & falsissimum, siquidem duæ Abbatie istæ nimirum Saganensis & altera Vratislaviensis a primo statim sui exordio, & usque nunc sub propriis seu peculiaribus suis Abbatibus omnino diversis semper invicem a se fuerunt distinctæ.

Series

Reverendissimorum ac Amplissimorum DD. Abbatum Venerabilis Collegii S. Mariæ de Sagano; quorum omnium genuina effigies in Choro templi usque modo visuntur depictæ & appensæ.

- I. TILEMANNUS, ultimus Præpositus Naumburgensis seu in novo Castro; idem & primus Abbas Saganensis.
- II. BURCARDUS.
- III. PETRUS.
- IV. JOANNES I.
- V. GUNTHERUS.
- VI. TRUDWINUS.
- VII. HERMANNUS ad limina Apostolorum digressus, inde vero redux Senis in Tuscia mortuus & sepultus.
- VIII. THEODERICUS.
- IX. NICOLAUS I.
- X. JOANNES II. magna animi demissione præditus, proin apud omnes unice charus & acceptus; juxta quoque Regularis disciplinæ nunquam non illibate servandæ Custos indefessus ac ferventissimus, dehinc provectæ jam ætatis licet seniculus, pedester tamen ad Generale Capitulum Aroasiam in Belgium profectus.
- XI. NICOLAUS II.
- XII. MATHIAS.
- XIII. LUDOLPHUS, in Concilio Constantiensi sub annum Christi 1418. præclarus, sed & ob insignem morum pietatem ac profundam sacrarum litterarum scientiam Patribus ibidem unice gratus, demum etiam post mortem a Suis Albo gratæ memoriæ calculo notatus.
- XIV. HENRICUS I. ob strenuum Ecclesiasticæ libertatis defensionem a Joanne Silesiæ Duce ferventissimo Hussiticæ hæreseos fautore & Tyranno ferocissimo captivatus, & in tetram custodiam abreptus. Etiam oculo dextro (cum jam prius etiam sinistro utcunque tandem fuisset destitutus) miserime privatus, item mensibus sex & ultra male passus, auram vitalem hausit, unde tamen postmodum dimissus, quamvis luminibus orbis Abbatia sponte resignata, biennio adhuc superstes mansit, & toto reliquo tempore solitas ad populum conciones e publica Cathedra declamandas nunquam intermisit.
- XV. HENRICUS II. ex avita Silesiorum prosapia de Stislau progenitus:
- XVI. AUGUSTINUS.

XVII.

XVII. SIMON.

XVIII. MARTINUS.

XIX. PAULUS I. ab Haugwitz inter Antistites Saganenses omnium primus Authoritate Apostolica Sacris Insigniis Pontificalibus donatus.

XX. JODOCUS.

XXI. CHRISTOPHORUS, ex hoc solo nimium quantum infelix, quod sub suo Regimine tristis admodum & invitus videre coram debuerit Patriam suam ut puta totam pene Silesiæ Provinciam multifariis & execrandis Novatorum dogmatibus deformatam.

XXII. PAULUS Lemberck, qui non solum ab avita Patrum Religione, sed etiam a Canonico Ordine & Religioso statu turpis Apostata factus consilio & exemplo suo pessimo, velut alter Lucifer, etiam alios in eandem perniciem attraxit, insuper quoque Patri & Magistro Luthero abortivo quasi per omnia similis factus Monialem quandam itidem Apostatricem in sceleratissimam execrandi thalami sociam assumpsit; ex tunc idem ipse in Lignicensi Silesiæ Ducatu Curionis heterodoxi ministerio perfunctus, tandem eo miseriarum fuit adactus, ut ultima egestate pressus panem ostiatim mendicans ultione divina multatus misero miserabilior obierit mortem sane miserrimam ac turpissimam non solum temporalem, sed etiam sempiternam.

XXXIII. JACOBUS. Hujus ut & alterius Successoris in Abbatiali munere proximi controversias illas & tristes admodum in causa Religionis rerum vicissitudines sane fuisse gravissimas simpliciter attestatur Martinus Zeillerus in sua Itinerarii Germaniæ Continuatione cap. 30. fol. 651. ita legendus: *Als Anno 1539. Herzog Georg zue Sachsen gestorben, so hat man in der statt Sagan Evangelisch (secundum novum dogma Lutheri subintellige) zue prädigen angefangen, so schon vorhin in den dörrfern herum geschächen, wiewohl Herzog Georg solches oft abzueschaffen vermeint hat. Anno 1549. als König Ferdinandus dieses Fürstentumbs sambt den Bibersteinschen Herrschafften Sora, Tribel, Fridlandt &c. Marggraff Georg Friderichen zue Brandenburg an statt Oppolen und Ratibor (so seinem Herrn Vattern, Marggraff Georgen für eine gewisse Summa geldts versezet gewesen, und der König damahlen der Königin Elisabethen in Vngarn, als sye ihm Sibenbürgen abgetretten. zuestellen lassen) vbergab: da mueste anno 1557. aus Befehl des Marggraffens der Abbt die Pfarrkirchen der Statt wider einräumen, und die Jährlich bestimpte Pension für die Kirchen und Schuel-diener hergeben. Aber anno 1558. wurde der Marggraff bezahlt, und mueste wider abtretten, daber der Abbt auf ein Neues zue klagen angefangen, und es auch anno 1560. erhalten hat, und die ibrige selbst besolden müeste. Erlangte doch endlich, das die Burger ihr kleines Paarfüßser Kirchlein erwaitern möchten.*

XXIV. SIMON. Hic templo Monasterii sui per Joannem Fridericum Saxoniae Ducem, eumque id temporis dominio seu Ducatu Saganensi potitum primarium Lutherani dogmatis fautorem iniquissime spoliatus, sed & cum paucis (qui in confessione fidei Orthodoxæ permanerunt stabiles) Religiosis Canonicis suis contumeliose nimis habitus, imo & Religiosis vestibus exutus ac bonis temporalibus in totum destitutus, proin solo pane tribulationis sustentatus, simul atque ærumnis plurimis confectus juxta tamen forti animo in avita Religione Romano-Catholica & Apostolica persistens, tandem vita defecit temporali pro meritis affectus æternam anno non notato.

XXV. ANDREAS Ruperti, Vir justus atque perfectus in generatione sua, qui coram Deo ambulavit, sed & ob Religiosam patientiam multifarie demonstratam apud omnes summopere commendatus; item & rara vitæ pietate fulgidus, continuo quoad claustrale regimen tenuit, nemini non gratus & acceptus in lucidissimum Religiosæ pietatis exemplum ubique præluxit.

XXVI. GEORGIUS Nobilis Polonus Patria Cracoviensis.

XXVII. FRANCISCUS I. infinitis quasi calumniis & dirissimis hæreticorum exactionibus sat diu vexatus.

XXVIII. FRANCISCUS II.

XXIX. JACOBUS II, solers Oeconomus fuisse in publicis tabulis oppido commendatus.

XXX. FRIDERICUS in brevi solerter explevit tempora multa utpote Cœnobia suo haud dubie plus ultra profuturus, nisi præter spem citius defecisset morte naturali sublati.

XXXI. ZACHARIAS itidem per omnia laudatus.

XXXII. NICOLAUS III.

XXXIII. PAULUS III. suscitata famosa illa sub annum 1618. Boëmorum rebellionem Monasterii sui templo tum etiam bonis mobilibus ac queisvis utensilibus vesana Acatholicorum rabie sacrilege privatus, maluit etiam reliquis bonis ac possessionibus temporalibus in totum cedere, quam contra legitimum Terræ Principem Ferdinandum II. Romanorum Imperatorem ac Serenissimam Domum Austriacam cum hæreticis Provinciæ Statibus Friderico Pseudo-Regi Boëmiæ juramentum fidelitatis præstare.

XXXIV. VINCENTIUS immatura morte præreptus vix ad biennium præfuit.

XXXV. HIERONYMUS, sævissimo belli Suecici disturbio cum Suis fugit, & exulavit in Polonia, Sueco Milite totum interim Cœnobium & quasvis appertinentes possessiones illius violenter occupante.

XXXVI. CASPAR I. totius Claustris sui maximis bellorum injuriis miserrime lacefciti sedulus Restaurator.

XXXVII. CASPAR II. Claustralium Canonicorum suorum numerum longæva temporum ac bellorum calamitate fatis imminutum, imo & ad paucissimos redactum, insigniter augmentasse laudatus.

XXXVIII. SIXTUS, SS. Theologiæ Doctor, Protonotarius Apostolicus, S. C. M. Consiliarius &c. citius præter spem fatis urgentibus extinctus.

XXXIX. JOANNES Ferdinandus Liber Baro a Somerfeck, uno infelix casuali incendio, quod (ipso peregre profecto) totum Monasterii adificium in nihilum redegit.

XL. JOANNES Jacobus in accepta Prælatuæ dignitate brevi solum vivens tempore contra ac multis magnisque corporalibus repletus miseriis demum miserabiliter phtysi consumptus.

XLI. JOANNES Ignatius cognomento Pefchke, Patria Glacensis, ex Præposito Naumburgensi ad Hebrum, vel vulgo Boberum, in Prælatum Anno Domini 1679. electus. Vir erat omnigenæ virtutis laude conspicuus, a Diva Virgine jam ut adulescens ex variolis cæcus visum recepit. Præcipue vero enituit in eo profundissima humilitas, quæ mox initio introductionis suæ Prælatiæ in Ecclesiam eximium cœlo gratum edidit partum; desebat nempe amare humeros suos impares esse tantis oneribus Canonici ære alieno gravatæ, atque insuper lamentabili casu tunc in cineres redactæ sustentandis, utut omnibus perspicuum esset, tum ob præclaras virtutes, dexteritatem, spemque in Deum firmissimam omnibus omnino esse parem. Testatus est & idipsum eventus; nam qui humilia respicit & alta a longe cognoscit, Regimini illius adeo benedixit, ut de congrua habitatione nobis iterum providerit aliquotque debitorum millia expungere valuerit. Verum a Supremo Numine ad sublimius virtutis meritum reservatus, & ut tanquam aurum in fornace probandus, patientiæ aurum singulare mundo Christiano evaderet amabile & Angelis gratum; noviter per malignum hominum quendam, qui defacto nescitur, terrifico incendio non solum majorem partem Canonici, verum etiam totam pene Civitatem Deus consumi permisit. Unde factum est, ut lingua civium a bile commota non solum nos in faciem contumeliosè incendiarios vocarit, sed & ipsum innocentissimum Præsulem illorum quidam eadem contumalia afficere non erubuerit. Conabatur siquidem Reverendissimus Prælati licet ex triennali hydrope viribus prope exhaustus pedes se flammis voracibus subtrahere per portam minorem civitatis, sed vix appropinquabat portæ, obviam venit civium unus, qui cum oculos Basilicæ induere non valeret visu suo rabido vitam ei adimendo, linguam eo fortius acuit veneno suo serpentino cor ejus in impatientiam provocaturus hisce verbis: *Gebstu nun fort du alter Mordbrenner?* Quæ tamen omnia patientissimus Præsul invictò animo pertulit recusans omnem vindictam sibi a Pro-Capitano oblatam, quærens unice per crucis viam sequi Præcursores suum Christum, in cujus manus non multo post emisit spiritum suum optime de Canonici meritis 4ta Decembris Anno 1688. fuit ætat. annorum 56. Profess. 31. Abbat. 9.

XLII. ANDREAS Adalbertus cognomento Thil, ex Parocho Kuntzendorffensi, Patria Schönbornensis, loco quidem humili natus, sed ob plane eximias virtutes, raram dexteritatem, auream facundiam, præclaram scientiam merito dicendus Vir numeris omnibus absolutissimus, æterna Posterorum memoria dignissimus. Habebat ipse

ipse nocte ipsam electionem antecedente somnium vere ominosum. Videbatur eidem in somniis teterrimus Æthiops humeris incubare, a quo multum fessus liberari non potuit, donec illum extra Canoniam septa elatum humeris eiecisset. Subsecuta electione facile erat interpretari somnium; reperit etenim Neo-Electus Æthiopem humeros ejus gravantem, Canoniam nempe majori ex parte exultam. Lavit nihilominus Andreas Æthiopem rore cœli, ac decoram Collegio Canonico dedit formam & quidem intra unius anni spatium; debita, quibus gravabatur Canoniam, demum in totum brevi extinxit, ita ut omnes in summam admirationem rapti dicerent hanc mutationem esse luculenter uberrimæ cooperantis Dexteræ Excelsi. Nec minora beneficia ab hoc amatore Domus Dei senserunt Ecclesiæ; Sacellum siquidem S. Annæ ad decorem instauravit, in honorem ejusdem suæ utpote singularis Patronæ Congregationem erexit, quam mox hominum copia adauxit. Majorem Ecclesiam nostram pomposo & sumptuoso summo Altari, novo Choro & scamnis arte sculptoria mirifice elaboratis ad singularem splendorem exornari fecit. Denique pretiosos ornatus, vasa argentea, & alia copiosa ex argento artificiose facta splendori Ecclesiæ servientia, in quæ sæpius plura millia laudabili prodigalitate expendit; Ædificia ab eo erecta tot numerantur, ut numerum centenarium longe excedant, inter quæ turres & Ecclesiæ complures ex fundamento noviter exerexit, alias renovatas splendide exornavit, ita quidem, ut fere omnes, si paucas excipiam, Districtus Saganensis Ecclesias in aliam formam splendidiorem mutari fecerit, quæ omnes eundem usque nunc ut Patronum munificum respiciunt, dilaudant, deprædicantque. Virtus demum quanta in hoc piissimo Præsule eluxerit ommissis aliis vel exinde luculenter patescit, quod pauperes eum & subditi nostri non tam ut Dominum quam munificentissimum & clementissimum Patrem amore maximo sint prosecuti, quos utpote mansuetissimus charitate sibi devinxerat. Verbo: non tantum in interno sed & in externo regimine talem opere se exhibuit Rectorem Sapientissimum, qui non potestate dominante, sed charitate serviente se existimat felicem. Unum est quod omnibus erat cordolio, talem Insignissimum Dominum, qui jure merito Secundi Fundatoris titulo insigniri potest, vitam diutius protrahere non potuisse, mortuus est enim piissime in Domino Anno 1702. die 3. April. postquam præfuisset Canoniam 13. ann. fuit ætat. 54. ann.

XLIII. GEORGIUS Franciscus cognomine Müller ex Parocho Prifnitzensi, Prædecessori suo non dissimilis. Novit hic probe feliciori regimini amicos esse pernecessarios, hinc a Prædecessore suo Roma expedita & adepta SS. Martyrum *Christiani & Theodati* Lipsana ex templo Societatis Jesu hujus Civitatis transtulit in Sacellum nostrum S. Annæ dicatum & a Prædecessore suo restauratum. Demum mox ut Domus Dei Zelator erat eximius, ita Ecclesiæ ornamentum jam primo Præsulatus sui tempore conabatur perquam laudabili zelo ædificare Anno 1708. a fundamentis Ecclesiam Prifnitzensem Regularem tanta regularitate elegantiaque, ut intuentes omnes tum in rarum admirationem tum teneram consolationem rapi omnino videantur. Non minus Domum Parochialem ibidem cooperantibus Parochianis itidem a fundamentis ædificavit Anno 1715. quæ & Canonico dignum decorem & commoditatem copiosam subministrat. Oeconomiam non solum solerti vigilantia zelosus Pater pro Filiis imprætermisse dedit oculos, sed etiam magna ex parte dexterrime adauxit, quando Prædium in Bullendorff quondam a Canoniam cum Scultetia in Neüwalde permutatum recuperavit, & jus braxandi & epocillandi pro pagis nostris Schönborn, Brifnitz, Kalckreute, Rengersdorff, Neüwalde, Reichenbach, Diebau, Greiffenhain; item in Pagellis Præposituræ nostræ Neo-Castrensi ad Hebrum subjectis, Altklepen, Popowitz & Zedelsdorff a Camera Cæsarea redemit. Jurium quoque Canoniam acerrimus erat Propugnator, ne Canoniam vel ad unguem detrimentum eveniret; ideoque cum quidam Nobilis de Gladis in molendini nostri præjudicium molendinum extruxisset ad torrentem Brifnitz, æquo & bono consulens noster Georgius tam convincentibus argumentis eidem occurrit, ut per sententiam Cæsaream causa caderet & recenter ædificatam machinam demolire debuerit. Verum uti nulla etiam dignitas Cruciatâ quin crucietur quandoque, ita & Georgius, ut sæpius Prædecessores sui, suam Jobea tamen magnitudine crucem humeris exceptit; Sueci quandoquidem Anno 1707. grassantes non solum illum in Silesia magnis onerantur curis, sed & in Lausatia, Saxoniam incorporatâ, pagis nostris adeo exactionibus repetitis infestantur, ut ab unico Prædio in Kuntzen-dorff propter iniquam ejusdem prædii Indictionem non tantum multos centenos modios avenæ præter innumera plaustra fæni, sed & multa millia in parata pecunia pendere debuerit ad evitandam, quam minitabantur incinerationem. Et denique quod peculiare virtutis Joanneo-Augustinianæ semper explevit monitum, est: quod Canonicos suos omnes profuissima charitate sit prosecutus; rexit amore, correxit amore

omnium corda hoc modo flectens in sua vota, quos & usque in finem dilexit. Post multas tandem superatas calamitates una illum apprehendit, quam non nisi morte vincere potuit, fuit autem hydrops; quæ cum sensim casto Medicorum conatu invaluisset, omnibus Sacramentis munitus, sensibus integris placidissime obdormivit Anno 1720. ætat. 62. Profess. 38. Abbat. 19no.

XLIV. CHRISTOPHORUS II. nulli Secundus, quem rara virtus, profundissima scientia cum longa experientia Præsulatus dignitate fecit dignissimum. Contigit equidem, ut noviter suos Commissarios Princeps territorialis moliretur habere in futuro electionis scrutinio, sed quia hoc utpote a Sacris Canonibus dissonum tum Saganenses Canonici, tum Episcopus admittere recusarunt. Unde factum, ut toto sexennio per Episcopum causam egerint in Aula Cæsarea, donec per Sententiam Imperatoriam Ducatus Commissarii in perpetuum exclusi & Cæsarei Substituti, ac demum ipse, qui jam tunc hunc Præsulatus gradum dignissime ascendisset primo post sex omnium tum Canoniarum hujus cum totius Civitatis applausu Anno 1726. d. 15. Januarii ad eundem est gaudiosissime evectus. Intra quod Sexennium *Christophorus Julianus* Administratoris principalis officium optatissimo successu exegit omen luculentissimum relinquens, quod futurus Prælati, *Christophorus* futurus sit vere Secundus. Non tamen defuit interregni tempore ipsi præclaræ patientiæ edendi occasio. Confugerat namque eo tempore quidam Vice-Admiralis Suecicus ad nostram Canoniam, quem ut extradere cogeremur, milites equestres, pedestres & Civium turmæ Canoniam qua poterant loco circumvallarunt diu noctuque clamoribus nos inquietantes; nihilominus Administrator laudatissimus *Christophorus* utut ex immensis laboribus fessus quietem capere haud potuerit, tamen patientia exemplari sustulit, donec Vigiliæ post longas obsidiones casto conatu discedere debuerint. Verum non tantum *Christophorus* in multiplicem fructum Canoniarum laboravit ante adeptam dignitatem Theologiam docendo, ex cathedra ut Curatus 23. annis disertissime & fructuosissime dicendo, Prioris munus per annos 15. ad amussim exequendo, sed ut Præful fructus præclarissimos protulit. Bibliothecam pretiosis libris adauxit, eandemque media parte ampliavit in formam elegantem. Singulis ita prospexit muniis, ut singulis se totum dederit. Et quamvis Anno 1730. d. 22. Augusti per noviter exortum incendium terribile cum tota fere Civitate Canoniam hæc media ex parte in cineres abierit, solerti tamen *Christophori* industria est restituta.

SAGANENSE

Aliud ibidem loci seu in Suburbio Saganensi constitutum unius ejusdemque Canonici Ordinis Contubernium a Premckone Duce Silesiæ supradicto sub finem sæculi decimi tertii una cum Hospitali quodam simul superaddito primum pro Clericis (uti videtur) Sæcularibus apparatus, subinde vero a morte ejusdem Premkonis gratiosa liberalitate germani fratris *Conradi* itidem Ducis Saganensis supradictæ Abbatia Saganensi pleno jure subditum & incorporatum fuit, prout latius patet ex litteris ab eodem Domino Donatore in perpetuam rei memoriam impertitis, quarum copia talis est: *In nomine Domini Amen &c. Ea quæ pro Religionis honestate ac Religiosorum commodis provide ordinantur, principali sunt munimine roboranda, ut suscipiantur devotius, & diligentius valeant observari. Nos itaque Conradus Dei gratia Dux Silesiæ, Dominus Sagoni, Præpositus Uratislaviensis presentibus profiteamur, & ad notitiam singulorum volumus devenire, quod cum inclytæ recordationis Premko Dux Silesiæ & Dominus Sagoni Frater noster Hospitale in proprio Saganensis Civitatis suæ, fundo aliorum quoque Devotorum Eleemosynis constructum Conventui Domus S. Mariæ ibidem contulerit, prout per ejus publica nobis patuit documenta, precibus Honorabilis Viri Fratris Petri dictæ domus divina providentia Abbatis favorabiliter inclinati, præfatam donationem gratam habentes ipsam præsentis scripti patrocinio confirmamus, nostræ quoque Salutis non immemores Jus Patronatus dicti Hospitalis, vel quæcunque alia jura nobis in ipso possent competere, ipsi Abbati ac ejus Successoribus, totique Conventui in eadem Domo sub Habitu & Ordine B. Augustini regulariter degentibus contulimus perpetuo pacifice possidenda. In cujus rei testimonium & evidentiam plenius hanc litteram nostro sigillo dari jussimus consignatam. Actum anno Domini millesimo trecentesimo tertio presentibus Dominis Boguschio de Wisenburg, Wolframo de Pannowitz, Petschkone de Hetzlech, Ottone de Knoblochsdorff, Gerlaco de Hartmansdorff militibus. Jacobo Plebano de Wintzig, & aliis pluribus. Dat. Sagoni per manus Friderici de Puntensee Notarii nostri septimo Idus Julii.*

Eodem

Eodem decurrente supra dicto anno 1303. recensita memorati Hospitalis Saganensis Donatio & incorporatio Regularibus Canonicis S. Mariæ ibidem facta Ordinaria quoque authoritate comprobata fuit & confirmata sequenti Diplomate : *In Nomine Domini Amen. Etsi Nostrum quorumlibet subditorum promotionibus & commodis intendere nos deceat, præcipue tamen illorum, qui abjectis vanitatibus hujus mundi in Regulari habitu sponte se divinis obsequiis manciparunt, ut tanto ferventius divinis laudibus sint intenti, quanto sincerius a liberalitate nostra se senserint coadjutos. Hinc est, quod Nos Henricus Dei gratia Episcopus Vratislaviensis notum esse volumus universis præsentem paginam inspecturis, quod Religioso Viro Domino Petro Abbate Saganense Ord. B. Augustini ad nostram præsentiam accedente ac petente humiliter, ut donationes pias de Hospitali apud Saganum constructo de Jure Patronatus ac aliis quibuscunque juribus in eodem ipsi Abbati & Monasterio sive Conventui in Sagano factas liberaliter per Illustres Principes Dominos Prempkonem, piæ recordationis olim Ducem Silesia, & Dominum Saganum & Conradum Dei gratia Ducem Silesia & Dominum Saganum Modernum, nec non & Præpositum nostræ Vratislaviensis Ecclesiæ sic prout ex instrumento authentico ejusdem Domini Ducis Conradi non cancellato, non abolito, non vitiatum. De aliqua sui parte, sigillato cum vero sigillo ipsius Domini Ducis Conradi per prædictum Dominum Petrum Abbatem coram nobis exhibito evidenter nobis constitit, ratificare, & confirmare de nostra benevolentia dignavemur.*

Nos itaque Domini Abbatis justis petitionibus inclinati pias donationes prædictas, quemadmodum expressæ sunt in præfati Domini Ducis Conradi instrumento, quod de verbo ad verbum transcribi fecimus, & præsentibus inseri, ratas & gratas habemus, & tenore præsentium confirmamus. Tenor autem prædicti Instrumenti est talis : In Nomine Domini Amen. Ea quæ pro Religionis &c. ut supra. Ad evidentiam autem & testimonium evidens præmissorum præsentibus litteras scribi fecimus & nostri sigilli munimine roborari. Actum Gloggovia Idibus Septembr. anno Domini Millesimo trecentesimo tertio præsentibus Domino Wulthero Scholastico Vratislaviensi, Andrea de Wisenburg Canonico nostro ibidem Helmico Plebano de Stynavia, Nicolao de Bansitz, Petro Bartholomæi Capellanis Curia nostræ. Datum per manus Magistri Arnoldi Notarii nostri.

Eodem itidem anno novum altare quoddam in Ecclesia supradicti Hospitalis Saganensis ministerio Suffraganei Vratislaviensis ritu solemniter de more fuisse consecratum novimus ex testimonio ab ipsomet Domino Consecratore ad perpetuam rei memoriam in scriptis dato, quod tale est : *In nomine Domini Amen. Nos Frater Hartungus Dei gratia Episcopus Sengallensis notum esse volumus universis præsentibus & futuris banc paginam inspecturis, quod ad petitionem Domini Petri Abbatis Saganensis omniumque Fratrum suorum ibidem commorantium in Ecclesia B. Virginis Mariæ Parochia Civitatis jam dictæ anno Domini Millesimo trecentesimo tertio in Dominica, qua cantatur Judica, consecravimus Altare in eadem Parochia Hospitalis infirmorum in Honorem S. Spiritus Sanctique Michaëlis Archangeli ante januam civitatis supradictæ, jure & justitia pertinens Parochia Domini Abbatis Canonorum Regularium Ord. S. Augustini, & Fratrum suorum in omnibus subiacendo ut Filia Matri, & ne super hujusmodi contra Dominum Abbatem jam sæpius memoratum & ejus Successores & Fratres ejus ibi Deo deservientes imposterum & nunc contrarietatis quisquam quæstionis moveret, vel quomodolibet attentaret, Nos Frater Hartungus Dei gratia Episcopus jam dictus publice profiteamur & protestamur his scriptis & sigillo nostro hanc Cedulam pro certiore robore consignamus, coram omnibus Fratribus nostris minoribus Gardiano Jacobo Romschone, & Theodoro Notario nostro & aliis quam plurimis. Dat. Saganum anno supradicti & scriptis Apostolicis in perpetuum roboratum.*

Cæterum Saganensis Præpositura hæc cum annexo Hospitali in Suburbio (ut ante dictum est) Saganensi hodie dum inlyta quamvis proprium aliquem & Regularem ex gremio Abbatia Saganensis defumi solitum habeat Præpositum, ipsa tamen plenissimo jure sæpè factæ Abbatia ad S. Mariam de Sagano manet subdita & incorporata.

S A L E F E L D E N S E

Principatus Altenburgensis (ad Serenissimam Familiam Saxoniam adspèctantis) opidulum in Turingia superioribus sæculis præclarissimum aliquod habuit Ordinis Canonico-Augustiniani Cænobium, istud tamen vertentibus annis in Asceterium Monastico-Benedictinum transmutatum de quo Trithemius Abbas in sua Hirsaugiensi Chronica Tom. 1. ad annum Christi 1075. ita scribit: *Beatissimus Præsul Anno tria Ordinis nostri (Benedictini) Monasteria construxit de novo; duo videlicet in sua Diocesi*

cesi Colonienſi hoc eſt Segeberg & Graſſſchafft, tertium vero ia finibus Thuringorum paucis ab Erfordia miliaribus, quod Salefeld nuncupatur a præterfluente alveolo, qui Sala dicitur. Et ſic ille loco cit. Verum hic notandum, primam Clauſtri hujus fundationem (ut jam dictum eſt) pro Canonicis Regularibus fuiſſe factam clare ſatis ex Lamberto Schaffnaburgenti prodit Nebridius noſter in ſuo Antiquario Monaflico Epiſt. 21. fol. 89. ſub his verbis: Cum S. Anno Colonienſis Archi-Epiſcopus expulſis de Salefeld Canonicis vitam illic inſtituiſſet Monaficam miſſis eo de Sigeberg & de S. Pantaleone, (Colonienſi) Monachis, non diu poſt populus furens hoc in animum induxit, ut Monachos de S. Pantaleone omnes trucidaret, pro eo, quod expulſis ab Archi-Epiſcopo prioribus Monachis, novum illic inuſitatumque Religionis genus inſtituiſſet &c.

SALINA,

Comitatus Burgundiæ Urbs quidem parva, ſed tamen culta ad Foricam amnem ſex leucis diſtans a Dola & totidem a Veſontione olim quidem ſatis munita, verum anno 1668. a Ludovico XIV. Galliarum Rege jure belli capta, & ſecundum omnes (quas tamen ingentes habuit) munitiones, duas item arces fortiffimas omnino lacerata & diſjecta Canonicorum Regularium Monafterium aliquod habet a noſtro Gab. Pennotto in hiſt. general. tripart. lib. 2. cap. 33. num. 9. in hæc verba relatum: *In Archi-Diœceſi Biſuntina poſt Metropolitanam Biſuntinam ſecunda (de Ordine Canonicorum Regularium) eſt Abbatialis Eccleſia de Gallia in oppido Salinarum, quam circa annum Domini 1200. fundavit ſtrenuus & excellens Vir Dominus Gautberius Dominus de Salinis, qui, ut fertur, tria Monafteria uno die fundavit: Primum de Roſerio Ordinis Ciſterciensis. Secundum S. Mariæ de Gollia. Tertium de Monte S. Mariæ itidem Ordinis Ciſterciensis. Resident in ea decem Canonici Regulares ſub Abbate fiduciario. Hujus Monafterii in Libro Taxarum Apoſolicarum mentio habetur.*

SALINARUM

Aliud ibidem Regularium itidem Canonicorum Aſceterium ab eodem Pennotto citato vel breviter ſic habetur annotatum: *Meminit alterius Canonice S. Martini in oppido Salinarum fundatæ per Canonicos S. Joannis Biſuntini Innocentius III. in Epiſtola ad capitulum S. Joannis Biſuntini data, quæ habetur Lib. 1. fol. 121. in qua inter alia hæc habet. Inde eſt quod cum in Eccleſia S. Martini, quam habetis apud Salinum juxta facultates Eccleſiæ Ordinem Canonicorum velitis inſtruere, ſicut fuit in Auditorio noſtro propoſitum. Nos veſtro propoſito grata volumus condeſcendere voluntate vobis præſenti pagina indulgentes ut habito aſſenſu Venerabilis Fratris noſtri Biſuntini Archi-Epiſcopi, nullius appellatione vel contradicitione obſtante laudabile propoſitum valeatis effectui mancipare.*

SALISBURGENSIS METROPOLITANA.

Ad Canonicorum Regularium Inſtitutum circa annum Domini 1122. ter inclytam hanc Archi-Epiſcopalem Eccleſiam ſatagente Beato Conrado Archi-Epiſcopo fuiſſe devolutam, uti erudite, ita ſatis fideliter referunt tres Clariffimi Doctores & Auctores Hiſtoriæ Salisburgenſis, ut ex iisdem hic paulo inferius memorabimus: at ſi prima ejusdem incunabula, & una S. Rupertum eidemmet Inſtituto Canonico vindicare voluero, eorummet Authorum opinione, rem dixero Mezgeri Hiſt. Salisburg. fol. 129. *quæ nullo argumento probari queat.* Ipſe fateor uſque adeo communem pro antiquiffima, primaque Benedictinorum hujus Metropolitanæ profeſſione perſuaſionem invaluiſſe, ut opinio contraria, niſi firmetur ſolidis rationibus exiguam aut nullam etiam apud Doctos repertura ſit fidem. Nihilominus non poſſum non loqui, quæ ab aliis in rem meam ſat ſolide dicta reperio. Certum inprimis eſt, a multis in dubium trahi, imo etiam negari Monachatum S. Ruperti, & primorum Eccleſiæ S. Petri Salisburgenſis Incolarum, ut loc. cit. fatentur ipſimet Authores Hiſtoriæ Salisburgenſis, & animadvertit Bollangus in ſine Commentarii prævii ad vitam S. Ruperti, & ſi vera ſunt, quæ is ipſe Lollandus de Sanctiffimo Ordine Benedictino Tom. 1. febr. fol. 495. n. 7. ſcribit, Eum initio ſexti ſæculi extra Italiam nondum fuiſſe propagatum, Inſtitutum Benedictino Monaficam Monafterio a ſe recenter condito inferre non potuit S. Rupertus, a quo tamen anno circiter 582. fundamenta Salisburgenſis Eccleſiæ jacta fuiſſe antiquis tabulis constantique traditione convicti ſtatuunt sæpe laudati Doctores Authores Hiſtoriæ Salisburgenſis fol. 13. Cum ergo ex una parte

Scripto-

Scriptores probatæ fidei primam Monachotum in Monasterio S. Petri possessionem vel in dubium trahant, vel absolute negent, vel quod plus est ex defectu propagatæ Regulæ Benedictinæ improbabilem pronuntient, ex altera vero parte rationes satis graves Canonicis Regularibus S. Augustini suffragentur, citra Benedictinorum offensam, velut opinionem vere probabilem statuo, S. Petri Cœnobium, adeoque ipsamet Sedem Episcopalem a Regularibus Canonicis a prima sui fundatione sub Abbate & Episcopo S. Ruperto ejusdem Instituti Consorte fuisse administratam. Rationem hujus asserti inprimis desumo ex Lectionibus secundi Nocturni, quas Canonici nostri Windesimenses a S. Congregatione approbante SS. P. N. Pio V. pro Festo S. Ruperti in hunc omnino tenorem impetrarunt: „ Rupertus Vangionum Wornatiæ Episcopus ex nobili Prosapia Regum Franciæ & Scotiæ oriundus a Sanctissimo Viro Scotiæ & Hyberniæ Apostolo Patritio ad Christi fidem conversus, & baptizatus est. Hic carnis nobilitatem fide ac pietate in Deum eximia mirifice illustravit. Parentibus siquidem relictis, spretis opibus, ac posthabitis voluptatibus sæculi hujus Deo militare elegit. Regularibus & Ecclesiasticis disciplinis imbutus Canonicam S. Patritii conversationem æmulatus est &c. „ Deinde Lectione sexta habentur sequentia: „ Ille vero cum congregatis ad Episcopalem Sedem suam Presbyteris & Clericis, juxta Apostolicæ vitæ canones, & normam a S. Patritio ex Lateranensi Patriarchio in Scotiam ablegato acceptam, vitam instituens factus ipsorum Rector & Exemplar &c. „ In his dictis Lectionibus asseritur S. Rupertum adhuc in Scotia commorantem Canonicam S. Patritii conversationem fuisse æmulatum, & postmodum in fundato a se S. Petri Cœnobio Clericos juxta normam a S. Patritio ex Lateranensi Ecclesia allatam instituisse, hæc autem norma vivendi erat illa ipsa, quam S. Augustinus inter Clericos Hipponensis Ecclesiæ instauravit, legibusque munivit, S. Gelasius Papa & Augustini Discipulus in Laterano instituit, Sanctusque Patritius ex Patriarchio Lateranensi acceptam in Hybernia & Scotia propagavit, discipulisque suis, quibus & accensem S. Rupertum, per alias mundi plagas propagandam commisit; quod fuscè deductum videri potest apud Pennottum nostrum in historia tripartita. Pro dictorum confirmatione superaddo, quæ in rem nostram leguntur in veteri vita S. Ruperti n. 4. & 5. quam allegat Anonymus noster Parisiensis in Disquisitionibus de Ordine Canonico fol. 138. hisce formalibus: Itaque Sanctus Antistes post Walariensem Ecclesiam B. Petro dedicatam & dotatam, *Juvavii Episcopi Sedem statuit, primo Deo formosam ædificans Ecclesiam, quam in honore S. Petri Principis Apostolorum dedicavit; ac demum Claustra cum cæteris habitaculis Clericorum per omnia ordinabiliter construxit. Postea vero delegato sacerdotali officio omnem ibidem quotidie cursum congruo ordine fecit celebrare. Tunc prædictus Doctor Rupertus cupiens aliquos adipisci socios ad doctrinam Evangelicæ veritatis propriam repetivit Patriam, iterumque cum duodecim revertens discipulis, secumque Virginem Christi nomine Erndrudem adducens, quam in superiori Castro Juvanensium statuens, ibique colligens Congregationem Sanctimonialium, & earum conversationem rationabiliter, sicut deposcit ordo Canonicus, per omnia disposuit.* Huic demum clarissimo testimonio citatus noster Anonymus addit sequentia: *Duo Juvanensium Cœobia, alterum Clericorum, Sanctimonialium alterum Beati Ruperti Laudator non potuit Ordini Canonico planius assignare. Frustrava nonnulli testimonio tam perspicuo reclamant.* Reclamant nihilominus & suo quidem judicio satis efficaciter non pauci, dicentes, nil nobis Canonicis patrocinari, quod in vita S. Ruperti legatur, eum instituisse Monasterium Clericorum, Congregationem Sanctimonialium, prout exigit ordo Canonicus disposuisse &c. nam & Monasteria Monachorum nominari possunt *Monasteria Clericorum*, & horum Institutum *Ordo Canonicus*, id est, Regularis, cum Canon Græcis, Latinis sit Regula; imo quod P. Chorbiniianus Kham 1. p. Hierarchiæ operose contendit; etiam Benedictini vocari possunt, & alias vocati sunt Canonici Regulares. Transeant hæc omnia; sed quid inde? an mox inferre licebit, S. Ruperti Monasterium fuisse Monachorum, aut in Monasterio S. Erndrudis dispositum fuisse Ordinem Monasterium? Et siquidem hoc licere quis asserat, dicam ego, quemvis Sanctum, quem historiæ Monachum fuisse referunt, Canonicis Regularibus esse accensendum, utpote qui sæpissime nominantur Monachi. Dices, utique hoc mihi licere, si gravis accedat ratio, nomen Monachi in sensu rigoroso Benedictinis conveniens ad Canonicos, quibus id non nisi in sensu latiori competere constat, detorquendi. Sed, quæso, quæ ratio suppetit Adversariis ad asserendum a S. Ruperto Salisburgi fuisse institutos Monachos stricte tales, cum Historiæ prodant, ab eo fuisse conditum Monasterium Clericorum, ordinemque Canonicum? variæ, inquires, ad manum sunt. Et inprimis (ita loquuntur Auctores Historiæ Salisburgensis fol. 131.) S. Rupertus pro Ecclesia Pontificali non Collegium Clericorum Sæcularium, aut Canonicorum instituit, sed Monachorum. go. &c.

R. nego antecedens : contrarium enim habetur in vita hic paulo superius allegata ; ubi dicitur eum *Claustra cum habitaculis Clericorum construxisse*. 2do, Abbas fuit, teste Summo Pontifice : an caput membris difforme ? R. transf. ant. nego conf. etiam Canonicis Regularibus & præfunt, & præfuere Abbates : audiatur, quid de hoc sentiat Bollandus tom. 1. Junii fol. 712. ubi *nequaquam peregrinam esse*, ait, a *Canonicis aut novam Abbatum appellationem, quæ & bodiedum perdurat inter eos, quos bodiedum ad distinctionem Sæcularium vocamus Canonicos Regulares*. Sic in Concilio Moguntino anni DCCCXX. agitur de Clericis, qui sunt sine capite, neque sub Episcopo ut *Sæculares*, neque sub Abbate, ut *Regulares*, sed sine Canonica aut Regulari vita. Et in Turonensi anni ejusdem jubentur *Episcopi scire*, qualiter Canonici qui sunt cum Abbatibus, vivant, & quantos quisque Abbas Canonicos in suo Monasterio habeat. De quibus vide Nicolaum Desuos in opere, cui titulus *Canonicus Sæcularis & Regularis lib. 1. cap. 13.* Hactenus Bollandus. 3tio, S. Rupertus Sedem in ipso Monasterio collocavit. R. collocavit Sedem in Monasterio Clericorum, non Monachorum. 4to, Regulam ipse servavit. R. Regulam S. Benedicti, quæ tum temporis extra Italiam, ut supra ex Bollandis astruxi, nondum erat propagata, nego ; Regulam Canonicorum, five dein hæc fuerit Regula S. Augustini, tunc temporis jam propagata (ut supra V. *Augustinum S. Udalrici*, ostensum est) five alia, quod parum refert, cum S. Augustini Regula non sit de Essentia Instituti Canonici, ab Apostolis derivati. concedo. 5to, Episcopatus Salisburgensis dignitatem a Monachis Benedictinis derivat ; R. concedendo ; satis autem hanc dignitatem derivare potuit, si quod inferius dicam, Monachi saltem tempore S. Virgilio in æde S. Petri sunt instituti, pluresque Archi-Episcopos Cathedrali Ecclesiæ suppeditarunt. 6to, Rupertus sub Regula S. Benedicti quatuor Monasteria ædificavit &c. cur hoc ? si alterius ipse Ordinis fuit. R. ant. esse omnino incertum. Nam Nunnbergense quod attinet, jam supra memini ex vet. vita S. Ruperti, eum ibi conversationem ordinasse Sanctimonialium, prout exigit Ordo *Canonicus*, quæ verba plane sine sufficienti ratione in alienum sensum detorquentur. Deinde in aliis Monasteriis potuit instituisse Monachos alterius Instituti Scotici, a Benedictino, tunc nondum propagati, diversi, ut diversis in locis advertit Bollandus. Denique etiam transmissio antecedente negari potest consequens : nam B. Joannes Morinorum Episcopus tria Monialibus Benedictinis condidit Cœnobia, & alia Virorum ejusdem Instituti Monasteria largissime dotavit, ut ex ejus vita refert Bollandus ad diem 27. Jan. certum tamen est eum fuisse Regularem Canonicum. An non S. Wilibrordum Benedictinum fuisse asseritis ? & tamen *is Trajecti Clericos, qui Canonica norma viverent, Epternaci vero Monachos instituit*, ut habetur in Actis Sanctorum sæpe cit. Bollandi Tr. 1. Martii fol. 148. n. 2. ubi obiter adverto, quam præclare Clericos inter & Monachos distinguat Historicus. Idem loco citato omnino legimus de S. Ludgero & de S. Amando in ejus vita. Nec multum roboris habent imagines, in quibus jam Sæculo decimo quarto SS. Rupertus & Vitalis forma Benedictina visebantur, quæ longe post horum Sanctorum tempora a Benedictinis, pari cum modernis ratiocinio ductis procurari potuere. Et hæc tandem de ista, in tanta antiquitatis caligine, salebrosa quæstione dicta sufficiant, quæ accipi cupimus sine censura aliter sentientium, quorum & veneramur auctoritatem & rationes non contemnimus : Nostræ tamen sententiæ ex Autoritate Pontificia & Authentica veterum Historicorum relatione satis fundatæ præ aliis merito insistendum censemus. Ex quibus denique confectaneum est, Reliquos sive Abbates sive Episcopos Salisburgenses, ex hoc S. Petri Clericorum Apostolica norma viventium, seu Canonicorum Regularium Asceterio assumptos Canonico Ordini annumerandos usque ad S. Virgilium, quem Lectiones Secundi Nocturni Canonicorum Windesimensium hujus quoque Instituti nostri consortem volunt hisce formalibus : *Mundo valedicens sub Clericali Regulari disciplina se Deo consecravit*, cujus asserti Suffragatorem habemus Anonymum nostrum Parisiensem in Disquisit. fol. 138. ita scribentem : „ Fateor Ecclesiam S. Petri Juvaniensem seu Salzbürgensem Monachis esse concessam ab anno circiter 775. cum B. Virgilius inde „ Corpus S. Ruperti una cum Sede Episcopali transtulit in novam Canonicam. Verum Abbates numero tres, qui Episcoporum vice ante Virgilio tempora in Ecclesia „ Juvaviensi confederunt, si revera ipsius Sedis Episcopalis Abbates fuere, habendi „ sunt in Abbatibus Canonicis qualis aliquando post fuit in Ecclesia Ultrajectina Gregorius Abbas & Presbyter. „ Hic itaque S. Virgilius, *videns fidelium Catholicorum numerum* (sunt verba Lectionis V. ex Breviario Canonicorum Windesimensium) *in Urbe ac Episcopatu Salisburgensi plurimum accrevisse, judicavit pluribus templis opus : aliam ergo insignem Basilicam cum Episcopali Cœnobia in honorem S. Ruperti Salisburgensium Doctoris & Antistitis ædificavit, in quam anno 774. absolutam, S. Ruperti & ejus Sacellanorum Geslerii & Chunibaldi sacra corpora una cum Sede Episcopali, ac*

fui Episcopii (quod apud S. Petrum erat) Regulari Clero transtulit. Ad novam illam Basilicam cum suo Clero consistens, relictam Ecclesiam (S. Petri) cum Episcopo in Monachorum Monasterium formandam Monachis concessit, ac doctum quendam Monachum Butricium praefecit. Ipse autem Virgilius in sua nova Episcopali Sede suo Clero praesidens, ac cum ipso ad formam Sanctorum Episcoporum vivens, ad Apostolicam Institutionis primariam formam in omni Sanctioris vitae disciplina efformare studuit, ut de eadem ad diversas Ecclesias fundandas & reformandas postulati sunt. Et haec tandem est ipsiusmet Sacrae Congregationis approbante SS. D. N. Pio V. in favorem Instituti Canonici nostri assertio, cui si fidem omnino indubitam admetiar, me quisquam haud dubie nullius demeritis aut injuria, cuiquam illatae arguere poterit. Quanto autem tempore Institutum Clericorum Regulariter degentium juxta tenorem citatae Lectionis a S. Virgilio Cathedrali suae recenti invecum, ibidem perduravit, apud Historicos non reperio; id certum est, observantiam Regularem cum tempore fuisse collapsam, quam denuo pro eximio Religionis zelo restauraturus B. Archi-Praeful Conradus I. Metropolitanæ Ecclesiae suae decori intentus (sunt verba Historiae Salisburgensis fol. 370.) anno Domini 1121. Canonicos numero 24. sub Divi Augustini norma ibidem instituit, eisque Praepositum dedit Hermannum, Decanum vero Regimini praefecit Hartmannum Virum ob virtutem & Sanctimoniam, majoribus etiam Infulis decorandum; cujus jam supra V. Claustro-Neoburgicum in Catalogo Praepositorum fuffius meminimus. De hac porro Canonici Instituti renovatione in vita Gebhardi Salisburgensis Archi-Episcopi anno 1619. typis Augustanis in 12. edita pag. 151. ita legitur: „ Miserante demum Divina Clementia, pace redintegrata Ecclesiae a Leopoldo Styrensi Marchione in manu forti requisitus (Conradus antedictus) ad summum post novem annos honorifice reductus est Sedem. Rursus Ecclesiae propriae strenue invigilavit, & inter ceteros ejusdem Salisburgensis Ecclesiae dignos per ipsum provectus majoris Ecclesiae Clericorum vitam in melius reformat, & communem vitam Canonicorum S. Augustini ibi initiavit anno Incarnationis Dominicae Millesimo centesimo vicesimo primo. „ Item de eadem Regularium institutione Mathæus Raderus in Bavaria Sancta Vol. 2do. fol. m. 247. refert sequentia. Primum Collegium (Metropolitanæ Ecclesiae Salisburgensis) Sacerdotum in Ordinem redegit, (idem memoratus Antistes Conradus) & Legibus Sancti Augustini devinxit, ubi ab Regula dicerentur; erant enim in uno simul omnes contubernio quatuor & viginti, ut hodie Religiosis Institutis addicti communi mensa, tecto, supellectili, parique cultu corporis utebantur, eoque in statu Sacer ille Patrum Salisburgensium Senatus ad annos quadringentos tredecim, eoque amplius duravit, quem primus Salisburgi vertit Mathæus Langius Wellenburgensis Episcopus Gurcensis Cardinalis (idem post etiam) Archi-Episcopus Salisburgensis &c. atque hujus rei gestae mentionem quoque faciens Martinus Crusius Scriptor A catholicus in suis Sueviae Annalibus Part. 3. lio. 19. cap. 1. ita scribens. Idem (Mathæus Langius antedictus) Canonicos Salisburgenses absolvit ab habitu Canonicorum Divi Augustini, quem totis annis quadringentis gestaverant, cui quidem immutationi sese fortiter (etsi frustra) solum conatu) opposuit Leonardus id temporis Archi-Episcopus Salisburgensis jam supra in descriptione Monasterii Oberndorffensis pro meritis justissime laudatus.

Bulla Pontificiae Dispensationis ad statum (uti vocant) Sæcularem attestante Francisco Dückhero in Chronico Salisburgensi fol. 233. data fuit a Leone Papa X. die 22. Septembris anno 1514. in cujus rei gratiam ipse Cardinalis Langius confestim a Capitulo Metropolitano in Coadjutorem (uti vocamus) cum certa spe Successionis in eadem Archi-Episcopali dignitate fuit electus; ipsa vero plenaria Religiosi Status abdicatio primum consummata fuit anno 1519. a quo tempore dicti Canonici Salisburgenses omnino fieri cœperunt Sæculares; penes quos tamen hodieum vel unum & alterum adhuc antiquæ Professionis Regularis restat indicium; quæ inter numerare licet essentialem Religiosorum Canonicorum habitum, ut puta Rochetum aliis Germaniæ nostræ Canonicis Sæcularibus neutiquam concessum, Metropolitanis Salisburgensibus hodieum assuetum; item Festum Sanctissimi Legislatoris nostri Aurelii Augustini in eadem Salisburgensi Metropolitana Ecclesia de more quotannis solennissime celebrari solitum; de quo Nebridius noster in suo Antiquario Monastico disserens Epist. 139. fol. 638. sic ait: *Canonici Salisburgi Apostolicam vitam abjecerunt sub Mathæo Langio, qui electus fuit anno 1519. quod equidem de tanto Antistite & Cardinale mirari satis non possum. Mirum quod in banc usque diem festum S. P. Augustini in Pallio celebrent Archi-Episcopi &c.* Verum quod res est, dolendam adeo hujusmodi Sacri Ordinis destitutionem & extirpationem in Salisburgensi Ecclesia Metropolitana coactam amplius perstringamus: quam dum recolo, cogitare non possum

absque genitu ex imis cordis penetralibus emisso. Sane non nisi pessimus carnalis libertatis amor absurdissima hæc ova posuit castigante Deo peccantium mala. Veruatamen ut cum S. P. N. Augustino protinus exclamem: *Laudentur paterna judicia etiam in flagello! universæ viæ Domini misericordia & veritas, nec crudelis potest esse ejus Justitia.*

Primarius Author Destitutionis hujus (ut audivimus) fuit Langius homo ad omnem fortunam genitus, generosissimæ Indolis, exquisitæ scientiæ, raræ prudentiæ primum Maximiliani I. Romanorum Imperatoris Cancellarius, mox crescentibus in eundem Cæsarem meritis Gurcensis Episcopus & Albanensis; post etiam Cardinalis Tituli S. Angeli, denique Coadjutor Metropolitanæ Salisburgensis atque Archi-Episcopus ab obitu Reverendissimi ac Illustrissimi Principis Leonardi proximus. Hic ergo Langius (ubi Canonici Salisburgenses eum in Metropolitanum assumpserunt) mox ad Pontificem Maximum supplices dedit litteras, faveret sua Sanctitas Canonicis, & a votis Regularibus eos solveret, immunesque faceret ab observantia Religiosa & Canonica S. Augustini Regula. Pontifex Maximus agnoscens multa ac magna hujus Viri in Romanum Imperatorem merita, haud gravate annuit, qui & Diploma scribi fecit & expediri (uti jam supra dictum est) sub dato 22. Septembris anno 1514. cujus tenore sæpefatos Salisburgenses a votis & observantia Religiosa penitus absolvit.

Pessime res habebat quosdam de Collegio Metropolitanano, sed vel maxime ipsum Archi-Præfulem Leonardum antedictum; at Langius viribus omnino major facile obtinuit, quidquid volebat, & sic pulcherrimum Diadema avulsum est a capite, ab Ordine, inquam, Canonico S. Augustini in Metropolitana Salisburgensium Ecclesia, quam Canonici Regulares quadringentis prope annis cum ingenti totius sacri Ordinis sui gloria tranquille possederunt. Juxta relictum nobis Scriptorum testimonium executio memorati Diplomatis Papalis primum facta fuit anno 1519. ex quo nimirum sæpefatus Cardinalis Langius Archi-Præfulatu potitus fuit. His demum addo quæ de hac immutatione notatum reliquere Doctissimi Scriptores Historiæ Salisburgensis fol. 520. in hunc tenorem: Annus 1514. memorabilis est mutatione Status DD. Canonicorum Ecclesiæ Metropolitanæ, qui Pontificia Auctoritate per Mathæi Gurcensis Episcopi & Cardinalis operam, a Regula S. Augustini absoluti; e Regulari ad Sæcularium Canonicorum Ordinem transferunt. Trecenti nonaginta duo anni fluxerant, nempe ab anno 1122. quo Conradus I. institutum Collegium Metropolitanum in familiam Religiosam redegerat. Verum longe immutata temporum ratio, & mos aliarum insignium Cathedralium Ecclesiarum, vix amplius antiqua instituta patiebatur. Accedebat paucitas Candidatorum Religionis, etsi multi forent, qui dignitatis esse mallent. Novem tunc supererant. Mathæus igitur ut gratiam iniret apud DD. Canonicos, quippe qui jam Archi-Episcopale fastigium meditabatur, gratiam a Leone X. Romano tunc Præfule hanc impetravit; ut solutis vinculis Regularibus statum liceret capeffere, & imposterum tenere, qui Illustris Nobilitatis & tantæ Ecclesiæ dignitatem æquaret. Diploma Pontificium datum 22. Septembris anni præfati. Quod eodem anno Salisburgi executioni mandatum.

Cæterum non incongruum erit, si de Viris summarum hujus Metropolitanæ Ecclesiæ Dignitatum administratione, Regularitatis tempore gloriosis breviuscula saltem fiat memoria, quod proin sequentibus catalogis confectum volumus.

Series

Archi-Episcoporum Salisburgensium a Tempore Restituti Ordinis Canonicorum Regularium S. Augustini.

I. B. CONRADUS, Regularis vitæ, ut memoratum, in hac Ecclesia Restaurator, qui prodiit ex Illustri Stirpe Baronum Abenspergensium, Patre Wolframo, Avo Babone, e Principum Schyrensum, quæ nunc in Bavaria Principatum tenet, progenie orto. Babo is fuit, qui ex bina legitima Conjuge 40. Liberos genuit, & in his Masculos 32. quos omnes in eam morum nobilitatem educavit, ut in magnam singuli spem adoleverint. Quia vero Domi res familiaris angustior erat, quam ut tot filios adultos pro dignitata Stirpis in statu debito collocaret, Henrico Sancto tum Cæsari præsentandos duxit. Singulos igitur cultiori veste & armis indutos addito cuique armigero, Dux ipse Domesticæ hujus cohortis in conspectum Henrici procerum corona stipati adduxit, stititque cum reverentia. Miranti vero Imperatori & pene indignanti,

dignanti, quod præter morem & leges tot armatos secumduceret. Hi, inquit, Imperator, quos in armis & nobili cultu spectas, omnes Filii mei sunt, numero 32. ex legitimo cuncti thoro, ad tua obsequia nati, nec indole, aut moribus indecori; quin dignos credam, ut Cæsareo lateri ministrent. Meæ quidem opes impares sunt his, ut decet, in suo, quo stare possent, gradu locandis: Tu solus, Cæsar, campum satis patentem eorum virtuti aperire vales. Impera illis, stant ad nutum, sive sago illos, sive toga exercitatos velis, tuo ductu ad maxima maturefcent. Delectatus Cæsar Generosi Babonis Germano candore, una Juvenum illustrium ingenio, ac dexteritate, Patri tam felicem & uberem progeniem gratulatus, singulos deinde, in osculum manuum amplexumque admissos, manere in aula iussit, donec cuique pro sua virtute & meritis provideret.

Porro Conradus noster duos ex Wolframio Fratres habuit, Ottonem Comitem & Wolframum Patri cognominem. Ab his minus fraterne paterna hæreditate, quod tribus non sufficeret, exclusus, in virtute meliorem fortunam quærere compulsus est. Amplexus proinde Sacram militiam & Clericis adscriptus sese Henrico V. Imperatori ita commendatum fecit, ut in Sacellanum assumeretur. Equidem tanta Vir claritudine, morum gravitate, prudentiæque sublimitate jam tunc eminebat, ut cunctis, qui de Ecclesiæ conditione censentur morum magister & speculum esset, nec obscura secuturi gradus indicia præberet, quem etiam paulo post pro meritis est affecutus, dum auctoritate Paschalis II. Romani Pontificis anno 1106. S. Thiemoni Archiepiscopo jam quadriennio abhinc defuncto in Cathedra Salisburgensi Successor est designatus, annuente etiam Henrico V. Imperatore. Conradum porro Neo-Præfulem eodem anno 12. Calendas Novembris idem Paschalis ordinavit, ac Sacro pallio donavit. Gestum id in Synodo solemnem, quam Guastallæ in Italia ad Padi fluminis ripam celebrabat. Evectus in Archi-Præfulem inter primas curas censuit, Ecclesiam suam, Civitatemque inter manus Schismaticorum deformatam pristino decori restituere. Et quia antiqua Aula Episcopalis, ad Monasterium S. Petri sita, quam Majores hæctenus per 530. annos habitabant, præ vetustate vel neglectu habitationis inter exilia Archi-Præfulem deformatam, pro dignitate habitatoris non satis decora erat; ad hæc Monachi S. Petri cum suo Abbate nimis anguste habitabant, novam ampliore Augustioremque & Basilicæ Metropolitanæ propiorem moliri cœpit. Perfectum est hoc ædificium ante annum 1110. Præfulatus sui quartum, quo anno Consilii sui ratione Abbati & Cætui ejusdem Cœnobii aperta, Sedem habitationis Conradus ad novam ædem transtulit, veterem domum cum adjacentibus ædificiis muro septis, Abbati assignavit, plura jam tunc facturum, quæ postea fecit, nisi mox anno eodem obicem posuisset Romanum iter, & subsecutum grave Schisma, quod, utpote generosum Conradi nostri pro defensione Ecclesiasticæ libertatis animum honorifice exprimens, ex sæpe cit. Salisburgensi Historia depromptum curioso Lectori communic. Anno eodem videlicet 1110. Henricus V. Imperator cum ingenti exercitu (30. millia Equitum Germanorum solum numerasse dicitur, præter eos qui in Italia accesserunt) Maximoque Procerum Imperii tam Sacrorum quam Politicorum Comitatu Italiam ingressus est. In eo Comitatu etiam Archi-Præful noster, utpote ex Primatibus unus, Cæsarique charus, latus ejus stipavit. Explicatæ in campis Italiæ Copiæ immensum Castrorum ambitum occupabant, cui ad gloriæ sustentationem illud adjectum; ut quis militum noctu ante suum tentorium lumen exponeret, quod in oculis Italarum videbatur

- - - - - Metuenda voluptas
Cernenti, pulcherque timor.

Nunquam tantas ex Germania suæ Regioni infusas acies, dicebant omnes. Actis Florentiæ Feriis Natalitiis, ad anni sequentis exordium, peragratis Longobardiæ & Thuscæ Regionibus, profligatis, vastatisque urbibus, quæ obsistere ausæ fuerant; Aretio Legatos Imperator Romam misit, qui Pontifici renuntiarent, pacatum se venire, ad Augustalem coronam capiendam, præstandumque quidquid pii Antecessores sui Romanæ Sedi pro obsequio præstitissent. Remissi ex Urbe Legati secreto, conscio tantum Adalberto Cæsaris Cancellario, Pontificis nomine cum Henrico pactioem inierunt. Summa conventionis capita erant: Ut Imperator Jura Pontificia, & libertatem tum Romanæ, tum aliarum Ecclesiarum restitueret, aut firmaret: Investituris, ut vocant Præfulem renuntiaret: Vicissim Paschalis coronæ Imperialis decus, & Regalia, quæ hæctenus Ecclesiarum Antistites ab Imperio tenuissent, in manus Imperatoris redderet. Obsides ultro citroque darentur, pacta Sacramento firmarentur. Ratihabita utrinque pactio, Henricus Romam progressus, positus circum eam castris, ipse Urbem Leoninam intravit. Ubi ad Augustum D. Petri templum, quod Vaticana-

num dicunt, in gradibus pro more à Papa honorifice exceptus, & Imperator salutatus, mox intra Basilicam receptus, ad latus Pontificis sinistrum sedem cepit. Vix ita bene confederat; cum repente Pontifex rogare cœpit, ut pacta conventa juramento firmaret, ac Sacerdotiorum investituris Regali jure hæcenus usurpatis nuntium mitteret, recepturus Episcoporum Regalia. Inexpectata postulatione territus Imperator primum obtinuit: Deinde deliberandi petito spatio, ad adstantes Proceres recessit, de tantæ rei momentis consultaturus. Enim vero tunc magna oriri inter Germaniæ Præsules Imperii Principes, animorum consternatio: Res inaudita & periniqua omnibus visa; se de quorum juribus ageretur, insciis & inauditis, talia pacta conclusa in Ecclesiarum detrimentum & dedecus: Non potuisse Pontificem vel illa petere, vel Cæsarem promittere. Obnuntiare omnes clandestine tractatis, irrita renuntiare. Aeternare debere Magnorum Imperatorum & Principum Beneficia, ab ipsis Summis Pontificibus assensu & nutu confirmata. Detractis Regalibus nempe Ducatibus, Principatibus, Præfecturis, Tributis, aliisque hujusmodi Juribus, quidni omne suis Ecclesiis robur, dignitatem. Decus, & salutem detrahi, easque pessundatas in hostium prædam tradi? Post longas Deliberationis moras, cum dies laboretur, re ad Pontificem, jam moræ fastidio laborantem, relata, perstitit ipse in Sententia, pacta servanda: *Reddenda esse Cæsari, quæ Cæsaris; quæ Dei, Deo.* Reposuere Germani Præsules communi voce: ita esse: Regalia Ecclesiis & Deo semel dedicata, jam non Cæsaris, sed Dei esse; illi ergo servanda, non auferenda. Hæc mutuo verborum conflictu agitata, in longam contentionem abiissent: Cum Imperator quorundam suorum suavisu, Pontificem, Cardinales, cæterosque Ejus partium Prælatos ab armatis circumdari jussit. Sic abrupto fure contentioso ad Sacra itum, quæ Pontifex fecit, Custodia Militum haud secius circumstante. Nec satis. Finitis Sacris idem Pontifex ab armatorum turba, una cum Patribus Purpuratis & Præsulibus reliquis, extra atrium S. Petri, ceu captivus abducitur.

Nemine interim ex Germanis contra tam indecori facti temeritatem pro suo capite, & Summo Patre hifcente; rei indignitate commotus Conradus Archi-Præsul noster solus sub feroces militum cohortes irrupit. Et; quæ ista, inquit, inaudita temeritas, Summum & Sacratissimum Præsulem captivum trahere, Sanctissimum Orbis templum profanis armis, & Sacrilega violentia temerare? An nullus ergo nobis amplius pietatis sensus, Divini humanique Juris respectus? Hæc dum magnus Præsul, elata voce, & plura alia exprobrare pararet; Henricus quidam, cui cognomen *Caput* erat, gladium in caput Conradi stringens, tacere jussit, alias propediem mucrone suo perimendum. At ænea columna constantior Conradus: Feri, ajebat, feri: En caput, en jugulum, en pectus pro Justitia, pro Ecclesia, pro Patre, meo Pontifice, in mille mortes paratum! Pridem Deo vitam meam devovi, quam pro ejus gloria, & tuenda Ecclesiæ causa exponere, in lucro & votis habeo. Mori malim, quam tanta mala meis oculis spectare. Adde, impie, capto scelere & istud, meam necem, Deus ultor non aberit. Infanda crimina narrabit posteritas: Pontificem Orbis captum, Cæsari Juvavii Antistitem, Sacra omnia contaminata. Attonitus tanta Sancti Viri libertate, & fortitudine temerarius ille, ferrum recondidit: At Pontifex ad noctem usque in custodia detentus, & postea in ipsa Cæsaris castra abductus. Hæc dum agerentur, vulgato inter Romanos rumore, captum esse suum Præsulem, ingens tumultus extitit. Fit concursus ad arma, ubicunque quisquam Germanæ Nationis intra Urbem apparebat in illum versa ira: illi etiam, qui Oratum, vel negotiatum eo venerant, passim in compitis & domibus immaniter interempti. Postera die in ipsa Cæsarea castra furentibus similes irruerunt, & primo quidem impetu, ipse Imperator armatus sævientibus occurrens, periclitatus fuit: jam enim in facie vulneratus, equoque dejectus periisset: nisi Otto Comes Mediolanensis glorioso sane facinore sese objecisset: quem, Henrico interim fuga servato, Romani abreptum in frustra dilaniarunt. Cæsaris periculo, spectato sanguine, voceque accensus Germanus exercitus totus in rabiem & arma ruit. Tunc crudelissima Cædes Romanorum: plurimi gladio, plures equis ex Ponte Tiberino dejecti, aut equorum unguibus conculcati periere. Hic exitus erat inauspicati illius, quod inaugurale esse debebat, Festi.

Cum vero Romani in caput Imperatoris conjurasse nova Factione dicerent: Cæsar ab Urbe, vastatis Rebellium agris, castra movit, & Pontificem cum captivis aliis, quos inter & Cardinales fuere & Præsules, in castrum Trebacense abduxit. Illic per duos fere menses invictus contra postulata & minas Henrici Paschalis, tandem suorum concaptivorum calamitate & periculo permotus, manus dedit, & investuras memoratas Cæsaris in manibus reliquit. Inter omnes Principes & Proceres constantiæ laudem solus Conradus, & post hunc Boicæ Dux Welfo junior, tulit; qui pro Pontifice multum apud Cæsarem laboravit, & tandem Pacis interpretis fuit. Sancitum
inter

inter utrumque pactum : ut amnistia præteritorum facta, redditaque Captivis libertate, Regalia tam Papæ, quam Cæsaris in antiquo manerent statu : & Henricus Imperiali Diademate Vaticana in Ecclesia coronaretur. Id præstitum Idibus Aprilis : quo die, ut vulnus Romæ nova gratia farciret, Cæsareis donis tam Pontificem, quam Cives Imperator coluit.

Verum concordia illa male facta, & vi magis quam jure conglutinata, in apertum postea Schisma erupit. Quamquam enim Paschalis Pontifex manus abstineret, ne fidem paulo ante datam fregisse crederetur, Patres tamen Ecclesiæ pactum illud irritum dixerunt, jacto insuper in Cæsarem anathematis fulmine, ut nunc prosequemur.

Imperator Henricus Roma Redux in Germaniam, terribilis primum, tanquam in Urbe orbis domitor : cunctis visus, facile Germanos in potestate habuit. Ipse Lotharius Saxo (postea Imperator) qui ante bellum moverat, celebranti Moguntia Nuptias cum Mathilde Regis Angliæ Henrici Filia, nudus pedes se stetit, & in gratiam rediit. Interim tam Romæ in Laterano, quam Viennæ in Gallia Congregata contra Cæsarem Præfulum Consilia. In primo Paschalis ipse Pontifex præfedit, magis causam suam excusans, quam damnans Cæsaream : in altero Guido præfuit Archi-Episcopus Viennensis, postea Pontifex Callistus : quo fere Auctore in utrisque contra Henricum conclammatum & anathematis sententiæ dictæ. Istorum Rumor Brevi in Germaniam proserpsit, causamque dedit, ut multi Proceres, Cæsaris odio, & ambitus studio, nec sine justitiæ, aut pietatis prætextu, novas res molirentur. In magno Moguntia Principum comitio fomes conspirationis sparsus, qui Brevi in tædas ferales erupit. Inde Bella, Rebelliones, cædes, multaque, uti sub Henrico parente, sanguinis profusio, in misera Germaniæ arena. Ipse qui Auctor Romanarum actionum Cæsari fuisse dicebatur Adelbertus (*aliis Albertus*) Cancellarius, etsi Moguntino deinde donatus ab illo Archi-Episcopatu, inter primos deinceps fuit, qui Henrico resisterunt. Ob quam rem vicissim ab eo carceribus, & inedia graviter afflictus, sensit ; mala consilia plerumque in auctorem improspere eventu recidere. Seditione tamen populi contra Cæsarem Moguntia facta, vel ab invito liberari, & ad sacram inaugurationem, quam in Urbe Agrippinensi Dietericus Pontificis Legatus fecit, dimitti debuit.

Verum nemo pene graviora propter Ecclesiæ Sedisque Apostolicæ auctoritatem, quam noster Conradus toleravit. Quam charus antea Imperatori fuerat, tam invisus postea, ubi Romæ pro tuitione Pontificis viriliter stetit, & deinceps deficientibus plerisque aliis Præfulibus acerrimus vindex pugnare non destitit. Ægerrime Conradum habuit, quod etiam ex suis Antistitibus, deserto Romano Patre, ad Cæsaris partes & arma se transtulissent. Hinc zelo justitiæ incensus Hugonem Brixinensem, & Henricum Frisingensem Episcopos dignitate & loco movit. Restitante Henrico, contra eum Welfo Dux Boius arma movit, ac Frisingam vastavit. Hæc acta circa annum 1116. ob hæc ira Henrici gravius in Conradum debachari cæpit : iram Principis secuti omnes, ut solet, qui Principi placere cupiebant. Pulsus in exilium vix ullibi tutos Lares, aut receptum invenit. Alterum Athanasium Alexandrinum dixisses ; ita undique in ejus exitium conspiratum. Primum intra suæ Dioceseos montes in Styria, maxime circum Cœnobium Admontense, asylum quæsit. Fidem faciunt antiqui : in eadem valle, inter speluncæ cujusdam Angustias per semestre latuisse : rursus in ipsius Monasterii Cellario quodam subterraneo sedecim hebdomatibus latuisse : aliquando in gurgite cujusdam amnis (quod inauditum) ad mentum usque immersum integro die, ut persequentes lateret, se occultasse. Tandem post gravissimas Exilii & fugæ ærumnas apud Ottokarum Styriæ Marchionem & B. Bertholdum Abbatem Garstensis Monasterii prope Styram, tunc Styriæ, nunc Austriæ Civitatem, Beneficum & tutum Asylum invenit. Equidem Vir iste Beatus Conradum Archi-Præfulem e latebris Admontensibus emergentem officiosissime excepit, amantissime fovit. Idem præstitit Ottokarus II., qui Conradum in arcem suam Styrensem introduxit, omni genere officiorum demeruit, nihil Cæsaris iras veritus, quod nullus alius audebat, contra omnium injurias & insidias serio defendit. Absente Conrado Bertholdus Pseudo-Præful in Sedem denuo irrepit, & pro more suo deglubendis magis, quam pascendis ovibus accurate instat ; sed & huic miseriæ finem dedit optata pax inter Callistum II. Rom. Pontificem & Henricum Imperatorem anno Domini 1122. sancita, quam deinceps consecuta est magna Ecclesiæ tranquillitas, Callisto Pontifici, priusquam in summum Pontificem eligeretur, Cœlitus præsignata, quando eidem nocte Persona quædam se obtulit ; reconditam sub Chlamyde Lunam producens, commendansque, sub Lunæ nempe imagine, pene eclypsantem Ecclesiam. Recte : nam Callistus ei clariorem formam induxit, & a Schismate pacatam, plena facie relucens stetit. Rebus ita compositis tandem Conradus Archi-Præful noster post septenne exilium (novenne ponunt

alii, sed prior numerus factio temporis computo ab anno 1116. conformior) ad Salisburgensem suam Ecclesiam a triumphato Schismate gloriosus rediit, Bertholdo infestore opera Leopoldi Styriæ Marchionis expulso. Vix Sedem suam adeptus, Ecclesiam sibi commissam materialium prius ædificiorum excitatione ornatam, Spiritualis quoque ædificii restauratione condecoraturus, Canonicos numero 24. sub D. Augustini norma viventes in Metropolitana sua instituit, sive ut loquitur Chronicon Reicherpergensis, *cepit in Episcopali Sede Canonicam vitam instituire, quam & ipse Professus erat*, quam B. hujus Viri Conradi Regularem Professionem etiam innuit Historia Salisburgensis fol. 359. his verbis: Perhibetur alias Canonicorum Regularium S. Augustini Familiam Professus fuisse, quod ædificata ab eo Monasteria indicant; an vero id Instituti tunc jam susceperit, an vero primum in culmine Archi-Episcopali constitutus, non liquet. Mirum est, quam Zelosum se exhibuerit Conradus in promovendo ac dilatando undequaque Canonico Ordine, cui non pauca vel funditus erexit, vel restauravit, aut largissimis bonorum additionibus dotavit Domicilia, vel alios ad id faciendum salubri adhortatione induxit.

Ex his sunt Collegium Canonissarum Regularium Salisburgi, ut infra dicitur, Canonicorum Regularium S. Zenonis prope Hallam divitem, Canonicorum Regularium in Chiemsee, in Ranshoven, in Reicherperg &c. sed & in celeberrimos Monasticos Ordines se præbuit liberalem, & Beneficum, uti experti sunt Petrenses, Salisburgi, Admontenses in Styria Raittenhaslachenfes &c. Dignus profecto (sunt verba Discipuli S. Eberhardi in vita B. Gebhardi) qui cum Nehemia dicere possit: *Memento mei Deus in bono, & ne deleas miserationes meas, quas feci in domo Dei mei, & in Cæremoniis ejus.* Addit idem congruum tanto viro eloquium, nullam pene Ecclesiam, vel Monachorum, vel Clericorum, vel Sanctimonialium in tota ejus Diocesi fuisse, quæ non sub Eo vel constructa, aut in meliorem formam redacta, pias & beneficas ejus manus senserit. Non minora tanti Pontificis encomia dixerunt cum Baronio alii: ab his merito Ecclesiæ Defensor, Disciplinæ sacræ Restitutor, prisca Religionis exemplar, uno verbo Sanctus audit. Et sub hoc Schemmate exprimi ab antiquo solitus, adhuc visitur in Calendario Germanico cum radio & titulo *Sancti*. In Aula Archi-Episcopali depictus *Beati* nomen fert. Postquam tandem inter Religionis & pietatis Sancta molimina consenuit, satur annis & meritis exacto Regiminis Archi-Episcopalis anno quadragesimo secundo quinto Idus Aprilis anno 1147. a piis laboribus ad superna vocatus Beato sine quievit, & reconditus fuit in Basilica Metropolitana ante Altare S. Erentrudis.

II. FRIDERICUS de Walchen, primum Ecclesiæ Salisburgensis Canonicus Regularis, postmodum Præpositus, & tandem in Archi-Episcopum anno 1270. post mortem Uladislai assumptus, Vir rara prudentiæ & virtutis, par tantæ dignitati; cujus tamen triste vidit exordium, incendio, nescio, quo casu, orto magnam civitatis partem depascente. Romam pro pallio anno 1272. profectus, æris alieni causa per Udalricum antea contracti, a nummulariis vexationem molestam sustinuit. Anno 1274. Concilium Provinciale celebravit Fridericus, cui sex interfuere Comprovinciales Episcopi, quibus iisdem cooperantibus a Friderico consecrata est Metropolitana Ecclesia, annis præcedentibus, ut prius dictum, incendio vastata. Septennio post, anno nimirum 1281. prout in priori Concilio jam ordinatum erat, alterum quoque Provinciale Conventum in confessu Episcoporum Suffraganeorum, & aliorum Minorum Præfulum habuit Fridericus, in quo præcedentis Synodi acta confirmata sunt & renovata. Multis demum pro Spirituali & temporali Ecclesiæ suæ incremento præclare gestis anno 1284. mense Maio, post Archi-Præfulatum annis fere 14. prudenter pie & generose administratum corporis & honoris onus deposuit, & quietem in Basilica Metropolitana ante Altare S. Andreae tumultus invenit

III. WICHARDUS, gente Styrius, Familiæ Polhemix nobilis Surculus, antehac Summus Metropolitanæ Præpositus, & postmodum communibus S. Collegii Suffragiis 1. Aprilis anno 1312. in Caput Ecclesiæ suæ electus, 7. Julii ab ipso Clemente V. consecratus & 27. Augusti Pallio condecoratus, non Romæ, ubi tunc Papa non erat, sed Avenione. Ita manu Apostolica inauguratus 20. Decembris discessit a Curia, & Salisburgum initio anni sequentis feliciter appulit. Sacris posthac curis se totum addixit Archi-Præful, & optimi Regiminis tutelam a novis Divorum Tutelarium honoribus petere studuit. Anno 1315. Calendis Augusti primum Sacrum D. Ruperti monumentum aperuit, & eductis, quas continebat, sacris Exuviis, reperit inprimis Corpus S. Proto-Præfulis cum Capite, deinde SS. Martini Turonensis Episcopi, Vincentii, Hermetis, Chrysanthi, & Dariæ, nec non Gifalarii (Discipulus S. Ruperti fuit) venerandas Reliquias. Has omnes in Natæ Deiparæ Festo Collatanti populo in publica

lica celebritate palam inspectandas exhibuit : & demum ipsa translationi D. Ruperti sacra Festivitate octavo Calendas Octobris sub ara ejusdem Divi Parentis honori & nomini recens Dedicata honorifice deposuit. Idem honoris D. Virgilii Parentis alterius SS. ossibus impendit. Nam in Festo Translationis ipsius 6. Calend. Octob. Altare novum, quod Antecessor proximus Conradus Divo extruxerat, consecravit, ac sub illo sacrum Corpus decentissime recondidit. Hisce perfunctus Religionis officiis, res mira! ac si Superi, quos sibi obligaverat sancta opera, ne diu debitores essent, sed propediem exsolvere mercedem properarent, in ipsa translata S. Virgilii die octava Spasmo generali, & Lethargia, vel, ut alii volunt, Apoplexia correptus, vita & honore excessit, ut merito augurari licet, ad cœlestia Festa ac Beatum Consortium a Divis Salisburgensibus educus. Rexit Sedem Juvaviensem tribus annis & septem Mensibus. Pii Filii optimum Parentem pro merito ac debito ante ipsum Sanctissimi Ruperti Altare tumularunt: ut prope eum quiesceret, pro quo Religiose laboraverat.

IV. FRIDERICUS Leibnizius, prius Regularis hujus Ecclesiæ Præpositus & Archi-Diaconus, in dignitatem prælaudati Wichardi concordii sacri Senatus Salisburgensis electione subrogatus die 9. Decembris anni 1315. Durante Regimine suo Hospitalis S. Blasii (hodie etiam S. Spiritus dictum) extruere cœpit, quod & redditibus dotavit. In gravissimis illis Magnatum discordiis, inter Fridericum Austriacum cognomento *pulchrum*, & Ludovicum Bavarum de Principatu Imperii contendentes, passim exortis, ipse Fridericus noster partes Austriaci tenuit, ac tandem annis 22. in Sedis Archi-Episcopalis Regimine præclare exactis emigravit anno 1338. initio Aprilis. Clavum ipse inter injurias temporum pro virili prudenter tenuit, & laceratam non nihil Bellorum vi œconomiam sedulo refecit. Eo ipso anno, quo Fridericus decesserat, in Archi-Præsulem evehitur.

V. HENRICUS de Piernbrunn ex Bavaria oriundus, doctrina æque ac genere nobilis, Canonicus Regularis, & Gymnasii S. Ruperti Ecclesiæ majori olim subjecti Præfectus, quod officium adhuc hodie titulo Scholastici Dominis Canonicis Cathedralibus tribuitur, etsi Scholæ, quæ alias in iisdem floruerant, (ut supra V. *Bremensis* videre est) jam exoleverint. Quinquennio præfuit Ecclesiæ nempe 1343. extinctus. Acta ejus interciderunt Ecclesiam Salisburgensem Henrici morte viduatam regendam suscepit.

VI. ORTOLFUS à Weiffeneck Styrius ex ipsomet Regularis Capituli gremio Selectus Vir generosus & magnificus, decorisque, quo tam Dei, quam sua Aula fulgeret, amator strenuus. Inter multa pretiosa vasa & ornamenta, quæ utrique providit, effulget Crux ex auro solido gemmis coruscans, quam in Summo Basilicæ Altari statuit, præterquam quod Ecclesiam suam novorum reddituum accessione insigniter augmentavit. Expletis demum dignitatis suæ annis 22. anno 1365. loco honorifico ad SS. Trinitatis aram in Basilica Metropolitana decenti pompa illatus est.

VII. PILGRINUS, ex illustri Familia Puechemia ortus, anno 1366. Thronum Salisburgensem consuetis suffragiis conscendit. Auctor is fuit & Fundator Pacis inter litigantes Principes Austriæ & Duces Baviaræ in causa Provinciæ seu Comitatus Tyrolensis, quem Margaritta, a magno ore dicta Maultaschia Henrici Ducis Carinthiæ Filia Serenissimæ Domui Austriacæ legaverat. Pacificatis foris non nihil rebus, Pilgrinus Domesticis negotiis gnaviter se impendit. A Conrado inprimis Ratisbonensi Episcopo, assentiente ejus Capitulo Cathedrali, emit Castrum Utter, cum turri Engelsberg, ac Dominium Partifense ad Athesin pro Summa 18000. aureorum cum pacto revenditionis: cui post triennium numeratis adhuc 8000. renuntiatum à Successore Episcopo Joanne. Post annos aliquot pariter ab Episcopo Passaviensi Georgio, ac Capitulo coëmit, pretio 7000. Librarum Viennensium Castrum cum ditione Matsee; qui contractus deinde forsan ob minorem pretii quantitatem, à Gregorio Archi-Episcopo, cum eodem Antistite renovatus, adjectis aliis octo Librarum millibus. Anno demum 1396. vitam absolvit Pilgrinus, tumulatus in Sacello Ecclesiæ Metropolitana, quod ipse dum viveret, pie extruxerat.

VIII. GREGORIUS, ex Illustri Familia Schenckiorum de Osterwiz, Carinthus, in Sedem Salisburgensem anno 1396. evectus, pium ac quietum domi, at Breve annorum tantum septem regimen tenuit. Intentus augendæ rei Familiari suæ Ecclesiæ, patellas Salis Hallenses, quas Feudi jure Hugo Goldeckius (potens tunc erat & Illustris Familia) pincerna Hæreditarius Archi-Episcopatus possidebat, data in vicem dititione Daxenbacensi conquistavit, ac tandem quiete vivis excessit anno 1403. Interim dum Sedes ista vacaret, Bonifacius IX. Pontifex providere mature cupiens, Bertholdum Episcopum Frisingensem, Archi-Præsulem nominavit. Verum à DD.

Canonicis Regularibus, quod suo juri sic præjudicatum crederent, admittere novum Præfulem recusantibus, nova electione e gremio Regularis Capituli substitutus est.

IX. EBERHARDUS I. de Neuhausen, patria Carinthus, ab Innocentio VII. Bonifacii Successore pallio decoratus, celebratum erat ea ætate Concilium Constantiense, cui Eberhardus noster, à Scriptoribus Salisburgensibus interfuisse memoratur, etsi ejus nomen in Actis Concilii inter Patres non reperiatur. Hic ipse anno 1419. contra Potentiores Boiariæ Dynastas, multa contra Ecclesiasticam immunitatem molientes Provinciale Synodum induxit. Exemptionis Cathedralis Ecclesiæ Passaviensis a jure Metropolitico Salisburgensis Ecclesiæ, quam Georgius Hochenlochius Passaviensis Episcopus a Joanne XXIII. & ejus Successore Martino V. impetraverat, plenam rescissionem & irrationem a dicto Martino V. pro Jurium Ecclesiæ suæ tuitione obtinuit. Interim post præclaras Ecclesiæ suæ curas defunctus est Eberhardus anno 1427. & in Sacello S. Annæ, a se Religiose constructo, honorifice tumulatus.

X. EBERHARDUS II. à Starckenberg, seu Starenberg ex Canonico Capitulari ad folium Archi-Episcopale promotus anno 1427. Princeps omnibus numeris absolutissimus, utpote corporis elegantia, naturæ donis, animi celsitudine, gratæque pietatis & virtutum meritis illustrissimus, uno hoc cæteris minor, quod in regimine haud fuerit major annis, qui tamen consumptus in brevi plusquam feliciter explevit tempora multa, multa quippe magno animo concipiens, præsertim quoad mores Canonorum suorum secundum normam vitæ Apostolicæ, & sacram magni Patris Augustini Regulam strictius reformandos. Verum mox altero suscepti regiminis anno communi bonorum omnium luctu terrenam liquit ac omnino dereliquit Celsitudinem celsa quærens Supernorum montium cacumina, ubi æternum coronatur in cælis. Non defunt, qui ob immaturam Principis mortem suspicionem conceperint veneni ex scelerata industria propinati. Obiit autem anno 1429. die 10. Febr.

XI. JOANNES de Reicherberg prætacto anno itidem de gremio datus. Hic, quia in Concilio Basileensi contra Eugenium IV. legitimum Pontificem stetit, eundem ipsum (in apertissimum propriæ Salisburgensis Ecclesiæ præjudicium) sibi difficilem & infensum sustinere debuit; qui tamen idem Romanus Pontifex ultimo vitæ suæ anno post Joannem hunc nostrum Romanæ Sedi reconciliatum, & in pristinam gratiam receptum priores Bullas contra eundem expeditas ac promulgatas revocari voluit, ac penitus annihilari fecit omnes. Duodennio præfuit Archi-Præful iste terris emortuus anno 1441. pridie Calendas Octobris.

Et usque huc Metropolitanus Canonici Salisburgenses, utcunque Regulares, antiquo more prætenderant spoliū bonorum mobilium omnium Archi-Episcopi recens defuncti, omnino nescientes, istud jam olim prægnantes ob causas a Bonifacio Papa VIII. prohibitum. Hinc cum in electione novi Archi-Præfulis istius Joannis diversa abirent vota, quibusdam nimirum Sigismundum à Wolckersdorff Summum Præpositum Salisburgensem eligentibus, aliis vero Fridericum Truchsessium ejusdem Metropolitanæ Ecclesiæ Decanum in id expetentibus, hic posterior mox ad Concilium Basileense Legatum misit, per quem humillime supplicavit, ut tam ipse, quam sui eligentes absolventur à censura ob spoliū ante dictum inflictæ; qua absolutione realiter obtenta, cum reliqua pars eligendi jure excidisset; mox à Sede Apostolica Decanus confirmationem accepit. Itaque

XII. FRIDERICUS Truchsessius de Emersberg Archi-Episcopus creatus est. Hic anno 1452. Ludovici Ducis Baviaræ, & Annæ Ducissæ Saxoniarum nuptiis benedixit Landshuti celebratis. Obiit prætacto anno 1452. die 30. Aprilis post decennium in pleno Archi-Episcopatus regimine consummatum.

XIII. SIGISMUNDUS à Wolckersdorff jam altera, feliciore tamen vice ex Præposito Metropolitano delectus Supremus Pastor & Archi-Episcopus, Princeps morum integritate ac donis naturæ celsissimus, scientia litterarum excultissimus, Pater Patriæ Summis infimisque gratissimus juxta ac humillimus, nec minus castimoniarum laude fulgentissimus anno 1455. e sacro Baptismatis fonte legavit Georgium Boiariæ Principem, tum etiam anno 1459. Maximilianum Friderici Imperatoris Filium: Caduceatorem etiam egit inter Cæsarem & Rebelles Austriacos, Hungaros, & Boëmos. Cæterum Archi-Episcopatus sui novem annis & quod amplius excurrit, Gubernator laudatissimus extitit, quousque nimirum Princeps per omnia meritissimus terris disparuit post mortem suam honorificentissime tumulo illatus anno 1461. die 3. Novembris.

XIV. BURCARDUS à Weispriach ex Præposito gremii Metropolitanæ in Archi-Episcopum assumptus, ut & auctoritate Papali confirmatus est anno 1461. tum anno proxime sequenti Galerio Cardinalitio donatus Ecclesiam in Mülin Collegiatam fecit, multas insuper magni animi vir apud se concepit innovationes suis locis & temporibus statuendas & exequendas, a quibus tamen realiter adimplendis vel invitus omnino fuit retardatus, utpote præter spem citius fatis absorptus anno 1467. die 16. Februarij.

XV. BERNARDUS de Rhor, gente Austriacus, Salisburgensis Ecclesiæ Plebanus post biennem Metropolitanæ Sedis vacationem anno 1468. in Archi-Episcopum assumptus evasit; cujus temporibus Hartmannus de Laber ejusdem Ecclesiæ Decanus simul & Officialis Archi-Diœcesanus utut Regularis Ordinis S. Augustini Canonicus anno 1477. terris defunctus, Bernardo huic nostro Archi-Episcopo legavit mille florenos, Metropolitanæ vero Ecclesiæ totam, quam pretiosam omnino habuit, supellectilem suam argenteam; e qua postmodum Statua S. Ruperti Salisburgensis Episcopi fuit fabrefacta centum marcis appensa. Ne vero Lector venerande temerarium forsitan in hoc facto formes iudicium, quasi proprietatis vitium incurrisset Hartmannus iste noster, scire debes. Primo. Ante tempora Concilii Tridentini id actum esse, dum adhuc non tam stricta inter quoscunque Religiosi Status Professores paupertas fuit habita & observata. 2do. Canonicos Regulares Salisburgenses vere fuisse Beneficiarios; atque ex Dispensatione eos posse sicut in vivis (uti Doctissimus Doctor noster Martinus Navarrus loquitur Comment. 2. de Regul. num. 58. fol. m. 115.) ita & in morte ad pias causas, ut in hoc casu factum est, sua relinquere, & quotidiana praxis habet. Quod tanto facilius indulgetur, quanto minus hujuscemodi Privilegium cedit in aliquod Monasterii detrimentum vel incommodum, quod etiam citatus Doctor extendit in casu de Moniali posito infra ad illos Religiosos, qui de prævia Summi Pontificis, aut aliorum, quorum interest, licentia degunt extra Monasterium, & hujus bonis non vivunt, sed illis duntaxat, quæ industria sua, labore, aut eleemosynis acquirunt. 3tio. Canonici Salisburgenses fuerunt id temporis magnæ potentia & Authoritatis Viri, quibus utique plura communiter solet concedi quam simplicibus. &c. &c. Cæterum Bernardus iste tranquillæ quietis quam publici regiminis amantior, jam Cæsari Friderico, jam Mathiæ Corvino (priore illo repudiato) Hungariæ Regi, denique rursus Friderico totum Archi-Episcopale munus suum resignavit; quod factum est haud absque magno Dominiorum propriorum damno: cui demum finaliter abdicato anno 1482. die 14. Februarii exterius quidam successit (sub spe seu magis conditione Dominiorum recuperandorum accitus temporalium bonorum jactura interim ad centena millia Ducatorum seu Aureorum æstimata) Strigoniensis nimirum Archi-Episcopus Hungariæ Joannes, dum interim Bernardus potius exul diem suum obiit Tittmoningæ anno 1487. Salisburgum tamen relictus, atque ibidem condigno honore reconditus. Verum quod res est Joannis antedicti electionem seu potius postulationem repudiarent, ac suum de proprio gremio Præpositum elegerunt Christophorum Ebroinum alii, qui fuerunt Sigismundus Hocheneckius, Rudolphus Kienburgicus, & Christophorus Notthafficius. At frustra solum ibant hæc vota, & nihil hisce acquirebant aliud, quam quod in continuis Neo-Præfulis Joannis versarentur & magnis (uti loquimur) disgratiis: quibus superflite adversario haud fuerunt enodati, specialiter autem Salisburgum frequentare prohibiti. Haud diu tamen Archi-Præfulis hujus sive postulati, sive potius auctoritate Cæsarea denominati & intrusi durabat Imperium, etsi maxima totius Archi-Diœceseos utilitate prolatum, siquidem e vivis excessit jam anno 1489.

XVI. FRIDERICUS Comes de Schaumburg Urbis Salisburgensis Plebanus de gremio Capituli Metropolitanæ per viam Compromissi (reliquis Canonicis adhuc censura Ecclesiastica ligatis) per geminos Abbates Rupertum Salisburgensem ad S. Petrum & Jacobum Monasterii S. Michaëlis in Beurn, nec non Andream Mautnerum Metropolitanæ Ecclesiæ Decanum in Archi-Episcopum electus, & juxta morem anno 1489. auctoritate Apostolica confirmatus provixit solum ad annum usque (quem sibi die 4. Octobris fatalem habuit) Christi 1494to hydrope defunctus.

XVII. SIGISMUNDUS de Hocheneck, Canonicus Metropolitanus & Magister Hospitalis Decretorum Doctor eligitur Archi-Episcopus currente adhuc anno 1494. cujus tamen etiam istius haud diuturnum erat regimen, enim vero in Solemnibus Imperii Comitibus Wormatiensibus infirmari occipiens reversus in Patriam seu Mühldorfium in Civitatem suam pervenit, ubi pro medela nonnisi præsentissimam mortem invenit anno 1495. die 3. Junii Salisburgi tumulatus in propria Ecclesia sua Salisburgensi Metropolitanæ.

XVIII. LEONARDUS de Keutschach Nobili e Carinthis stirpe natus, ex Canonico Augustiniano Archi-Episcopus inter Salisburgenses Regulares ultimus electus anno 1495. die 7. Julii. Hic adhuc Juvenis anno 1460. Sacram Divi Augustini Regulam in ipsa Paschali Dominicæ Resurrectionis solemnitate apud Carantanos in Monasterio Oberndorffensi Professus omni virtutum genere, nec minus singularis prudentiæ ac in agendo dexteritatis dotibus apprime cumularus anno 1481. Calendis Septembris nativæ Regularis Canonici suæ Prælatus constitutus est, qui dum vix oneri humeros supposuit, potenter admodum in fornace tentationum torquetur ac probatur ab ipso Supremo Numine; enimvero Oberndorffense ædificium Claustrale e Cælo tactum miserandum in modum terribiliter exurit, sternuntur muri, at neutiquam Leonardus Præsul, sed vires resumit, & Deo fortunante facta tecta restaurat omnia. Aliud horribile malum suscitant Hungari ac efferi Turcarum populi, quorum tamen impetus et si plusquam furiosos Fortissimus Atlas & Achilles maximus extulit, & ab ædibus suis omnimode propulsavit. Minora sunt Religiosissimi Herois istius certamina, & ceu in protelarios solum velitatores pugnasset hæctenus, majora tamen nunc expectat Præpositura Salisburgensis Metropolitana diffidiis intestinis inter summa Provinciæ capita & ipsum Capitulum hinc inde sulcatis, adeo deprehensa fuit exhausta, ut oppignorari debuerit; quod pignus Cardinalis quidam natione Gallus in proprium suum commodum accepit. Ægerrime res habebat Præsulem hunc nostrum Oberndorffensem qui Religiosorum Confratrum suorum Salisburgensium, inquam, Canonicorum iniquam sortem miseratus ad Romanum iter sese fortiter accingit, quod & Successu tam felici confecit, ut adeo præpinguem (qua integro etiam octennio jam Archi-Præsul factus jure merito fuit perfunctus) millenis aureis redimeret Præposituram; qua feliciter obtenta priorem Domesticam in totum dimisit anno 1490. novennio hæctenus illi præfectus. Exinde sub annum 1495. vacante Sede Metropolitana in Archi-Antistitem electus est Leonardus: cui sane Salisburgensis Ecclesia in hodiernum usque diem singularissime manet obstricta, utpote meritis illius nimium quantum cumulata. Siquidem illam non tantum Ornatissimam reddidit ac ditissimam effecit, sed & prius gravissimis debitis exoneravit simul ac pignoribus exemit; redemit namque Vice Dominatum Leibnitz 22000. florenis. Redemit & Gmundam 30000. florenis Maximiliano Imperatori oppignoratam ubi & arcem casualibus ac hostilibus flammis exustam e busto suo novam extruxit, novamque Dynastiam de Rupa 70000. florenis emptitie comparatam sæpedictæ Ecclesiæ suæ totam adjecit. Sic & Castrum Wall pariter oppignoratum felicissime recuperavit. Plus ultra Dominia Muhldorff & Mülin appellata Duci Baviaræ similiter oppignorata redemit 23000. florenis in parata pecunia coram numeratis. Porro a Maximiliano Imperatore 12000. florenis emit, & Ecclesiæ suæ de posthac pleno jure possidendam incorporavit Præfecturam Monasterii Ordinis S. Benedicti, item S. Wolfgangi utramque istam cum pertinentiis suis. Dominium Wildenegg ac Urbem, castrumque Pettau itidem ab Imperatore redemit 20000. florenis. Sic quoque ad Territorium suum plene reduxit Dynastiam Stallensem 5000. florenis in id numeratis. Præfecturam Vandorffensem datis 2000. florenis. Item arces Frisacum, Landsperg & plura alia in confinibus Austriæ, Styriæ, & Carinthiæ situata, quæ in Chronicis Salisburgensibus habentur annotata, adeo ut non injurie Maximilianus Cæsar de Archi-Præsule isto Leonardo & Successore ejus Langio palam edixerit, sese duos habuisse Capellanos, quorum prior nunquam exhauriri, alter vero nunquam exhaurire poterat. Præter hæc etiam Arcem tuam in monte Juvaviensi seu Salisburgensi fossa & aggeribus fortissime munitam ædificiis qua sacris, qua profanis mirum in modum exornavit 263000. florenis in omnem hujusmodi restaurationem expensis. Anno 1498. Archi-Præsul Leonardus omnes & singulos terræ suæ habitatores de gente non Sancta, nempe Judæos procul hinc abire iussit, & Solum vertere coëgit posthabitis vectigalibus, quæ isti statis temporibus persolverunt, sat multis & magnis. Rebelles Rusticanos Ecclesiastici Regiminis pertæfos plus minus 1500. scite compescuit antesignanis illorum capite multatis; pari generositate sedavit etiam cives & incolas Salisburgenses obedientiæ, & Jurisdictioni sui Principis sese subtrahere connitentes. His & aliis pluribus gloriose gestis incomparabilis Princeps cum vere paterne præfuisset annis 24. & ultra laude immortalis post se relicta terrenis expeditus ad cœlestia transivit ex arce sua Salisburgensi die 6. Junii anno 1519. in sua Capella D. Hieronymo Ecclesiæ Doctore sacra sepultus, quocum pro dolor! (Langio insequente) consépulta quoque est Religio Canonico-Augustiniana, de qua ipse fuit ultimus vere ab adolescentia sua totus quantus Augustinianus. Denique non extra memoriam hominum ponendum, quod sub sæpèfati Leonardi Regimine corrente anno Christi 1501. Discolores parvæ cruces ex aëre in hominum vestes passim sint delapsæ; item duo prægrandes Cometæ anno 1502. & 1508. a nemine non absque grandi horrore conspècti, ut vere Poëta canit de suorum iniquitate temporum

*Mutarunt elementa fidem, prius igne calebant
Omnia, nunc ipso frigus ab igne venit.*

Sic equidem tristi hoc orcano gutture illis & fatalibus annis, queis excidium longe gravissimum passa est Religio nostra Canonico-Augustiniana Salisburgensis, propriam suam Matrem Filii jugulaverunt, ut vix umbra illius supersit, imo nec umbra, sed tristic solummodo memoria. Sub Conrado I. Comite Abenspergenfi Sanctæ memoriæ Archi-Episcopo calebant omnia calore Augustiniano, sub Langio vero (jam prius intepescentibus cordibus Canonico-Augustinianis) frigore periere.

Syllabus

Præpositorum Metropolitanæ Ecclesiæ Salisburgensis de Ordine Canonicorum Regularium S. Augustini.

- I. HERMANNUS primus Regularis Præpositus anno 1120. a Callisto Papa II, tum etiam ab Honorio II. sub annum Christi 1125. Privilegium consecutus seu Bullam Apostolicam Confirmationis de vita Regulari seu Canonico-Augustiniana perpetuis futuris temporibus in Metropolitana Ecclesia Salisburgensi illibate servanda. Decessit tandem & ad plures abiit anno 1129.
- II. GEBNO, seu Gebeon primum anno 1142. secus vero (uti perperam habet Hundius in Metrop. tom. 1. fol. 9.) jam anno 1130. vita terrestri defunctus. Legitur is testis insertus Litteris confirmationis Monasterii Subensis ab Altmanno Episcopo Tridentino datis anno 1142. quorum copiam exhibet idem Hundius citatus tom. 3. fol. 370.
- III. HUGO decessit mortuus & sepultus anno 1164. aliis 1170.
- IV. SIBOTHO diem suum obiit anno 1184.
- V. GUNDACHERUS, aliis Gundacharus obiit anno 1196.
- VI. BERTHOLDUS Romæ moritur anno sæculari 1200.
- VII. BERNHERUS, antehac Præpositus Berchtesgadenfis post octenne regimen Metropolitanam Præposituram Salisburgensem affecutus; istam tamen post annos ultra resignat fatis extinctus 9. Calendas Septembris anno non notato.
- VIII. ALBERTUS resignat factus Episcopus Chiemensis.
- IX. OTTO fit Episcopus Gurcensis anno 1212. seu (uti mavult Hundius) 1214.
- X. ALBERO seu Adalbertus cum pluribus aliis pro recuperatione terræ sanctæ in Syriam digressus demum obiit anno 1219.
- XI. ADALBERTUS ex Canonico & Custode Metropolitano Præpositus fit demum Episcopus Chiemensis anno 1232.
- XII. CHUNO antehac Decanus Metropolitanus obiit anno 1242.
- XIII. OTTO itidem de proprio gremio assumptus obiit anno 1262.
- XIV. FRIDERICUS de Wallen fit Archi-Episcopus Salisburgensis anno 1270.
- XV. HENRICUS fit Episcopus Secoviensis anno 1292.
- XVI. FRIDERICUS de Metterkirch sui in Cathedra Secoviensi Successor proximus eodem adhuc anno 1292. in Episcopum Secoviensem consecratus.
- XVII. HELMBLICUS obiit anno 1307.
- XVIII. WICKARDUS de Polheim fit Archi-Episcopus anno 1312.
- XIX. FRIDERICUS de Leibnitz & ipse fit Archi-Episcopus anno 1315.
- XX. EVERHARDUS Saxo post decennem Prælaturam Berchtesgadensem fit Præpositus Salisburgensis, obiit admodum senex ac plenus dierum anno non notato, idem nominatus apud Hundium tom. 3. fol. 327.
- XXI. JOANNES Reispberger seu de Reichersperg fit Archi-Episcopus anno 1429.
- XXII. BURCARDUS de Weispriach fit Archi-Episcopus & post etiam S. R. E. Cardinalis.
- XXIII. FRIDERICUS Planten obiit anno 1467.

Tom. V. Can. Reg. Orig. Pars altera.

Y

XXIV.

XXIV. CASPAR de Stubenberg S. C. M. Consiliarius obiit Mense Octob. anno 1478.

XXV. CHRISTOPHORUS Ebron Mühldorffii exul obiit anno 1491. die 21. Jan.

XXVI. LEONARDUS Keutschach idem postmodum etiam Archi-Episcopus jam laudatus supra.

XXVII. RUDOLPHUS de Kienburg Metropolitanæ Ecclesiæ Salisburgensis Plebanus Vir omnigenæ virtutis splendore conspicuus, Divini cultus, & Orthodoxæ Religionis Zelator mirificus, nunquam non in orationibus ferventissimus, in celebrando ad Altare frequentissimus, ac demum in Domino terris pientissime demortuus anno 1526. die 16. Novembris.

XXVIII. BALTHASAR à Lamberg Metropolitanæ Ecclesiæ Decanus & Officialis inter Regulares Præpositos numero postremus, & ultimus obiit anno non notato. Notandum autem Regulares hujusmodi Salisburgenses Præpositos extitisse simul etiam Archi-Diaconos, quibus & Eberhardus II. Archi-Episcopus nominatus supra ex Indulto Sedis Apostolicæ indulgit etiam (uti referunt Chronica Salisburgensia) usum Virgæ Pastoralis & annuli Chirotecarii anno 1232.

Syllabus

Decanorum Regularium Metropolitanæ Chori Salisburgensis, is tamen forte solummodo mancus, singulari tamen studio ex antiqui Chartis collectus & excerptus.

I. B. HARTMANNUS primum Pataviæ ad S. Nicolaum Canonicus Regularis, subinde vero Regularis Ordo iste etiam in Metropolitanam Ecclesiam Salisburgensem fuit introductus à Conrado Archi-Episcopo Salisburgi in Decanum electus inclaruit, quod nempe mores illius cunctis essent Legis loco, permanitque talis usque ad annum 1131. quo decurrente ad Cœnobium Chiemense auctorante eodem Conrado Archi-Episcopo restitutum designatus est in Præpositum simul & Archi-Diaconum, ubi tribus constitit annis in Officio suo præclarus, tum vero in primum Regularem Præpositum Claustro-Neoburgensem in Austria constitutus, demum postulatus & constitutus est in Episcopum Brixinensem.

II. HENRICUS claruit sub Eberhardo Archi-Episcopo hujus nominis primo, & Hugone Præposito circa annum 1150. vel (secundum alios) 1160.

III. RUDOLPHUS Decanus anno 1195.

IV. ALBERTUS anno 1211.

V. CUNO anno 1218.

VI. CUNO alter (nisi sit idem cum priore) sive Thuno primum Decanus subinde vero Præpositus obiit anno 1242.

VII. FRIDERICUS de Mitte.kirchen fit anno 1292. Præpositus, tum vero Se-coviensis Episcopus anno 1309.

VIII. LUDOVICUS Decanus anno 1307.

IX. WICHARDUS de Polheim, subinde Præpositus, & demum Archi-Episcopus anno 1312.

X. GERHOHUS de Waldeck fit Episcopus Chiemensis anno 1341.

XI. ORTOLFUS anno 1358.

XII. EGELMANNUS Krael fit Episcopus Chiemensis anno 1418.

XIII. FRIDERICUS Truchsäfs de Everberg fit Archi-Episcopus Salisburgensis anno 1441.

XIV. HADMARUS de Laber Decanus & Officialis Salisburgensis ab Hundio in Metropoli *Generosus Dominus* appellatus obiit anno 1475.

XV. ANDREAS Mautner de Katzenberg anno 1487.

XVI. BALTHASAR à Lamberg Decanus & Officialis Curiae Salisburgensis demum in Præpositum electus anno 1526.

SALISBURGENSE

Canonissarum Parthenæum olim Ecclesiæ Cathedrali contiguum, & à sæpe laudato B. Conrado primitus Fundatum Canonissis Regularibus S. Augustini, quæ tunc temporis Dominæ Cathedrales vulgo dicebantur. Quænam autem huic Parthenoni prima præfuerit, quæ Successerit in Præfectura, uti & alia fere omnia, memoria exciderunt. Ipse locus, quo stetit, pro certo hodie compertus non habetur. Hundius, & alii scripserunt, stetit prope Ecclesiam Cathedrali, ubi tunc etiam ipsorum Canoniorum Domus fuit, unde si ita fuit, oportet, utrorumque ædes fuisse contiguas: & forsan antiqua ædes à DD. Canonicis Metropolitanis etiamnum nostra ætate habitata, illis tunc habitationem præbuit, aut pars Cœnobii fuit; quam postea aliquamdiu DD. Præpositos incoluisse constat. Capella certe, seu exigua Ecclesia ibi extabat, sacræ habitationis indicium. Aliorum Sententia & in his Benedicti Abbatis S. Petri (qui ante centum annos, nempe 1577. vita functus) fuisse legitur illud Cœnobium Canonissarum circa Ecclesiam Parochialem (quæ Religiosis Patribus S. Francisci de observantia deinceps attributa est) eo fere loco, quo nunc in platea, templi nomen vulgo habentes, aulica ædificia porriguntur. Verum Cœnobium sæpe memoratum posteris temporibus desiit. Nam Burcardus de Weispriach Archi-Præsul Salisburgensis, & S. R. E. Cardinalis indulto Pii II. Pontificis Summi, numero forsan Sacrarum Virginum jam deficiente, illud in Presbyterorum Sæcularium Collegium mutavit, qui communi illuc habitatione & victu utentes Choro Ecclesiæ Metropolitanæ deserviebant. Nec tamen, uti tempus mutat omnia, hoc diu stetit. Nam brevi post Burcardi mortem etiam Sacerdotum illud Collegium desiit. Ædes supra memorata, cum sua Capella jam pridem sacris usibus deserta, paucos ante annos aliis habitatoribus relicta, demum cum ruinam minaretur, & Basilicæ Metropolitanæ liberiori prospectui obstaret, penitus destructa, nunc latiore aream reliquit.

SARBURGENSE

Monasterium Canoniorum Regularium S. Augustini de Venerabili Congregatione Windesimensi prope Sarburgum in Austrasia jam pridem calamitate temporum ac Bellorum merissime succisum; de quo proin haud amplius constat præter inane nomen illius apud Aubertum Miræum de Cann. Regg. cap. 13. fol. 69. vel breviter in hæc verba relatum. *Monasterium S. Laurentii in Hissa prope Sarburg Diœcesis Metensis.*

SCHAMHAPTENSE,

Alias etiam *Schambauptense* communiter appellari solitum, & ab Auberto Miræo de Cann. Regg. cap. 13. fol. 68. *Monasterium S. Georgii Martyris de Sambeco* nuncupatum jam pridem evanuit. Hoc autem primitus ad fontes rivi Schamhaptensis apud Bavaros haud procul à vico Altmanstein intra limites Diœcesis Ratisbonensis extruxit ipsamque Schamhaptensem Ecclesiam anno 1130. admodum locupletavit Bertholdi Nobilis Dynastæ cujusdam vidua Domina Gertrudis. Venit etiam in partem ejusce pietatis ejusdem Bertholdi & Gertrudis Conjugum Filia Leitgarda. Qualiter ex Aventino refert Adlzreiterus part. 1. lib. 20. num. 22. Pennottus noster in Generali Historia sua tripart. lib. 9. cap. 39. num. 12. Schamhaptense Monasterium istud distinguit ab illo, quod Miræus citatus *de Sambeco* vocat, & duo diversa Canoniorum Cœnobia fuisse putat, at perperam solum unum enim tantummodo fuit taliter Bifario nomine nuncupari solitum. Henricus de Abensperg Episcopus Ratisbonensis electus anno 1465. de vicino ac Comprovinciali Diœcesis Eystadianæ Monasterio Rebdorffeni secundum Constitutiones Windesimeneses strenue reformato specialiter sibi complacens talia quoque suo Schamhaptensi fieri desiderans, istud pariter eisdem sanctionibus subdi voluit & aptari; quocirca plenaria juris sui cessione istud omnino perficiendum & exequendum negotium tradidit Venerabilibus Viris Congregationis Windesimensis Visitatoribus, & quidem per proprias Litteras pro tota rei notitia cunctis habenda copialiter editas juxta sequentium tenorem. Henricus Dei & Apostolicæ Sedis gratia Episcopus Ratisbonensis ad perpetuam rei memoriam &c. Officii Pastoralis, quo Domino disponente in regimine Ecclesiastico præsumus crebris perurgemur curis, ut juxta nobis creditæ dispensationis officium quieti & paci Subditorum, præsertim sub Regularis Observantiæ Studio piæ vitæ vacantium, in quorum utique profectu recreamur, in quantum nobis ex munere Altissimi concessum fuerit. Solitudinis vigilantia intendamus & his, quæ pro Divini Cultus sacræque Religionis incremento sa-

lubriter à Patribus conspiciamus ordinata, ut eo firmiter observentur, & illibata constant, quo plenius nostræ Authoritatis & Consensus fuerint approbata, & confirmata robore & munimine speciali. Nos igitur Regularis observantiæ amore affecti, & ad Divinæ Majestatis cultum nostris temporibus ampliandum succensi, illa, quæ in Monasteriis nostræ Diocesis per injuriam Prælatorum & Regularis vitæ abusum & negligentiam ad deterius sunt redacta, & quodammodo collapsa, reformare & augere cupientes, nostræ mentis oculos ad Monasterium Schamhaupt. Ord. Cann. Regg. direximus intimis præcordiis affectantes, quod tam devotus locus ex incuria habitantium ad desolationem tendens in spiritualibus & temporalibus reformetur, & refloreat. Considerantes denique id aptius meliusque fieri non posse, quam per introductionem Virorum Religiosorum Canonice videlicet Regularium de Observantia Monasterii Rebdorff (quod est de & sub Observantia & Capitulo Windesimensi Trajectensis Diocesis) cum plena subjectione quoad Regularem Observantiam & Monasticam Disciplinam conservandam dicti Monasterii Schamhaupt, eidem Capitulo & Superioribus, & Visitatoribus facienda, prout in diversis locis & Monasteriis aliarum Diocesium penitus quasi desolatis, & in spiritualibus & temporalibus collapsis, & per hujusmodi introductionem Canonice Regularium Reformatum Divina favente Clementia temporibus noviter effluxis, laudabiliter restitutis & reformatis, factum esse, audivimus, & comperimus. Hinc est, quod Nos maturo præhabito Consilio ex certa nostra scientia pro tanto pio Dominoque Cultori vineæ Ecclesiæ gratissimo opere consequendo, & consummando, ex quo & in dies majora ubertim succrescere debere germina virtutum non dubitamus, interveniente etiam Capituli nostræ Ecclesiæ Ratisbonensis consensu, dictum Monasterium Schamhaupt cum omnibus & singulis Juribus, Privilegiis, rebus, bonis mobilibus & immobilibus, ac pertinentiis universis, una cum Personis Regularibus inibi demorantibus præfato Capitulo Generali Windesimensi Canonice Regularium Præfatorum quoad præmissa conservanda submittimus, eorumque unioni & Incorporationi subiicimus. Volentes & decernentes prædictum Monasterium illi Capitulo Generali & ipsius Jurisdictioni quoad Regularem Observantiam, ut præfertur, in perpetuum subesse & subjacere, dummodo tamen observantia Regulari ac Fratibus de dicto Capitulo & ipsius observantia in eodem remanentibus, ab eodem etiam, & Visitatoribus per ipsum Deputatis vel Deputandis in futurum visitari, & Prior atque Fratres seu Canonici inibi instituendi secundum Statuta & Ordinationes dicti Capituli Generalis eligi, institui, confirmari, destitui, corrigi, & emendari, atque ipsum Monasterium, Prior, & Fratres seu Canonici ad ipsum introducendi, omnibus & singulis Libertatibus & Privilegiis dicto Capitulo Generali & ipsius Personis à Sede Apostolica concessis & concedendis, in præmissis uti, frui, & gaudere poterunt & debeant, ita tamen quotiescunque aliquem Priorem in Regimine præficient, toties per ipsum vel alium Episcopo Ratisbonensi pro tempore existenti Canoniam suam, uti antiquitus de Præposito solitum fuit, præsentabunt. Charitativum subsidium, sicut alia Monasteria, & Cathedraticum annuatim persolvent. Nec non alia omnia & singula facient, quæ Legem Diocesanam de Jure vel consuetudine concernunt, ejus Diocesanæ Episcopi Jurisdictio tam quoad Legem Diocesanam, quam Jurisdictionem spectant, quoad forum contentiosum Episcopo Ratisbonensi pro tempore semper debet esse salva & inviolata, & præmissis dolo & fraude remotis. Vicarios annuales vel perpetuos Presbyteros Sæculares ad Ecclesias Parochiales Monasterio annexas seu incorporatas Nobis & Successoribus nostris vacationum temporibus pro institutione Canonice obtinenda præsentabunt. Insuper ut quietius & devotius Domino Jesu famulari, & secundum eorum cæremonias & exercitia spiritualia succrescere valeant, volentes eos ad hoc promovere, & hujusmodi Obedientiæ & sanctæ Disciplinæ per Nos promotæ participare, adjicimus, quod in præmissis omnibus, & circa ea ipsos Fratres Canonicos non impediemus, inquietabimus, aut perturbabimus per Nos aut Officiales nostros quovis modo, sed eosdem pro uberiori fructuosorum palmitum propagatione latius plantanda paterne & pie in omni libertate, quantum ad nos spectat, continebimus, & confovebimus fideliter. In quorum omnium fidem & testimonium &c. &c.

Taliter ergo (ut dictum est) Monasterium hoc Schamhauptense quamvis ad intentionem Reverendissimi Ordinarii seu Ratisbonensis Episcopi strenue reformatum, & (nova Cœnobarum Colonia ex Asceterio Rebdorffensi antedicto ad illud deducta) memoratæ Congregationi Windesimensi plenissime fuerit unitum & incorporatum, hæc tamen salubris Reformatio haud diu stabilis permansit, & vix ad integrum unius sæculi decursum duravit, quin & ipsa Fundatio, utpote à sui exordio tenuis admodum & macilenta paulatim omnimode defecit. Tota series mutationis quamvis brevissime solum descripta habetur in Litteris ad Reverendissimum D. Joannem Schizium sæpe-

dictæ

diœce Congregationis Windesimensis Visitatorem Generalem de Statu Monasteriorum de eadem Congregatione in Diœcesi Constantiensi Ratisbonensi, & Wormatiensi consistentium ex officio penitus inquirentem ab itidem Reverendissimo Domino Priore seu Prælo Rebendorffen anno 1624. transmissis, quæ inter alia sic habent: *Solum est, quod de Schambaupto memorandum ad propositum illud nempe Monasterium circa finem præteriti sæculi decimi sexti abolitum mutato nomine Monasterii solemniter actu conversum fuisse in Dominium sæculare, reditusque una cum Dominio assignatos à Serenissimo Duce Bavariæ Vniuersitati Ingolstadiensi, hac tamen conditione, ut de iisdem quotannis Monasterio Eremitarum (Ordinis S. Augustini) noviter Ingolstadij erecto quadringentos penderet florenos. Actui autem immutationis seu extinctionis Monasterij nemo ex parte Diœcesani (illo forte refragante) interfuit, sed aliunde ex nostra scilicet Diœcesi Eystetensi Dominus Officialis postulatus fuit, qui etiam primum mallei ictum, quo Monasterij manum petiit gravi læsione proprij pedis (Deo forte taliter disponente) excepit &c.*

S C H E F F T L A R E N S E

Præstantissimum hodie Sacræ Familiæ Præmonstratensis, Diœceseos vero Frisingensis in Superiori Bavaria Cœnobium, quod quidem aliquando à Monachis infessum, antiquitus vero, imo mox à primo suæ Foundationis exordio Regularibus S. Augustini Canonicis addictum, atque ab istis aliquanto saltem tempore inhabitatum dilucide satis ostendit Hundius in Metropoli Salisburgenfi tom. 3. fol. 290. ex residuis ejusdem Monasterii Litterariis Documentis, quæ inter alia sic habent. *Temporibus Thassilonis Ducis Bavariæ Walkerius Decanus in Teiningen Vir nobilis Fundator Claustrj Schefflarn de propria hereditate, & vocabatur tunc Petenbach, & fuerunt ibi Canonici Regulares, postea Benedictini, qui fuerunt expulsi per Arnoldum impium Bavariæ Ducem & Hungaros. &c. &c.*

S C H E I N I N G E N S E.

Jam pridem antiquatum Virorum Monasterium apud Saxones in Diœcesi Halberstadiensi S. Laurentio Christi Martyri dicatum, idque in oppido (quod primus condidit, qui cum Hungaris prælio dimicaturus anno Christi 933. isthic loci castra sua posuit, Henricus I. Romanorum Rex cognomento *Auceps*: Quique jamjam armis accinctus, & hostem audacter invasurus ad suos Belli Duces conversus. Eja, hodie, dixit, victoriam ab Hungaris reportabimus, illis autem ita fieri posse severe negantibus, concepta spe in Omnipotentem renovata fretus intulit, sic erit, & ita fieri debet, si tamen Deo placuerit: *Es wirdt geschehen, und mueß geschehen, so Gott will*; unde rei eventa felicissime subsecuto, locus certaminis jam in oppidum mutandus.

Scheiningen nomen accepit Scheiningensi constitutum; fuit autem istud prius Inclusorium (de cujus Authore & primo novæ Foundationis tempore haud amplius constat) Monialium; quibus suo tempore loco motis Reinardus seu aliis Reingerus Halberstadiensis Episcopus (juxta calculum Bruschi tom. 1. cap. 13.) Ordine decimus quintus anno Salutis humanæ 1120. Canonicos S. Augustini introduxit prima ipsorum Colonia de Cœnobio Hamerslebeni petita Tietmaro quodam ipsis in Præpositum dato, cumque idem Reinhardus Episcopus cerneret totum prioris Claustrj Fundum novæ Religiosorum Fratrum habitationi minus congruum & acceptum, mutato Consilio, aliam, quam in Superiori Scheiningensi villæ parte habuit, templo S. Stephani Proto-Martyris adstructo propriam & insignem, memoratis Ascetis Augustiniani eo translatis, lubens indulgit, imo & de certis quibusdam censibus ac redditibus in perpetuam proprietatem legitime possidendis abunde providit; superadditis insuper variis Juribus ac Privilegiis de posthac convenienter usurpandis, prout fusius exclaimant litteræ in confirmationem novæ Foundationis hujus juxta sequentem Formulam adornatæ: In instituendis ac firmandis Sanctæ Ecclesiæ Institiis & Religionis incrementis Episcopali præcipue decet providere vigilantia unde quamvis Matris Ecclesiæ ruinas multiplicari videamus, & eis peccatis nostris exigentibus pro debito nostro ad occurrendum per omnia minime sufficiamus, Divina tamen favente gratia susceptum in his Officii nostri ministerium pro posse nostro recogitare studebimus. Notum itaque facimus præsentibus & cunctis ultra futuris Sanctæ Ecclesiæ Fidelibus, quod nos in Ecclesia nobis credita inordinata corrigere, & inspecta fideli devotione prosequi cupientes quandam Sanctimonialium Congregationem apud villam Scheiningen institutam, sed inutiliter ac sine fructu Sanctæ Religionis omnisque honestatis dies suos deducentem, communicato fidelium Ecclesiæ nostræ Consilio removimus, & Fratres jux-

ta traditionem Regulæ S. Augustini vitam ducentes illic substituímus; quia vero prioris Clauſtri loca ad conſtruenda domicilia Congregationis inconuenientia vidimus, fidelibus Eccleſiæ noſtræ conſulentibus in Curiam noſtram, quam in ſuperiori parte ejuſdem Villæ habuimus ipſum Clauſtrum utilitatis & commodorum gratia tranſtulimus, antiqua tamen Eccleſia cum appertinentibus bonis, mediis, omnibuſque Juſtitiis ſuis in poteſtatem & ſubjectionem ipſius Congregationis perpetua ſtabilitate cedente. &c. &c. Quæ litteræ datæ fuerunt Halberſtadii 15. Calendas Novembris, eiſque anno proxime ſequenti videlicet anno 1121. ſuperadditæ fuerunt etiam aliæ, quarum tenore idem Fundator Reinhardus Epifcopus ſupradictus priorem Dotationem ſuam de novo reiteravit, & amplius confirmavit, aliis & aliis Fundis, Agris, Pratis, ac Sylvis in pinquiorē dotem amplius collatis. Hodie templum Scheiningenſe cum adjuncto Collegio prioribus ſæculis uſque ad infauſta illa mutatæ Religionis tempora nunquam non, maxime vero ſub vigilantiffima cura & inſpectione Viſitatorum Hallenſis (uti vocabatur) Capituli Florentiffimo Religioſis Canonicis inde penitus excluſis, manet ſub iniqua poteſtate Principis terræ, ſeu Ducis Brunſuico-Wolfenbüttelani Sacrilige detentum, & Stipendiariis aliquot Lutheranis in uſus profanos conſeſſum. Abrahamus Sauſius etſi Scriptor A catholicus de Urbibus Lit. M. *Primam ait Sacrarum Virginum Coloniam nouo Parthenoni Halberſtadienſi ſub annum 1181. recens fundato immiſſam, in Magiſtrum & ſuum in Spiritualibus Rectorem accepiſſe Godefridum quendam Canonicum Regularem & Presbyterum, ex eodem hoc Scheiningenſi Cænobio datum.*

SCHENNIS, ſeu SCHÖNIS

Appellari ſolitum Canoniffarum olim quidem Regularium, hodie vero Sæcularium apud Rhætos, in Diœceſi Curienſi & pago *Churwalacho* dicto, Principale Collegium, ſecus uero Monialium Ordinis S. Benedicti (uti perperam habet Gabriel Buceſlinus part. 2. fol. 79. Cænobium; de cujus prima Fundatione Leonardus Mayr in ſuo Calendario Mariano vulgo *Mariæ Stamm-Buech* part. 1. die 30. Martii hæc apponit: *Graff Hunfridus aus Iſtria ware Mariæ Andacht inbrünſtig ergeben, Er bauete diſer Himmels-Königin das fürtreffliche Freyſtiſt Schönis den Adelichen Chor-Jungfrauen anno 800. welche nach S. Augustini Regel mit ſingen, leſen &c. vber die achthundert Jahr mit höchſter Andacht und Eyfer ohne Vnderlas dienen.*

Porro Sacratas Virgines olim in Schönis commorantes Canonicam ut dictum eſt, ſecus uero Monasticam tenuiſſe Clauſtralem Regulam liquido conſtat ex Diplomate quodam Henrici III. Romanorum Regis, quod totum legitur apud *Ægydium Tſchudium* in deſcriptione Rhæticiæ Alpinæ cap. 7. fol. 19. clementiſſime datum ſub hujusmodi tenore: In Nomine Sanctæ & Individuæ Trinitatis &c. &c. Henricus Diuina fauente Clementia Rex &c. &c. Si dignis petitionibus Fidelium noſtrorum benignum auditum adhibere ſtuduerimus, apud Deum & homines condignam commutationem habere non dubitamus; quapropter omnium Dei noſtrique fidelium præſentium ſcilicet, & futurorum noverit induſtria, qualiter fidelis noſter *Vdalricus Comes* pietatis noſtræ Clementiam adiens humiliter rogavit, ut Monasterium quod *Schennis* dicitur à Parentibus ſuis & à ſe Fundotenus conſtructum, in honorem quoque S. Martyris *Sebaſtiani* dedicatum, ſitum in pago *Churwalacha* in Comitatu *Eberhardi Comitæ* & Sanctas Moniales Deo ſub Canonica Regula ſervientes in tuitionem ſuſcipere dignaremur, cujus petitioni pium aſſenſum præbentes ob interventum ac petitionem *Dilectæ Conjugis noſtræ Agnetis Reginae* Præfatum Monasterium cum Eccleſiis, decimis, Eccleſiam *Nuroli* cum Curte *Wila*, *Ritinowa* cum Curtibus, Eccleſiam uero *Mellingen*, nec non cætera bona, quæ videntur habere in Villa *Ranckwila*, *Kiskingen*, *Frowines*, *Chezines*, *Finines*, *Elſtonis* decimationem in *Zuzunes*, *Thoſteres*, cum omni utilitate in *Bereduro*, dimidia pars curtis & Eccleſiæ *Falares*, *Pludenes*, *Schines*, *Walatade*, *Nivege*, *Filos*, *Nurach*, *Winchela*, *Chaltebrunn*, *Wettingum*, *Goldbach*, *Tuites* & cum omnibus utilitatibus, & utenſilibus ad idem Monasterium pertinentibus, ſeu quæcunque adhuc Diuina pietas illic augeri voluerit, in noſtrum emundiburdium & tuitionem accepiſſimus, noſtræque Authoritatis præcepto roboraviſſimus, eo quoque tenore, ut præſcriptum Monasterium & Sanctimoniales eandem libertatem quam cæteræ Regulares habeant eligendi Abbatiffam; cui à Regia poteſtate idipſum committatur officium. Et ut hæc noſtri mundiburdii vel tuitionis auctoritas ſtabilis & inconuulſa omni tempore perſeueret, Chartam inde conſcriptam ſubtuſque manu propria roboratam Sigillari juſſimur &c. &c. Hæc *Tſchudius* citatus.

SCHLECHDORFFIUM,

Ita genuino nomine suo dictum, Diocesis Frisingensis, ad Alpes Tyrolenses in finibus Superioris Sueviæ juxta lacum Cochelsee cognominatum, Venerabile Canoniorum Regularium S. Augustini Cœnobium, primitus vero sub annum gratiæ 740. pro Monachis Ascensu Benedictinam Professis (una cum aliis quibusdam Comprovincialibus hujuscemodi Monasteriis, ut puta Benedicto-Burano, Pollingensi, Wessenbronnenfi &c.) fundatum, & inædificatum cœpit Authorantibus ter geminis Fratribus Landfrido, Waltramo & Elilando Comitibus de Antorff, qui tamen omnes tres isti paulo post inspirante Numine sæculum terribiliter exosi, postmodum itidem in antedicto Benedicto-Burano Monasterio suo simul & semel Monasticen Professi, Successivis vicibus etiam ejusdem loci Abbates evaserunt, & primus quidem Landfridus, qui dum ad clavum sedit annis 22. plenus meritis in Domino requievit anno 764. idem post mortem suam à S. Wicterpo Episcopo Augustano tumultus, quem inde in eodem in Claustro Regimine secutus fuit ejusdem Germanus Frater Waldramus qui in administratione sui muneris Abbatialis constitit annis 29. Ac tandem 4to Idus Februarij post mortem suam cum Landfrido suo eodemque tumulo repositus, cui S. Simpertus Episcopus Augustanus parentavit. Successit demum Elilandus inter Germanos Fratres numero tertius jam senecta ætate maturus annis 44. in Abbatiali regimine præclarus, quousque demum jam decrepita ætate fessus exanimis factus & appositus est ad eosdem Germanos Fratres suos 18. Calendas Septembris, quorum ossa & reliquias ætate nostra, dum sub annum 1684. templum Benedicto-Buranum omnino novum è Fundamento suo fuit instauratum complaudentibus omnibus & mirantibus illæsa & integra fuerunt reperta, quorum nomina singulis loculis deprehensa fuere singulis tabulis inscripta. Et hæc de primis Fundatoribus Schlechdorffensis Cœnobii, quorum tamen pia fundatio tota periit utpote anno 945. à ferocissimis Hunnis passim per universam terram istam in loca sacra sævissime debacchantibus penitus everfa & succensa, cum qua etiam ordo Monasticus eo usque in Claustro isto constanter observatus desit nullo prorsus vestigio de prima & Antiquissima Monastiarum conversatione Posteritati relicto. Verum Satagente Principe Terræ Henrico Baviaræ Duce & Ottone ex Marchionibus Austriæ Supremo Frisingensis Ecclesiæ Episcopo anno Domini 1140. Fundus Schlechdorffensis denuo fuit reffectus, cessitque Canonicis Regularibus S. Augustini, de quorum tamen Religiosa Colonia unde unde tandem adducta, uti & de Primorum Canoniarum hujus Schlechdorffensis Præpositorum nominibus itidem non constat, cum injuria flammarum & tempus edax etiam duriora consumpserit, credimus eorum nomina scripta in libro vitæ, lecturi illa (ita speramus) in eo post aliquot Aristas. Hos tamen inter Prior, cujus extat memoria, est

I. CONRADUS, hujus nominis IV. quem circa annum sæcularem 1200. hic loci præfuisse, consecratumque hujus sub Regimine Altare Divo Nicolao Episcopo Myrensi dicatum, scripta perhibent Authentica, cæterum acta Conradi hujus utcunque latent, uti & Successio usque ad annum 1374.

II. HERMANNUS ab anno 1374. Præposituram administraffe invenitur per 34. annos fat diu, si fat bene.

III. CONRADUS electus anno 1388.

IV. BERTHOLDUS Præposituram adiit circa annum Domini 1403.

V. CONRADUS in Præpositum electus anno 1429.

VI. HERMANNUS Claustrale Regimen suscepit anno 1446.

VII. OSWALDUS Clavum tenuit anno 1462.

VIII. MATHÆUS Rexit Ecclesiam anno 1474.

IX. JOANNES cognominatus Hirn (conveniunt rebus nomina sæpe suis) Præpositus dignus nominatus est, haud indignus memoria nostra, cum Hofmarchiam Olstadiensem baculum senectutis nostræ ære non suo nec alieno coëmerit, & Canoniam aliis etiam dotaverit prædiis.

X. GABRIEL Salutatus est Antistes anno 1503.

XI. CASPARUS ad Clavum sedit anno 1507.

XII. ANTONIUS præfuit anno 1511.

XIII. AUGUSTINUS, qui cum sui rei que Domesticæ curam haberet non nisi exiguam, exauthoratus.

XIV. ARLATIUS Præposituræ jugum suscepit anno 1552.

XV. GEORGIUS Præful declaratus anno 1558.

XVI. WOLFGANGUS Bucher Vir fortis & prudens electus anno 1572. curavit suos annis 34. erexit in adjacente colle ædem Divis è Soc. VV. & MM. Ainbethæ, Wohlbetæ, & Vilbethæ Sacratam, in qua Filiis Adæ vota nuncupantibus multa præstant Beneficia.

XVII. CHRISTOPHORUS Elwanger.

XVIII. VIRGILIUS Eifenschmidt electus anno 1631. ob tumultus Suecicos ferrea passus est lustra, Vir si non multa fecit, multa tulit, enervatus senio, aliis de revolutione in præjudicium sacri Ordinis nostri periculosa meditantibus locum cessit anno 1663. sequenti, cujus nomen

XIX. BONIFACIUS ex Comprovinciali celeberrima Canonica Rottenbuechenfi; qui cum Pompejo ad omnia summa natus ex præscripto Sacræ Regulæ nostræ Claustralem Disciplinam libens habuit, metuendus imposuit, plus tamen inter suos dignus amore, quam timore: Hic bonus Præpositus, quia omnia bene fecit, peregre ad nos profectus, sciens dignum Sacris Altaribus Ministrum sacrum corpus sub summo Altari conditum Divi Tertuliani Presbyteri & Martyris nobilis Romani Tutelarisi Patroni nostri ante plura Sæcula isthuc ex Hungaria delatum posuit supra candelabrum, ut omnibus, qui essent in Domo Dei præluceret, & beneficeret. Quadriennio tantum dignissimus Antistes inter nos vixit, quo decurrente paucis explevit tempora multa, vel maxime restitutionem totius œconomix factam, prius vel oppido labefactatam.

XX. FELICIANUS Weinmüller itidem ex celeberrima Canonica Rottenbuechenfi isthuc evocatus anno 1668. Habuit industrius iste noster Oeconomus tantam rei Domesticæ curam, ut multa non eximeret ære alieno (Patres enim nostri peccaverunt, & non sunt) hinc apprime dignus, ut nomen ejus apud Schlechdorffenses auro cedroque jugiter inscriptum maneat. Obiit anno 1673. passim magno sui desiderio Posteris relicto.

XXI. BERNARDUS in Præpositum Schlechdorffensem electus anno 1674. die 22. Januarii.

XXII. CONSTANTIUS.

SCHLESWISSENSIS

Ecclesia (quæ est Suffraganeatus Metropolitanæ Bremensis) in inferiori Saxonia & cognomine Ducatu Schleswifensi sub annum Christi 940. auctorante Ottone I. seu Magno Rom. Imp. fundata & instituta, eadem tamen hæc sub annum 1648. damnata pacificatione Westphalica Sacrilego ausu in Principatum sæcularem transmutata, in suo Cathedrali Collegio Clericos Canonicos primis saltem institutionis suæ temporibus ad instar aliarum Saxonix Ecclesiarum Apostolicam Regularitatem sancte coluit, de qua pluribus dictum est supra V. *Magdeburgense*.

SCHLIERSEENSE

Taliter suo nomine dictum vetustissimum Ordinis S. Benedicti Monasterium, atque istud vel olim intra limites Superioris Bavarix sub Diœcesi Frisingensi ad radices alpium, & cognomen lacum *Schlier* nuncupatum inter Oenum & Mangualdum notissima ejusdem Provincix flumina conspicuum, originem suam trahit à Nobilibus Viris Adelwardo, Hiltpoldo & aliis circa annum 760. potentibus ac famosis liberalissime fundatum; postmodum vero tempore Crudelissimæ devastationis Hunnorum cum plerisque locis sacris per universam Regionem dispersis, quamvis omnimode devastatum, è suis tamen cineribus denuo feliciter emersum lætissime revixit, procurante nimirum S. Ottone Episcopo Frisingensi sub annum circiter 1140. plenissime restitutum, ac pro tunc traditum Regularibus Canonicis Augustinianis, qui isthic loci seu in Schliersee sub Regulari Professione sua persisterunt usque ad annum 1495. quo nimirum tempore Cœnobium istud Augustinianis Canonicis ademptum cessit alienis videlicet una cum Collegio Illmonasteriensi supra recensito subditum & incorporatum fuit primariæ Ecclesiæ Monacensi pro tunc in novam Collegiatam elevatæ testante Adlzreitero part. 2. Annalium Boicarum lib. 9. num. 59. & 66.

SCHÖNENSTEINBACHENSE

Dioecesis Basileensis Canoniorum Regularium quondam Cœnobium, quod anno 1365. ab irruentibus Anglis Alsatiam devastantibus, hostiliter occupatum & direptum, Successu temporis omnino in rudera subsidit, denuo aliquando resuscitatum cessit Monialibus Dominicanis, de quo nobis occurrit Felix Faber ejusdem Instituti Alumnus ac Prior Monasterii Ulmenfis in sua Historia Sueviæ lib. 1. cap. 15. fol. m. 177. in hæc verba legendus: *Lupoldus* (seu Leopoldus hujus nominis Quartus Archidux Austriæ anno 1411. terris demortuus) *homo longus & magnus degens in Superiori Suevia uxorem habuit* (Catharinam) *Filiam Ducis Burgundiæ, & ambo erant Ordini Prædicatorum bene inclinati & devoti, quare Ducissa cum Monialibus in Disenbosen* (ejusdem Dominicanæ Familiæ Parthenone Dioecesis Constantiensis apud Helvetios in Turgovia hodie dum inclyto) *frequens fuit; ad quam accesserunt Devotariæ Monasterii, rogantes, ut promissionem dudum eis factam per Uxorem Ducis Rudolphi compleveret, Domina ergo promisit, & complevit, cum enim esset in oppido Ensisheim Basileensis Dioecesis, & quodam die cum puellis & servis suis in Sylva prope Ensisheim pro solatio evagaretur, venit ad unum desolatum Monasterium cum combusta Ecclesia, quam Anglici quondam dum Alsatiam vastarent, combusserunt: Videns autem locum vacuum, & tamen Religioni satis congruum, scrutinio habito, quod Canonici Regulares, qui loci Possessores fuerant, reedificare non intenderent locum, ad suas manus suscepit Ducissa illa devota, & collapsam Ecclesiam & Monasterii ruinas removens Officinas Claustrum instauravit cum Consilio Reverendi Patris Conradi de Prussia primi Reformatoris Ordinis Prædicatorum in Provincia Teutonica. Loco ergo aliquantulum aptato ascendit Domina Ducissa in Disenbosen, & inde tulit Sorores affectum & desiderium habentes ad Regularem observantiam, & duxit eas in locum præfatum, qui dicitur Schönensteinbach, & Monasterio inclusit. &c.*

SCHWABENHEIMENSE

Monasterium Canoniorum Regularium de Venerabili Congregatione Windesimensi in forensi ditione Palatinatus Heidelbergensis, Dioecesanæ tamen seu Episcopalis Jurisdictionis Moguntinensis jam ab anno 1648. per pacta Pacis Cæsareo-Suevicæ Carolo Ludovico Electori Palatino Professione sua Calviniano & Successoribus ejus in plenam Possessionem contraditum, atque idem a Gabriele Bucelino part. 1. fol. 80. vel brevissime sic annotatum: Schwabenheim Canoniorum Regularium Ordinis S. Augustini Collegium, quod sub annum Christi 1130. fundavit Adelbertus eo nomine primus Archi-Episcopus Moguntinus Comes Sarapontanus ex Familia Principum Lotharingiæ ad differentiam (alterius, quod est Monastico-Benedictinum) dicitur *Pfaffen-Schwabenheim*; quod idem attestatur etiam Bruschius de Episc. Germaniæ tom. 1. cap. 2. in Adalberto 34. Archi-Episcopo Moguntino, ubi tamen notandum hujusmodi Foundationem a Bucelino recentitam suo tempore longe esse vetustiore, & ab antiquis Comitibus de Sponheim initiatam, tum a memorato Adalberto Archi-Episcopo solummodo fuisse confirmatam ac renovatam, prout amplius ostendit Abbas Trithemius in sua Hirsaug. Chronica tom. 1. ad annum Christi 1130. sic legendus: *Comes de Sponheim Megenhardus Monasterium Canoniorum in Schwabenheim fundatum Ecclesiæ Moguntinæ in perpetuum obtulit in manus Adalberti Senioris Archi-Episcopi Moguntini, quam donationem idem Pontifex confirmavit, ut sequitur: In nomine Sanctæ & Individuæ Trinitatis. Ego Adalbertus Dei misericordia Archi-Episcopus Moguntinus & Apostolicæ Sedis Legatus notum facio omnibus Christi Fidelibus tam posteris quam præsentibus qualiter Comes Megenhardus de Sponheim pro remedio animæ suæ & Uxoris suæ Mechtildis, Parentumque suorum Monasterium, quod Comes Eberhardus cum Domina Hedwige Matre sua primitus fundaverunt, quodque Jure Hæreditatis eidem Mechtildi Uxori suæ ab Antecessoribus provenerat cum Ecclesiis in Villa, quæ vocatur Schwabenheim cum universis decimationibus, & nona parte Dominicalium mancipiis, villis, agris, pratis, cultis his, quibus Ministeriales suos inbeneficiaverat) Beato Martino contradidit; quod factum est hac conditione, ut ibidem de omnibus suprædictis bonis Fratres secundum Regulam S. Augustini degentes, ordinaremus, & ne decalescentes a rigore Regulæ & Institutionem nunquam prævaricentur, tam Nos, quam Successores nostri diligentissime provideremus, concedimus, atque confirmamus quotiescunque iisdem Fratribus Pater Monasterii ordinandus fuerit, & tantum, quantum de communi consilio & assensu dictante Spiritu Sancto elegerint, unanimiter ab Episcopo investiat. Si vero intra Claustrum de Persona non*

confenserint, liceat eis in nomine Domini Personam assumere ejusdem Professionis, atque propositi, quamcunque magis idoneam invenerint. Parochianus quoque Presbyter a Fratribus & eorum Patre de eorum Collegio constituatur, & omni remota inquietudine secura libertate perseveret in Dei laudibus. Eadem etiam libertate, qua cæteræ Congregationes Episcopatus nostri funguntur, præfatum Monasterium & Ecclesiam donavimus, ita ut prædicare, baptizare ac sepelire potestatem habeat, solique Archi-Episcopo subiecta sit, & de omnibus respondeat, & tam a servitio nostro quam Archi-Diaconi, quod Bissextili anno perfolvitur (vulgariter gulole dicitur) consensu ejusdem Archi-Diaconi libera permaneat. Inter cætera & hoc adijciendum putavimus, quamdiu idem Comes Megenhardus vixerit, ipse Advocatiæ Jus super eos obtineat, quo defuncto, si hæreditas ejus sorte duali hæredum personis distributa fuerit, is, qui prædia illa pertinentia ad castrum videlicet Dille, non usurpative, sed hæreditario jure possederit, a nobis sive ab aliquo Successorum nostrorum investiatur absque ulla contradictione advocatus eorum existat. Hujus itaque paginæ seriem stabiliētes Sigilli nostri impressione signavimus, præcipientes, & sub perpetuo anathemate omnibus interdicens Christianis, ne quis contra eam venire, impetrare sive destruere præsumat, sed firma & inconvulsa permaneat omnis ejus autoritas autoritate Omnipotentis Dei & B. Petri Apostolorum Principis. Acta sunt hæc Dominicæ Incarnationis anno 1130. Indictione octava, regnante Domino Lothario glorioso Romanorum Rege secundo, anno ejus quarto. Item infra tom. 2. ad annum Christi 1504. idem Trithemius antecitatus de eodem hoc Monasterio ita scribit: *Schwabenheim Cænobium est Fratrum Canoniarum Regularium S. Augustini de Windesimensium observantia Fratrum quod Comites de Sponheim olim fundaverunt, ubi inter Stauronesium & Spremlingen castra* (Bello tum temporis inter Electorem Palatinum & Landgraviū Hassiæ agitato) *posuerunt Hassii, in quod cum impetu incurrentes non parva Servis Dei damna fecerunt, & incommoda. Jussu tamen Principis temperatum est, ne desolarentur in toto; pro qua liberatione ab incendio Prior loci ducentos nummos auri dare Landgraviō compulsus est, non attempta paupertate, seu inopia, qua Fratres premebantur. &c.*

S E C K I N G E N S E

Vetustissimum siquod aliud Diocesis Constantiensis in partibus Rhenanis primum Regularium Canoniarum Principale Collegium; hoc tamen jam pridem Sæcularifatam; quod ipsum jam anno Christi 495. inchoatum, secundum primam Fundationem, ut & gratissimam Situationem suam à Bruschio de Monast. Germaniæ cent. 1. fol. m. 146. Martino Zeillero in Itinerario Germaniæ cap. 26. fol. 555. item in continuatione ejusdem cap. 26. fol. 31. uberius descriptum; etiam à Pennotto nostro in Historia tripartita lib. 2. cap. 39. num. 12. habetur in hæc verba notatum: Secanis, quæ est Insula in Rheno sita erat Seckingense Cænobium à S. Fridolino Scotorum & Hybernæ Regis Filio, qui Philosophiæ Studiis præclare imbutus, & Ecclesiasticæ vitæ imprimis Studiosus peregrinari statuit plantandæ Religionis & propagandi Christianismi causa fundatum anno 495. confirmatumque à Rege Galliarum Clodovæo. Ferunt illum in Gallias ad S. Hilarium Pictaviensem ivisse, & inter illius Monachos vixisse, & S. Hilarium è terra levasse, & Clodovæo adjuvante Magnificum ibi Cænobium erexisse, deinde in Belgium profectum apud Mosellam in honorem S. Hilarii aliud Monasterium erexisse, & aliud ejusdem nominis in Vogesi Montis cacuminibus fundasse: Aliud item Argentinæ, inde per Burgundiones ad Curiam Rhætorum venientem aliud ibi Monasterium D. Hilarii fundasse: tandem in Augiam Seckingensem reversum in Insula Sicania Cænobium instituisse, quod modo factum est Collegium Canoniarum Sæcularium ubi solent esse octo Canonici. Hæc ex Miræo de Collegiis Sæcularium cap. 7. ubi multa habet. Verum ex dictis colligitur S. Fridolinum ex primis S. Patritii Discipulis fuisse, cum Sanctus ipse Patritius illius fere tempora æquaverit, quod autem dicitur, illum ad S. Hilarium ivisse, puto de Ecclesia, vel de cadavere, vel de Monasterio S. Hilarii intelligendum, non de ipso S. Hilario Episcopo & in vivis agente, quomodo enim, qui anno 495. Seckingenis Monasterii jecit Fundamenta, S. Hilarii Discipulus esse potuit, qui plenus dierum obiit circa annum 369. cujusque Discipulus fuit B. Martinus S. Patritii ex Filia Sororis avunculus, ut Baronius tomo 4. sub annum 369. num. 23. & alii notant? Utcunque sit, cum constet S. Hilarii & etiam S. Patritii Monachos eosdem fuisse cum illis, qui Clerici Regulariter viventes nunc dicuntur, constat Monasteria per S. Fridolinum fundata Clericorum extitisse. &c. Ita Pennottus loc. cit. contra ac Gabriel Bucelinus ex more sibi quasi congenito, Abbatiam Seckingensem vel olim Monastico-Benedictinam fuisse contendit, etsi perperam solum, & dehinc à Joanne Bollandi in Actis Sanctorum tom. 1. Martii in Commentario prævio ad

ad vitam ejusdem S. Fridolini merito reprobatus sub his verbis : Bucelinus part. 2. Germaniæ Sacræ ista habet pag. 81. Seckingen nobilissimum olim Virginum Benedictinarum ad Rheni fluentia Cœnobium conditum à S. Remigii, & S. Benedicti Discipulo S. Fridolino, quod deinceps in Collegium Canoniorum conversum est. Sed magis triumphat in suo Menologio ad 6. Martii, ubi in longo suo elogio asserit S. Fridolinum S. Remigii primum Discipulis accensum postea ipsum magnum Monachorum Archi-Ducem Benedictum secutum, utrobique maximos progressus fecisse. Ut tempus huic conjecturæ favens reperiatur, nihil de S. Fridolini habitatione in Pictaviensi S. Hilarii Monasterio traditur, neque indicatur, eum ante ibi Abbatem fuisse Monachorum, qui ipso etiam S. Benedicto Seniores erant. Cæterum nullum vestigium est ullius aut cum S. Remigio, aut S. Benedicto factæ communicationis, quin imo hunc constat tum procul in Italia apud Sublacenses etiam Monasticam solum auspicatum fuisse.

SECOVIENSE

Amplissimum ac Potentissimum in Styria Canoniorum Regularium Lateranensium Collegium (cujus Præpositus Archi-Diaconali dignitate præclarus, in toto suæ Secovientis Diœceseos constrictus est. Ordinarius à nemine alio nisi à Summo Pontifice dependens, nulla indiget ad quosvis casus & causas delegatione, sed contra ipsemet aliis ordinariam suam delegat Potestatem, sibi que officialem constituit extraordinario ac insolito inter alios Archi-Diaconos exemplo) mox a prima Fundatione sua usque hætenus florentissimum, cujus genuinam originem ac progressum fideli relatione habemus alicubi fuscè descriptum, prout sequitur : Cum aëno Domini 1140. Adalramus Comes de Waldeck prole destitutus Virginem Deiparam Possessionum suarum hæredem elegisset, Conradum ejus temporis Salisburgensium Archi-Episcopum, & una cum toto suo Capitulo Canonicum Regularem S. Augustini de Congregatione Lateranensi adiit, ut ejus consilio & auxilio vota sua expleret ; quem eundem in finem binas Capellas in fundo parentum suorum fundatas a Jure Parochiali exemptas, quarumque ipse Patronus & Advocatus extiterat, unam S. Mariæ in Feustriz, alteram S. Joannis Evangelistæ eidem Domino Archi-Episcopo resignavit.

His tam devotis ac liberalibus votis & oblationibus lubens annuit pius Præsul Conradus, & continuo missis de Choro suo seu S. Ruperti Venerabilibus Viris Wernero, postmodum electo Præposito, & Leopoldo postmodum Decano Sacræ Canoniorum Regularium observantiæ (quæ hanc usque in horam illibate perseverat) secundum intentionem Fundatoris prædicto in loco dedit principia. Insuper ut Adalramum sua confortaret, & exhilararet in bona voluntate, ac patefaceret, quantum in incremento Canonicæ Religiositatis a se Salisburgum introductæ sibi complaceret, meritaque apud Deum uberiora conciliare studeret, variis ipsemet Decimarum & aliorum Jurium donationibus novam plantationem irrigavit, & locupletavit Litteris publicis (quæ hodie illibatæ servantur, & integræ) in rei confirmationem datis.

Vix biennium Wernerus & Socii in dicto loco Feustriz transegerant, de oportuni ad Religionis quietem loco, nam hic propter vicinum viarum transitum & villarum circumjacentium strepitum quotidie turbatus erat, in quem se reciperent, & transferrent, meditari cæperunt. Quapropter Fundator Adalramus & Wernerus Præpositus eundem Dominum Conradum Archi-Episcopum adierunt obnixè concupientes, ut eis propinquum locum Sekowe, in quem utpote Religiosæ pietati apprimè accomodum se transferrent, concederet, annuit denuo benignus Archi-Præsul, & ut mutatio loci seu transmigratio ex Feustriz in Secowe fieri possit, benigne consensit, Decreto desuper & expedito anno 1142. Instrumento, & adhuc alio Donationes suas pristinas confirmante, ita tamen, ut super hoc negotio Wernerus Præpositus Romam ad Papam Innocentium II. cum petitionis litterarumque suarum testimonio dirigatur, seu, ut Conradus ipse loquitur, necessarium visum est omnia Privilegio nostro confirmata etiam Chyrographo Domini Papæ corroborare. Proficiscitur ergo Wernerus, & prospero cursu limina attingens a præfato universalis Ecclesiæ Patre, in B. Petri, & suam protectionem suscipitur, confirmantur eidem & suis factæ & faciendæ Donationes, approbatur mutatio loci, statuitur perpetua Canonici Ordinis observatio, liberatur a præstandis Decimis &c. & obtenta super his omnibus Bulla, quam Pontifex Patrocinium scriptum, Archi-Episcopus Adalbertus Privilegium nuncupant, una cum Banno Apostolico revertitur. Igitur de Mandato Domini Archi-Episcopi Romanus Episcopus Gurcensis in locum Secowe concedit, ut in eodem tanquam in Apostolico robore & Pontificæ Protectionis Patrocinio firmato atrium Ecclesiæ benediceret,

dum interea Religiosarum Personarum numero, & Archi-Episcopi aliorumve fidelium, ac ipsius Fundatoris largis oblationibus nova plantatio in dies succrevit, adeo, ut omnia sua præter modicum censum sibi reservatum contradiderit, quem ipsum, postquam omnes suas præactas Donationes in Synodo Hallæ anno 1147. congregata coram Domino Archi Episcopo & aliis Prælatiis &c. reiterasset, notificasset, & Privilegio proprio ac ipsius etiam confirmasset, una cum sui Persona Wernero Præposito propter Deum obediturus humiliter & ultro obtulit. Moritur Conradus, & in Archi-Episcopali Sede succedit Eberhardus, qui Prædecessoris sui piis vestigiis insistens, Donationes amplius auctas & melioritas anno 1151. confirmat, qualiter attestantur Instrumenta Publica in rei memoriam desuper expedita. His ita Secoviæ actis Romanum Solum mortuo Conrado Fridericus Barbarossa conscendit, sub cujus Imperio dira calamitas, & hominum malitia in Ecclesias Dei insurrexit; quapropter Præpositus Wernerus & Adalramus Pii Patris Eberhardi Archi-Episcopi præsentiam adentes, quem in advocatum, qui eos contra invasores violentos tueretur, possent assumere, autoritatis ejus maturitate cœperunt consulere. Hic deliberato sano meliorum consilio Styrensem Marchionem Ottocarum in Advocatum decrevit assumendum. Igitur anno 1152. in prima Curia Friderici Regis Ratisbonæ celebrata coram Rege & Principibus dictus Ottocarus petentibus Secoviensibus cum grandi honoris magnificentia, & sub conditione, ne quos defensandos suscepit, Advocatiæ titulo, Oneribus, angariis, & exactionibus gravet, factus est solemniter Advocatus, ut Rudolphi Regis Privilegium exhibet in id clementissime datum.

Anno 1156. oritur lis inter Præpositum & duas Sorores super prædio quodam, quæ multum satagente D. Romano Episcopo Gurcensi, & præsentia D. Archi-Episcopi disponente utrinque decisa & terminata est. Circa quod idem tempus sæpefatus Archi-Episcopus bina Altaria in Monasterio & Capellas consecravit, ac per alios Episcopos consecrari fecit, uti & Successor ejus Conradus, cujus per Regimen Romanam Cathedram Alexander Papa III. Canonicus Regularis conscendit, & anno 1170. ad exemplar Prædecessoris sui Innocentii Secovienses sub sua & B. Petri Protectione suscepit, observationem Canonici Ordinis confirmavit, bona acquisita propriis vocabulis expressa, ut & acquirenda absolvit a decimis: Licentiam dat in casu pravitate & Simoniæ Episcopi Diocæsani, a quo Ordinem, Chryisma, & alia, quæ Ordinis Episcopalis sunt, recipere Secovienses voluit, ad alium Episcopum migrandi, qui Autoritate Apostolica fultus postulata indulgeat: vult a Canonicis libere & Canonice eligi Præpositum, & alia quam plurima salutaria & utilia statuit, & impertitur, prout Bulla ab eodem Sanctissimo Pontifice Privilegium dicta exhibet. Vita functo Salisburgensi Antistite Conrado Adalbertus sufficitur, qui ibidem more Prædecessorum suorum in Secovienses beneficis, Altaria & Capellas consecrat, & dotat, factoque publico instrumento anno 1197. suas & Antecessorum suorum Donationes atque acta enarrat, & stabilit, cujus gloriosi exempli sollicitus imitator Eberhardus anno 1208. consimile expedit, & impetravit Testimonium seu Instrumentum: in quo etiam Secoviensium adeptam per Pontificia Indulta Immunitatem gratulatur, roborat & confirmat. Et hic est Status Primitivus Ecclesiæ Secoviensis perdurans usque ad annum Christi 1219. quo currente idem Episcopus Ecclesiam Secoviensem magis honorare volens eandem assentiente Summo Pontifice Honorio III. à Metropolitanano Capitulo Salisburgensi, ac **ipsismet etiam** Secoviensibus specialiter requisitus in Cathedrali exivit fundando **Episcopatum Secoviensem**, concessaque sibi Facultate absque omni contradictione per se & Successores suos eligendi, & investiendi Neo-Episcopos; ita tamen, ut per omnia (cavente hoc Summo Pontifice in Instrumento proprio desuper indulto) ipsius Ecclesiæ Secoviensis jure salvo illæsa penitus maneret, & indemnitas, nullumque illius aut alieni cujusvis Juri præjudicium generetur. &c.

Porro Secoviense Cathedrale templum adjunctum sibi Sacellum habet, auro gemmisque fulgentissimum; opus vere stupendum ac magnificentissimum, quale hætenus in universis totius Germaniæ nostræ Provinciis non fuit visum. Fundatorem illius egit Serenissimus Princeps Carolus Archi-Dux Austriæ, Dux Styriæ, Carinthiæ, Carniolæ &c. &c. Ferdinandi I. Romanorum Imperatoris Filius, atque idem Ferdinandi II. itidem Imperatoris Parens anno ætatis suæ 51. Christi vero 1590. die 10. Julii in eodem hoc Sacello (in quo ipse spectatissimum sibi Mausolæum constituit) cum aliis octo Principibus Austriacis ex linea (quam ipse Carolus exorsus est) Græcensi Descendentibus honorificentissime fuit tumulatus.

S E G E B E R G E N S E,

Percelebre quondam, atque Sanctissimum à cognomine Civitate Patria voce *Zegeberg* nuncupari solita, eoque à Zeillero in Itinerario Germaniæ cap. 30. fol. 655. uberius descripta, apud Aquilonares populos in finibus Holsatiæ Canonicorum Regularium Monasterium, omnino diversam ab illo, quod pariter *Segeberg*, item & *Siburg* in Diocesi Colonienfi Ordinis Benedictini Cœnobium est, vel olim saltem tale fuit, utpote jam pridem in Collegium Sæculare transmutatum, istud autem *Segebergense* hoc nostrum sub finem Sæculi decimi septimi cogente hæresi penitus extinctum manet; cujus primam originem Crantzius in Metrop. Saxoniae lib. 6. cap. 15. taliter exhibet annotatam: Ad annum Christi trigesimum quartum post mille centum à Christo, cum Canutus Obotritorum Rex in Dania cæsus esset, successerunt in Principatu Wandaliæ Pribislaus atque Niclotus: Altero Wagrienfium, & Polaborum, altero Obotritorum, quæ est Magnopolis, Provinciam gubernante. Christianis nullus locus sub his videbatur, invaluitque nimis idolorum cultura. Vicelinus autem, qui per tempora Canuti Obotritorum Regis (cui erat pro utriusque virtute familiarissimus) plurimam in gentem Verbum Christi disseminasset, cerneretque zizania nimis superexcrefcere, adiit Imperatorem Luderum (Lotharium vocant Itali) in Bardewico tunc agentem: exposuitque multos conatus reducendi Christianismi in Wandaliæ esse frustratos: non nisi in manu forti cessurum populum. Esse oportunitissimum locum muniendæ arcis in terra, quæ si firmaretur, sub jugo posset populus contineri. Misit Imperator, qui specularentur. Placuit locus editissimus, jubet convenire gentem Wandaliæ omnem, quæ Saxonibus pareret. Venerant Wandalarum Primores, jubentur operas partiri ad arcem inibi firmandam. Tunc inter se collocuti Wandali alter ad alterum, quis, inquit, Imperatori prodidit locum illum? ego tibi auguror, ex hac arce in omnem Wandaliæ gravissimas nobis, gentique nostræ excursiones imminere. Ad quam vocem quidam eorum, vides, inquit, homuncionem recalvum Imperatori adstantem? (Vicelinum autem demonstrabat) ille nobis malum hoc invenit. Firmatur arx in monte nomenque sortitur, ut Mons victoriæ, hoc est lingua nostra *Segeberg* diceretur, cum pridem esset illi nomen *Alberch*. Quam Imperator cuiusdam Hermanno ex suis Ministerialibus commendavit: Ecclesiamque ad radicem montis iussit extrui, quam una cum Lubecensi, in Urbe veteri commendavit Vicelino. Et hæc Crantzius loco citato; qui & eadem recenset etiam in sua Saxoniae lib. 6. cap. 4. prout sequitur: Per mortem Canuti (Regis suprascripti) rediit Dominium Wagriæ atque Polaborum, Obotritorumque ad Fratruales Henrici, Wandalosque Religionis Christianæ adhuc hostes acerrimos, qui adhuc conabantur, ut plantaria novellæ Religionis in Lubeca dissiparetur. Eo tempore in Vico Bardorum insigne tum Oppidum erat, quod nunc obsoletum Bardewicum vocant, mansit Imperator Lotharius, quem adiens Vicelino monstravit esse in Wagria insignem montem arci imponendæ idoneum, unde omnis Provincia & Religioni accipiendæ, & solvendis tributis facile adigeretur. Moverunt Imperatorem verba Sacerdotis, visendi loci gratia, eo contendit. Evocatis Præfectis Regionum, ubi vidit omnia ex commodo constare, mandavit proximis, ut fodiendo, importando instarent eo loco arcem communire, appellavitque montem victoriæ, lingua Saxonum *Zegeberg*. Wandali qui adstiterunt inter se collocuti, quis, inquit, Imperatori prodidit hunc locum, unde in omnem Regionem nostram fulgura, tonitrua profiliunt? Tum unus, qui propius rem nosse videbatur; vides, inquit, calvum istum homuncionem (Vicelinum demonstrabat) proxime Imperatori adstantem? Is est acerrimus hostis Provinciæ nostræ. Nam ex hoc Monte in Plone, Oldenborg, Lubeke & ultra Travenam in omnem Obotritorum terram flagella atque arma nobis iminebunt. Arci jam munitæ præfecit Imperator ex suis Hermannum quendam, iussitque ad radicem montis Ecclesiam firmari, quam B. Patri Vicelino commendavit. Post aliquod tempus Wandalis iterum ingruentibus *Segebergensis* hæc Ecclesia una cum novo (quod S. Vicelinus addidit) Monasterio flammis exusta labentibus annis fuit quidem opera ejusdem Vicelini pro posse restituta, ipsum vero Monasterium in villam Hagerstorpæ translatum, prout amplius enarrat idem Crantzius citatus cap. 9. hæc subjungens: Holsatia interim (sicut & universa Saxoniae) novis quatitur motibus, dum expulso Adolpho, qui Imperatrici relicte fidem servans cessit Comitatu. Nam Wandali ad novi Principatus initia se erexere. Pribislaus qui veterem Lubicam tenuit, collecta magna suorum manu *Zegeberg* invadit, Monasterium cum Ecclesia tradit incendio, unum ex Fratribus, qui se defensionem Sacrorum obtulerat, obruncavere, reliqui, qui vix fuga elapsi redierunt in Falderam; cæteri, qui Lubicam incoluere, sat difficili & ancipiti laboravere periculo, quod Pribislaus etsi nondum fidelis Christianus Fratribus tamen ibi prædicantibus satis erat benignus.

Nec tam suæ moverunt pios pericula, quasi aliorum Christianorum conspecta vincula & ludibria. Nec longum tempus in medio, & ecce alii de Mari Wandali ascenderunt Pribislaum hostem insequentem (diu enim Nobilium Familiæ Critonis atque Henrici de Principatu diffidebant) & Lubicam applicantes, qui supervenere diripuerunt omnia, quæ reperere arcem incendunt, & cum hostem non adesse cernerent, cum præda revertuntur. Sacerdotes autem vix manibus eorum elapsi ad Patrem suum Vicelinum contulerunt. Ita frustrato iterum labore vinea novella depasta est; quid facerent optimi Patres? quando prædicatio negabatur? Orationi insistere humiliter deprecantes Dominum Jesum Christum, ut ad gloriam sui nominis & animarum salutem Fidei januam miseris aperire dignetur. Item infra cap. 10. ad finem. Interim Vicelinus Spiritualibus quoque incrementis intentus prædia recuperavit ab Adolpho, quæ Lotharius Imperator Monasterio Zegebergensi contulisset, sed visum est tum Patribus Monasterium in Hagerstorpe villa erigere, propter fori tumultus, & ab arce militaria incommoda, quæ Zegebergæ videbantur. Permisi facile Comes, in loco pristino ad radicem montis Parochialis Ecclesia remanebat. Tantumque valuit novæ molitionis Fama, ut Thietmarus Bremensis Chori Decanus, relicto loco suo Falderam petierit, & à Vicelino novæ plantationi Hagerstorpe præesse juberetur. Et sic sæpius allegatus Crantzius loc. cit. qui & in sua Wandalia de eodem isto Segebergensi Monasterio verba faciens lib. 4. cap. 1. ad finem affert sequentia: Anno 1140. cæperunt inhabitari deserta Wagriæ (hodie Holsatiæ Ducatus est) Provinciæ, & multiplicabatur numerus Incolarum ejus. Vicelinus quoque Sacerdos invitante & adjuvante Comite prædia recepit, quæ Lotharius Imperator ad constructionem Monasterii, & in subsidium Servorum Dei jam olim sibi coram arce Zegeberg contradidit. Visum autem fuit Patribus ex re esse, propter incommoda fori & tumultus castrenses Monasterium in Villam Hagerstorp transferre, misitque Vicelinus eo Venerabilem Sacerdotem Folkardum cum industriis viris, qui Oratorio & Claustralibus Officinis erigendis operam darent. Item infra lib. 6. cap. 25. Hartwicus Bremensis Archi-Episcopus, qui Sifrido successerat, in Hamburgum evocavit Canonicos Lubicenses cum illis de electione tractaturus. Et cum venissent Archi-Episcopus Albim transire non potuit, quod glacies occupasset, necdum firmata ad gressus, nec cedens navigationi. Igitur in Purificationem Mariæ re dilata, venit Archi-Præsul Lubicam: ibique electionis instituto negotio divisa sunt vota. Nam alii Abbatem habere voluere Hersfeldensem ejusdemque Archi-Episcopi Fratrem, alii vero Præpositum Ecclesiæ suæ præferabant. Sed eo res finit, ut utroque dimisso in Theodoricum in Segeberg Regularium Præpositum consentirent omnium vota. Reculavit constanter refugiens humilitas, multis multorum hortatibus vix potuit permolliri, ut flecteretur. Subjecit volens nolensque humeros, & permansit in Præpositura sua ad reditum Imperatoris usque de Italia, & cum Archi-Episcopo tum ascendit in ejus præsentiam, acceptaque investitura (pro consuetudine illorum temporum) de manu ejus rediit Bremam cum Archi-Episcopo, ibique Sanctificationis oleo est delibutus.

SELVERTENSE

Taliter suo nomine dictum Sacrarum Virginum contubernium vel olim apud Belgas inclaruit, atque istud referente Auberto Miræo de Collegiis Regularibus cap. 75. fol. 172. generatum; de reliquo secundum antiquum statum ac conditiones suas æque novas ac antiquas nec difficulter quidem amplius per nos inquirendum.

SEPTEM-FONTIUM

Monasterium, seu Prioratus quidam, Patria lingua *Sevenborn* alias B. Mariæ in Septem Fontibus appellari solitus prope Bruxellas in Brabantia de Congregatione Windesimensi: Cujus reformationem Canonica ista cum sex aliis Monasteriis suo statu ac conditione paribus acceptavit anno 1413. de quo legi poterit Chronicon Joannis Buschii lib. 1. cap. 40. Cæterum sacra Domus hæc a primo sui initio (fundo in ejus ædificationem ab Illustrissima Principe Joanna Ducissa Brabantia concessa) Authorem seu Conditozem habuit primum loci Rectorem Venerabilem Dominum Ægydium Bredeick anno gratiæ 1349.

SEPTEM-FONTIUM

Aliud quoddam tale itidem apud Belgas paris quidem nominis, imparis tamen sexus, nempe Sacrarum Virginum de eadem Windesimensium Congregatione, Venerabile

bile Contubernium; istud tamen jam pridem cum omnibus Religiosis commembris in ipsam Urbem Bruxellensem receptum, atque idem in Chronico Montis S. Agnetis cap. 26. in hæc verba memoratum: Eodem anno (1449.) obiit Frater noster Godefridus Kempis in Brabantia apud Sorores Regulares in Inclusorio B. Virginis apud Septem-Fontes decimo septimo Calendas Februarii. Hoc Monasterium postea fuit totaliter combustum anno Domini M CCCC & translata sunt Moniales in Bruxellam per Ducissam Burgundiæ cum magno honore.

SICHENIUM,

Modicam Brabantia Civitatem nominatam apud Zeillerum in Itinerario German. cap. 21. fol. m. 461. vel ante hac Religiosum quoddam Sacrarum Virginum habuisse Contubernium Congregationi Windesimensi subditum, idque S. Catharinæ Virgini & Martyri dicatum, ac proin suo nomine *Catharinarium* nuncupari solitum dilucide satis ostendit Joannes Hogbergius in Notationibus ad Historiam Corfendoncanam exaratis, ubi de Parthenio Cætu isto Sichenensi seu de primæva Fundatione illius fol. 147. pandit sequentia: Anno 1468. Ludovicus de Bourbon Episcopus Leodiensis ad preces devotissimi Presbyteri Joannis Moaus Investiti seu Personæ, & Don Heylwigis Cools Rectricis illud idem Beginagium erexit in Monasterium tertiæ Regulæ S. Francisci consentientibus in eandem erectionem, personatus extinctionem &c. &c. Decano & Capitulo Ecclesiæ S. Petri Lovaniensis tanquam loci Patronis: Anno vero 1474. idem Episcopus de libero consensu omnium Sororum sive Virginum accedente etiam Licentia eorum omnium, quorum intererat, idem tertiæ Regulæ Monasterium ob certas causas erexit, & transtulit in Monasterium Canonissarum Regularium S. Augustini: quæ omnia Authoritate Apostolica sunt confirmata, per D. Lucam Sibniensem Episcopum & Legatum Apostolicum. Ordinarius vero Leodiensis Episcopus plenam Facultatem a Sede Apostolica comprobata eisdem Canonissis tribuit eligendi sibi quemcunque vellent Canonici Ordinis Visitatorem seu Commissarium perpetuum, qui illas visitaret, corrigeret, Professiones & Investitiones reciperet, Confessores seu Rectores assignaret, ac omnem denique Jurisdictionem, quam Ordinarius posset in illas exercere. Qua Facultate habita D. Julitta de Rœredenborch Priorissa cum Conventu suo capitulariter congregato juxta Privilegia & Indulta Apostolica sibi in hac parte concessa una cum consilio & assensu D. Nicolai Prioris Carthusianorum de Zeelheim ibidem præsentis, ac vices suas in electione & deputatione hujusmodi ex vi Indulti Apostolici interponere habentis elegerunt, & deputarunt Priorem Corfendoncensem pro tempore existentem & futurum in dicti Monasterii B. Mariæ Virginis & S. Catharinæ Virginis & Martyris Visitatorem & Commissarium perpetuum sese omnibus modis illis iubijciantes, quatenus talis Visitator (verba sunt Instrumenti desuper coram Notario & testibus anno 1489. die 7. Novembris confecti) qui pro tempore erit, Sorores Cœnobii aut Monasterii hujusmodi pro tempore existentes, & idem Cœnobium seu Monasterium in Capite & in membris visitare, defectusque & excessus corrigere tenebit, rebellesque in correctionibus subeundis acclaustrare, & si nimia protervitas exegerit, Claustrali carcere mancipare, ordinationesque & statuta salubria condere: Similiter Confessorem bonarum vitæ & famæ cum consilio Dominarum Priorissæ & Conventualium præacti Cœnobii seu Monasterii de Sichenis pro tempore existentium, seu sanioris partis earundem instituere, & destituere valebit &c. &c. ut latius in ipso instrumento, quod Originale in Archivis nostris habemus, continetur. Subjectum vero fuit & mansit idem Monasterium Corfendoncanis usque ad ultimas bellicas turbas, quibuscum Indulta illa Apostolica perierunt, & etiam Priores de Corfendone tanquam exules vix propriæ suæ Domus debitam curam gerere potuerunt, factum est, ut Illustrissimus Mechliniensis Archi-Episcopus tanquam Ordinarius illam commissionem Corfendoncanis subtraxerit, & sibi omnem Jurisdictionem assumpserit. Quamvis usque ad annum 1625. consenserit, ut Rector sive Confessor huic Monasterio præesset Corfendancus. Hæc ille loco citato.

SINDELFINGENSE

Monasterium de Congregatione Windesimensi, Diœcesi vero Constantiensi, in Ducatu Wirtenbergico jam pridem cum mutatione Religionis penitus extinctum. Fuit autem istud a primæva origine sua Monastico-Benedictinum, atque in honorem S. Martini Turonensis Episcopi & Confessoris anno 1083. ab Alberto Comite Calwensi, vel forte Tubingensi fundatum; inde tamen post breve tempus Monachis Inquilinis Hirsaugiam deportatis in Collegiatam Sæcularem transmutatum, ac demum etiam

anno 1477. de prævio quorum interesse potuit assensu & autoritate cum omnibus Juribus, Possessionibus, Privilegiis, ac Personis ad Parochialem Ecclesiam S. Georgij Tubingensem plenissime translatum, Religiosis Canonicis Windesimensibus vicissim ad relictam Ecclesiam Sindelfingam introductis.

S O C K E N T H A L E N S E,

Seu *Sotentbalense* ab aliis dictum percelebre licet & egregium fatis Regularium Canonicorum in Flandria Monasterium: istud tamen toto Religioso decore suo nobis vel invitis adhuc incognitum, utpote hodie in terris nostris vix nomine suo manifestatum: Quod usque modo floret, & Abbas illius gaudet Titulo, Jure, Dignitate ac Privilegio Statuum Provincialium inter Ecclesiasticos inclytus & honoratus, prout amplius ostendit Author Anonymus in Atlante Minori 1648. typis Amstelodamis Germanice edito part. 1. fol. 423.

S O L I E R.

Sive D' Solier proprio nomine suo dictum Parthenium Canonissarum Regularium sub Districtu vastissimæ Diœcesis Leodiensis prope Hogum oppidum Cœnobium antiquioribus Sæculis Authore haud amplius inquirendo fundatum, exinde tamen istud sub decursum Sæculi decimi tertii servato sexu fãmideo ad Sacram Familiam Cisterciensem translatum; de quo Anonymi Magnum Chronicon rerum Belgicarum fol. 234. vel breviter sic habet: *Tum (circa annum Domini 1235.) Moniales de Soliers prope Hogum Ordinis S. Augustini assumpserunt Ordinem Cisterciensem. &c.*

SONNEBECCA vide Littera Z ZONEBECKA.

S O N N E G I A N U M,

Apud *Sonnegias Hannoniæ Monasterium S. Vincentij*, in quo S. Bruno Colonienfis Episcopus amotis Monachis Insigne Collegium Canonicorum erexit, iisque Constitutiones juxta Regulam S. Augustini præscripsit Templo & Claustro reparatis. *Jacobus Guisus in Chronica Hannoniæ. Molanus lib. 1. de Canonicis cap. 12. & in Natalibus ad diem 14. Julij, ubi dicit banc Institutionem Canonicorum factam anno 965. Nunc cum Miræus referat illud inter Collegia Sæcularium, puto factum Sæculare, sicut alia innumera. Hæc Pennottus in Historia Tripart. lib. 2. cap. 38. num. 11. nec plura. Molanus vero in Indiculo Sanctorum Belgii fol. 78. de eodem hoc Monasterio Sonnegiano, & primo Conditor illius ita scribit: S. Vincentius Confessor Hannoniæ Comes antea Mandelgerius dictus inter Palatinos Regis Francorum Dagoberti non infimus fuit. Habuit enim Uxorem Consanguineam Regis Beatissimam Waletrudem, ipsumque Rex habuit ad annos aliquot Hybernæ Gubernatorem. Et paulo post. Construxit etiam apud Sonnegias Cœnobium, in quo obdormivit, & requievit. Sed hodie est Canonicorum (Sæcularium) Collegium in Sonnegiis oppido Hannoniæ: quæ commutatio secundum Annales Hannoniæ facta est per Brunonem Archi-Episcopum Coloniensem anno nongentesimo sexagesimo quinto. Natalis ejus est die decimo quarto Julij, quem etiam *Camevacensis Ecclesia, cui tota Hannonia subest, merito novem Lectionibus celebrat. &c. &c.**

S P I R E N S E

Collegium Ecclesiæ Cathedralis (quæ est Suffraganeatus Metropolitanæ Moguntinæ) ad instar aliorum talium seu itidem Cathedralium intra fines Germaniæ nostræ consistentium antiquitus, pariter fuisse Regulare præter Constantem traditionem refert etiam Bruschius de Episcopis Germaniæ tom. 1. cap. 6. in Gebhardo XIII. Episcopo Spirensi (qui ab anno 848. usque 849. quindecim solum mensibus Pontificatum gessit) ita scribens: *Sub hoc ipso Episcopo donatur Episcopatus ab Hildeberto hujus Episcopi Fratris pagis ac prædiis quibusdam, & ex hujus donationis litteris deprehendimus Canonicos Nemetum Monasticam vitam tunc Professos sub uno tecto conjunctos habitasse, & ex una eademque olla pastos ac alitos Sanctæ conversationis homines fuisse &c.* Et sic ille loco cit. cujus verba Neoterici quidam Scriptores Monachi, ut etiam antiquos Spirenses Canonicos in censum suum abripiant, seu itidem Instituti Monastico-Benedictini cultores & alumnos fingant, in sensum & favorem suum torquere nituntur, & attrahere; at frustra solum, siquidem Trithemius Abbas (uti mox videbimus) aperte distinguit inter regulam præcis illis Canonicis Cathedralibus usitatam, & alteram tum

tem.

temporis a Monachis observatam in suo Hirsaugienſi Chronico part. 1. ad annum Chriſti 957. ſic legendo. *Eodem anno moritur Rupertus Archi-Epiſcopus Trevirenſis, cui Henricus ſucceſſit, qui Regulares Officinas & Clauſtrum S. Petri circa Eccleſiam conſtruxit, & Regulam Canonicoꝝ ibidem obſervari præcepit. Hæc eſt major Eccleſia Trevirenſis, in qua hoc tempore, ſicut & cæteris antiquis Eccleſiis Canonici ſecundum Regulam eis præſcriptam in communi vivebant, unam habentes Burſam, unumque commune Dormitorium, ſicut hodie inter nos (Monachos) juxta normam nobis propoſitam converſamur &c.* Et ſic ille loco citato. Verum antiqua hujusmodi Regularis obſervantia, ſeu vita communis in Metropolitana Eccleſia Trevirenſi antiquitus uſurpata labentibus annis (atteſtante eodem Trithemio) penitus exolevit, nec non inter Spirenſes Canonicos pariter defecit, & quidem ſub Balderico vicesimo ſecundo Spirenſium Epiſcopo, qui ab anno 970. uſque 987. præſedit, quamvis adhuc ſub initium Sæculi ſequentis aliquoſiter duravit; ſic enim in ſuo Spirenſi Chronico refert Philippus Simonis Author non contemnendus, prout ſequitur: *Joannes Epiſcopus Spirenſis (qui ab anno 1090. uſque 1104. præſedit) Collegium S. Guidonis (in Civitate Spirenſi) bonis ac redditibus locupletavit, datoque Diplomate inter alia ordinavit, ut Fratres S. Guidonis in ſuo anniverſario ad (Cathedralem) Eccleſiam S. Mariæ ad Vigiliis in nocte, & Miſſam in die celebrandas conveniant, & in Refectorio pariter cum Fratribus ſe reficiant. &c.*

S P I R E N S E

Canonicoꝝ Regularium Congregationis S. Sepulchri Monasterium, quod (prout conſtans & antiqua habet traditio) a duobus Civibus Spirenſibus poſt peregrinationem Hieroſolymitanam, anno non notato, ſuſceptam ac feliciter abſolutam, domum reverſis, ſat magnis impenſis apparatus prodiit cum templo, Hieroſolymitano illi (in quo viſitur Sepulchrum Domini) per omnia ſimillimo, primum Sacris Virginitibus ſeu Monialibus qualecunque demum Inſtitutum Regulare Profeſſis in Poſſeſſionem traditum, quo tamen eodem hoc Clauſtro vertentibus annis utcunque fœde laceſſito, loci Ordinarius (qualis tunc oportune fuit Conradus hujus nominis tertius ex Baronibus a Schurpfeneck S. R. I. Princeps & Epiſcopus Spirenſis numero XXVI.) hujusmodi Clauſtrum denuo reſtaurandum ſuſcepit, atque iſtud de poſthac curandum tradidit Præpoſito & Conventui Monasterii Denckendorffſis de Congregatione S. Sepulchri ſupra memorata, prout amplius de hoc conſtat ex Chronico Hirſaug. tom. 1. ad annum Chriſti 1207. ſic legendo: *Conradus Epiſcopus Spirenſis Eccleſiam Dominici Sepulchri in Suburbano Civitatis, in qua Moniales antea fuerant, cum omnibus attinentiis & Proventibus ſuis Præpoſito de Denckendorff in perpetuam tradidit proprietatem & poſſeſſionem, ut Monialibus, quæ tunc erant in ipſa Civitate defunctis aut alibi proviſis Conventum Virorum ſuæ Profeſſionis inſtituat, qui tamen Jurisdictioni Pontificis pro tempore exiſtentis in Neometenſi Eccleſia ſubjaceat. Igitur Præpoſitus in Denckendorff locum acceptans ſui Ordinis Viros in eo repoſuit; quibus Priorem ſecundum Religionis ſuæ conſuetudinem præfecit. &c.* Porro idem Spirenſe Monasterium anno 1228. a Friderico II. Romanorum Imperatore Duce Sueviæ variis Privilegiis fuiſſe donatum & inſtructum oſtendit Chriſtophorus Lehmann in ſuo Chronico Spirenſi lib. 5. cap. 73. fol. 570.

S P I R E N S E

Tertium Venerabile quoddam Canoniffarum Auguſtinianarum Sodalitium uſque ad Patrum memoriam integre ſervatum conſtitit, etſi de prima Fundatione ſua nondum nobis revelatum, de quo proin ex ſimplici ſolum traditione comperimus; quod Religioſa quædam Sacrarum Virginum Colonia ad Monasterium S. Petri Apoſtoli nuncupatum in Palatinatu Heidelbergeni ſub annum Chriſti 1419. recens Fundatum è Parthenone iſto Spirenſi fuerit aſſumpta, prout ſuo loco jam dictum eſt ſupra. Cæterum Moniales ſeu Regulares hujusmodi Canoniffas Spirenſes ſaltem aliquot paucas uſque ad infauſta illa Militaris diſturbii Suecici ſeu ad annum uſque 1632. in quietâ Religioſæ Manſionis ſuæ Poſſeſſione ſubſtituiſſe ſecuras, & imperturbatas me per litteras edocuit Phrontiſterii Moguntini ad S. Agnetem Antiffita Venerabilis ac Religioſiſſima Domina Maria Catharina.

S. S P I R I T U S

Taliter intitulum, jam pridem tamen iſtud in apertiſſimum Orthodoxæ Religionis odium penitus extinctum Canonicoꝝ Auguſtinianorum Monasterium, Diœceſis

Verdenfis, prope Soltwedel oppidum in Marchia Brandenburgensi, superiori ætate perinclitum; ubi tamen locorum, quia temporibus nostris omnis Status Religiosus per universam Provinciam procul exulat, plura de Cœnobio isto Posteris edocere nulla facultas suppeditat; usque modo tamen aperte nobis constat hoc ipsum S. Spiritus Cœnobium vel olim inter Religiosa Venerabilis Congregationis Hallensis jam supra commemoratæ fuisse recensitum, & quod constiterit à Nobilissimis Viris æque Doctissimis ac Pientissimis inhabitatum.

SPRINGERSBACENSE,

Seu communiter *Nobile Collegium in Springersbach* nuncupari solitum, utpote Personis solummodo Natalium splendore conspicuis aggregatum Canonorum Regularium Ordinis S. Augustini Cœnobium, intra limites Archi-Diœcesis Trevirensis usque hætenus florentissimum, nisi hodie (dum hæc scribimus) cum tota Provincia sub iugo Gallico (quod absit) miserabiliter afflictum; de quo proin modernum statum illius pro hic & nunc nullis mediis obtinendum vel inviti hic intermittimus, ac dehinc ea solum ad notitiam Lectoris proferimus, quæ de Nobilissima Springersbacensium Abbatia ista gratiose nos per Litteras edocuit Comprovincialis Inquilinus illius Reverendissimus ac Amplissimus Dominus Joannes pro tempore Venerabilis Congregationis Windesimensis Prior Everhardo-Clufanus, & ea sic habent: *Anno Christi 1107. Springersbacense Monasterium apud Salientem rivum unde nomen habet, recens conditum, Beato Apostolo Petro Trevirensi dicatum, donoque datum est. Quod ut planius fiat, necesse est rem paulo altius repetere. Benigna Dives & Mariti Hævedis defuncti locuples inprimis fœmina in iis tum Diœcesis partibus agebat, ubi jam in aprico nemore, secessu amœnissimo Cœnobium visitur, hæc vitæ solitaria & quietioris amore capta, saltu, quem atas illa Contelium vocabat, in Thermuntio privatis opibus & Expensis, ac voluntate Sigefridi Palatini Cellam, Domiciliumque constituit, ad quam incolendam Clericos B. Augustini Disciplinam sequentes, à quibus simul ipsa Sanctitatis ac vitæ exempla purioris hauriret, invitavit, iisdemque ad Dei Laudes rite ibi decenterque concinendas ædem sacram pari beneficentia locavit. Porro cum Bruno Archi-Episcopus dicando templo benigne pollicitus operam adfuisset, Benigna ultro Pontificem in præsentia multorum Nobilium ac Beneficiarium accedens, Cellam se B. Petri Trevirensis honori extructam, atque rebus, redditibusque fundatam habere ait, quam Trevirensi Ecclesiæ perpetuum subditam vellet. Bruno igitur cum inde vicinum in locum secessisset, Benigna per Sigefridum Palatinum Asceterium Episcopo tradidit; utque ipse Comitum ejus loci Advocatum in præsens modo institueve vellet, obnixè rogavit. Deinde quo rata illa imposterum donatio censeretur, Treviris per manus Sigefridi Palatini apud Altare B. Petri Apostoli eandem Cellam Archi-Episcopo conditionibus bis obtulit, ut ipse jus in controversiis atque omnium rerum gerendarum arbitrium sibi haberet, Cœnobitis Abbatis eligendi potestatem faceret, atque concordibus suffragiis electum de more consecraret, neque Advocationis munus quemquam gereve perpetuum vel in una idem hæverere Familia sineret. Hætenus Litteræ ex Clusa Everhardica ad me transmissæ.*

Porro Benigna Vidua hæc nostra proles duas habuit nempe Richardum, qui stabilita in Springersbachio Divi Augustini Disciplina primus ibidem Abbas fuit, & Tenwidem, quam Andernacensis Parthenonis gubernacula manebant: Sub idem tempus hac tam eximia Viduæ pietate illectus Bruno Archi-Episcopus Trevirensis Clero à Benigna congregato, omnem culti Soli qua frugum, qua pecorum decumationem remisit, & sponte condonavit.

Anno 1136. Springersbacensis Ecclesia consecratur ab Alberone Archi-Præsule Trevirorum & Apostolicæ Sedis Legato; quo eodem anno Wilhelmus Palatinus ex Lothariorum Hæredibus postremus ex illa gente, qui rerum Coloniam Agrippinam versus in Ripanis, Mosellæ Rhenique potiebatur, & Cochimam arcem aliaque munita Imperii loca jure Vicario obtinebat, præter multiplices datas huic Cœnobio variarum rerum exceptiones, & Cochemense Portorium eidem remisit, & Contelii nemoris spatia cum agris, frugiferisque locis ampliavit, & Advocatorum id Servitute liberavit cum hac Donationis tabula manu propria conscripta in Dei Genitricis Altari oblata.

Ego Wilhelmus Comes recogitans ex pluribus, quæ mihi ex Superabundanti gratia Deus in præsentis vita contulit, qualiter de futura vitæ bonis mihi aliquid compararem, pauperes spiritu, qui in hoc Sæculo nihil habere cupiunt, ut Christum lucri faciant, manuteneve, & aliquid de meis ad consolationem & Sustentationem eis dare decrevi, ut ipsi me in æternis recipiant habitaculis Anno MCXXXVI. Indictione XIV. Lotbarii Regni XI. Imperii IV. Pontificatus Alberonis Venerabilis Trevirorum Archi-Episcopi anno V.

Circa annum Domini 1213. hoc Springersbacense Monasterium Abbatem vitæ morumque honestate venerandum & Sapientiæ tam humanæ quam Divinæ peritiâ Clarum tulit, Absolon is fuit lumen & ornamentum Trevericæ Diœcesis, qui Parisiis ad S. Victorem Canonicum agens in Cœnobiū Springersbacense absens cooptatus, Parisiis Treviros accersitus, & adventus ejus in Monasterium superne prænuntiatus est, nec eventu res caruit, siquidem Springersbacensem Disciplinam mox instaurans tam hujus Sodalitii Fratres, quam iis Subjectæ Virgines Mariæburgi, & Insulæ S. Nicolai Collegiis, nec non illis Præpositi Cœnobitæ à carniū esu & adipatis eduliis ut abstinere, impetravit, unum & quinquaginta per stata & solennia anni tempora distributos Sermones protulit, opus eruditum & Bernardina Facundia exornatum, in Cleri corruptelam & multiplicem istius ævi labem strenuas habuit invectivas, floret in hoc usque tempus hæc Canonica prædives & hospitalitatis Beneficio nominata & celebris, & plura etiam habuit Monasteria subjecta, quæ continuis intestini Belli temporibus extincta, à variis Principibus diruta, ac una cum annexis redditibus & proventibus directa sunt. Restant adhuc solummodo duæ Parthenones Prænobiliū Virginum ad S. Thomam scilicet prope Andernacum, & in Insula S. Nicolai Vulgo Stuben (de qua pluribus infra dicemus) ad ripam Mosellæ Florentissimæ huic Canonice Springersbacensi appertinentes. In Sepultura Wilhelmi Palatini inscriptis humili Saxo versibus hæc habentur.

Gleba Palatini Comitæ dudum sat opimi
Wilhelmi celebris, marcet in his tenebris.

Lector ut ignoscat sibi
Christus debita poscat
Ipsius ante Thronum
Dando perenne Bonum.

Hæc de Origine Celeberrimæ Abbatie Springersbacensis. Jam ad ordinem Abbatum Springersbacensium à prima Fundatione usque ad hæc tempora perveniendo, qui nobis gratiose transmissus talis est

Ordo

Reverendissimorum DD. Abbatum Springersbacensium.

- I. RICHARDUS I.
- II. RICHARDUS II.
- III. GODEFRIDUS I.
- IV. ABSOLON Parisiensis absens miraculose electus.
- V. WERNERUS.
- VI. GODEFRIDUS de Dune. II.
- VII. GODEFRIDUS III.
- VIII. HENRICUS de Meren.
- IX. NICOLAUS.
- X. RICHARDUS III.
- XI. EUSTACHIUS.
- XII. MATHÆUS de Mocoll.
- XIII. PAULUS de Lanstein.
- XIV. THEODORICUS de Wildlich.
- XV. SIMON de Cociler.
- XVI. PHILIPPUS à Koppenstein.
- XVII. PETRUS à Keffelsstatt I.
- XVIII. CONRADUS à Mezenhausen.
- XIX. JOANNES à Broell.
- XX. DANIEL Schillingh.
- XXI. CASPARUS Melchlingh.

XXII. PETRUS Scheid II.

XXIII. JOANNES FRIDERICUS ab Awach. Hic primo usum mitræ habuit anno 1607.

XXIV. JOANNES EVERHARDUS à Decysternam.

XXV. HERMANNUS à Wettenbach de Schonbeck.

XXVI. FRANCISCUS WILHELMUS Guliger ab Eylen.

XXVII. THEODORUS Wernerus ab Ensenbroch.

XXVIII. JOANNES BALDUINUS Bergh de Durffendall anno Domini 1715, Sacerdotii Jubilarius.

STAINZENSE

Insignis Abbatia Canonorum Regularium Oppidi Stainzensis in Styria S. Catharinæ V. & M. dicata. Fundata fuit circa annum Domini 1246. à *Leutoldo de Wildonia* milite, hoc est: Ex Nobilitate Equestri Oriundo, & Conministeriali sive ex eo Illustrium numero, quibus cura Ducatus Styriæ commissa erat. Ad rei hujus confirmationem sequentia fervient Diplomata.

I.

Confirmatio & Ratihabitio super Ecclesiam Stainzensem ab Innocentio IV. Pontifice.

Innocentius IV. Episcopus Servus Dei Venerabili Fratri Ulrico Episcopo Seccouiensi Salutem, & Apostolicam Benedictionem. Justis petentium desideriis dignum est nos facilem præbere consensum, & vota, quæ à rationis tramite non discordant, effectu prosequente complere. Cum igitur sicut ex parte tua fuit propositum coram nobis Leutoldus de Wildonia miles Conministerialis Ducatus Styriæ Ecclesiæ de Stainz Ordinis S. Augustini tuæ Diocesis, quæ Parochialis erat, & etiam tunc vocabat, in qua idem ministerialis jus obtinet Patronatus, in tantum de Possessionibus propriis pia liberalitate præstiterit, quod Personis Deo inibi famulantibus possunt necessaria esse, tuncque ad ejus ministerialis instantiam de consensu Capituli tui eosdem Canonicos institueris regulares, supplicationibus inclinati; quod super hoc à te factum est, & in alterius præjudicium non redundat, ratum & gratum habentes Authoritate Apostolica confirmamus, & præsentis scripti Patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ confirmationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis DEI, & BB. Apostolorum Petri & Pauli ejus se noverit incursum. Datum Lugduni 10. Calendas Martii 1246. Pontificatus nostri anno V.

II.

Confirmatio ab Vdalrico Episcopo Seccouiensi.

Ulricus Dei gratia Seccoviensis Episcopus universis Christi fidelibus in perpetuum. Ne gesta hominum labantur Processu temporis in abusum consueverunt ea, quæ geruntur sub literarum testimonio posterorum memoriæ reservari. Cum igitur nobilis Vir Dominus Leutoldus de Wildonia pia & laudabili ductus devotione ad laudem & honorem Altissimi juxta fluvium, qui Stainz dicitur, Ecclesiam S. Catharinæ fundavit, Regularibus ibidem Canonicis institutis. Nos eo quia hujusmodi plantatio sit in nostra sita Diocesi, eandem institutionem ratam habentes, & favorabiliter approbantes, ipsam præcisè cum omnibus suis viribus & donationibus quocunque titulo aut nomine censeantur, prout in suis, & aliorum Privilegiis super hoc editis plenum est expressum Authoritate Dei & Potestate ordinaria confirmamus, præcipientes sub interminatione anathematis, ut nullus omnino hominum, eandem nostram confirmationem præsumat infringere, vel ei ausu temerario contraire. Actum apud Piber Anno Domini 1247. 8. Calend. Novemb. Pontificatus nostri anno primo.

III.

III.

Privilegium Ducis Sclavoniæ.

Nos Stephanus DEI Gratia Dux totius Sclavoniæ, & Capitaneus Styriæ &c. notitiam omnium tenore præsentium volumus prævenire. Quod accedens ad nos Conradus Præpositus de Stainz Privilegia Ecclesiæ suæ in Stainz, tam Ducis Friderici, quam & Leutoldi de Wildonia Ecclesiæ suæ Fundatoris nobis exhibuit, quibus inspectis, & ad plenum intellectis ex eorundem tenore libertates a se Ecclesiæ suæ in Stainz concessas cognovimus in hunc modum. Quod ab omni Advocatia ipsa Ecclesia cum Fundo ejus, & Foro in Stainz, cum aliis Possessionibus eidem Ecclesiæ dotatis tam habitis, quam habendis, liberata est penitus, & exempta. Hos vero cupientes bonorum operum, & orationum Religiosorum participes effici ad petitionem prænominati Præpositi & sui Conventus, nec non Præfati Leutoldi de Wildonia Fundatoris, dictam Ecclesiam una cum Præposito & Fratibus suis ibidem Deo famulantibus in Domini nostri Bele Serenissimi Regis Ungariæ, & Ducis Styriæ, & nostrum favorem, gratiam, & in Protectionem recepimus specialem. Promittentes firmiter, quod in omnibus conditionibus, seu libertatibus dictum Præpositum, & Conventum in Stainz virum continentia Privilegiorum suorum, tam Ducis Friderici, quam Leutoldi Fundatoris eorum de Wildonia manutenebimus, favebimus, & pro nostris Viribus defendemus. Et has ipsis perpetuo conservabimus illibatas. In cujus rei evidentiam, præsentem Literas dedimus Sigilli nostri munimine roboratas. Datum in Graz An. 1257. 14. Calend. Augusti.

IV.

Ottocari Bohemiæ Regis Privilegiorum Confirmatio.

Ottocarus Dei gratia Bohemiæ Rex, Dux Austriæ, Styriæ, & Carinthiæ, Marchio Moraviæ, Dominus Carnioliæ, Marchio Egræ, ac Portus Navigationis universis hanc Literam inspecturis Fidelibus suis gratiam suam & omne bonum. Tenore præsentium notum facimus universis, quod nos ob honorem Dei, & B. Catharinæ Virginis & Martyris suæ, Ecclesiam S. Catharinæ in Stainz novam plantationem piæ memoriæ Leutoldi de Wildonia, quam intendimus favorabiliter promovere, una cum habitis, & habendis, & omni libertate sua approbata ex suis Privilegiis in nostram Protectionem recipimus, & gratiam spiritualem. Nullum ei præficientes tutorem alium, quam nos ipsos, nisi Præpositus dictæ Ecclesiæ de voluntate propria & arbitrio Benevolo quemcunque Capitaneum terræ nostræ Styriæ præfecerimus, forte eligeret nostro nomine Defensorem. Super quo in testimonium sibi damus has nostras patentes Litteras, & Sigillum. Datum Pragæ 1276. 4. nonas Augusti.

V.

Bulla Pauli V. de quotidie Privilegiato Altari S. Joannis Baptistæ.

Ad perpetuam rei memoriam, omnium saluti paterna charitate intenti sacra interdum loca spiritualibus indulgentiarum muneribus decoramus, ut inde Fidelium defunctorum animæ Domini nostri JESU Christi ejus Sanctorum suffragia & merita facilius consequi, & illis adjunctæ, & purgatæ de Pœnis ad æternam salutem per Dei Misericordiam perducere valeant. Volentes igitur, Præposituram nuncupatam S. Catharinæ Canonicorum Regularium oppidi de Stainz Seccoviensis Diocesis simili ad præfens Privilegio, ut accepimus, minime decoratam, & in ea Altare S. Joannis Baptistæ hoc speciali dono illustrare autoritate nobis à Domino tradita, ac de Omnipotentis DEI Misericordia, BB. Petri & Pauli Apostolorum ejus autoritate confisi, supplicationibus quoque dilectæ in Christo Filiæ nobilis mulieris Mariæ Annæ Archi-Ducissæ Austriæ nobis super hoc humiliter porrectis, inclinati: Ut quodocunque Sacerdos aliquis sæcularis, sive cujuscunque Ordinis Regularis Missam Defunctorum pro anima cujuscunque Fidelis, quæ Deo in charitate conjuncta ab hac migraverit, ad prædictum Altare, celebrabit, anima ipsa de Thesauris Ecclesiæ per modum Suffragii Indulgentiam consequatur, & ut ejusdem Domini nostri JESU Christi, ac Beatissimæ Virginis Mariæ, Sanctorumque omnium meritis sibi suffragantibus à purgatorii pœnis liberetur, concedimus & indulgemus. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscunque præsentibus perpetuis futuris temporibus valituris. Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris die 28. Novembris. 1609. Pontificatus nostri anno V.

VI.

Bulla Pontificia propter Pontificalia.

Nicolaus Episcopus Servus Servorum DEI, dilectis Filiis Sigismundo Lembfizer Præposito, & Conventui Monasterii in Stainz per Præpositum solitum Gubernari, Ordinis S. Augustini Seccoviensis Diocesis Salutem & Apostolicam Benedictionem. Exposcit Jure devotionis sinceritas & religionis promeretur honestas, ut tam vos, quos Spirituali Benedictione prosequimur, quam Monasterium vestrum dignis honoribus attolamus. Hinc est, quod nos charissimi in Christo Filii nostri Friderici Romanorum Regis illustris pro vobis dilectis suis, nobis super hoc humiliter supplicantis, ac vestris in hac parte supplicationibus inclinati, ut tu Fili Præposite, & Successores tui vestri Monasterii in Stainz per Præpositum solitum gubernari, Ordinis S. Augustini Seccoviensis Diocesis, quod à progenitoribus præfati Regis solemniter fundatum, & sufficienter dotatum extitit, & in quo Regularis observantia, ut asseritur, vigere dignoscitur, Præpositi, qui pro tempore erunt Mitra, annulo, & Baculo Pontificalibus infra septa dicti Monasterii libere uti possitis; nec non infra eadem septa Benedictionem solemnem post Missarum, Vesperarum, & Matutinorum solemniam, dummodo in Benedictione hujusmodi aliquis Antistes, vel amplificæ Sedis Legatus præsens non fuerit, elargiri possitis, felicitis recordationis Alexandri Papæ VII. Prædecessoris nostri, quæ incipit Abbates, & aliis quibuscunque Constitutionibus amplificis in contrarium editis nequaquam obstantibus, vobis & ejusdem Successoribus auctoritate amplifica de speciali gratia tenore præsentium indulgemus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc Paginam nostræ Concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis DEI, & BB. Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum. Anno Domini 1453. 3. Calendas Januarii. Pontificatûs nostri anno IV.

VII.

Friderici Romanorum Regis Anno 1319.

Fridericus Dei gratia Romanorum Rex semper Augustus universis præsentis Literas inspecturis gratiam suam, & omne bonum. Gratum Deo, & acceptabile arbitramur obsequium impendisse, dum Personis Religiosis Divino cultui Laudabiliter insistentibus eleemosynarum munera elargimur, ex hoc enim ipsorum devota crescit devotio, nobisque apud Deum meritum, & apud homines clara fama. Hæc siquidem in nostris Præcordiis jugiter meditantes, honorabilibus & Religiosis Viris Nicolao Præposito, & Conventui Monasterii in Stainz Ordinis S. Augustini, ac ipsorum Successoribus devotis nostris dilectis, qui humilibus suis orationibus, puris Sacramentorum suffragiis, aliisque precibus pietatis Conditori omnium serviunt incessanter, pro Salute animæ, & Corporis nostri, & pro remedio animarum Progenitorum nostrorum centum marcas duriorum Gracensium, modis & viis infra scriptis, erogamus. Ita videlicet ut prædicti, Præpositus, & Conventus cum dicta pecunia redditus decem marcarum de Possessionibus, & proprietatibus in terris nostris sitis de nostra voluntate Consensu Libero, & Licentia, orare teneantur: Debent etiam prænominati Præpositus & Conventus, unum Sacerdotem, Sacerdotibus suis superaddere, qui unam specialem Missam singulis diebus, vel alius pro eo juxta ordinationem Præpositi ab hac die in perpetuum pro nostra & nostrorum Progenitorum salute, teneantur jugiter celebrare, & Sacerdos qui Missam eandem celebraverit, debet quotidie in una Pytantia honorari. Præterea volumus, & ordinamus, ut prædicti Præpositus & Conventus, & Successores eorum, postquam Dominus noster Jesus Christus nos de hac luce vocaverit, teneantur diem obitus nostri, & anniversarium nostrum sub debito honore, & reverentia, Vigiliis, Orationibus, Missis, Candelis, & Relectionibus, sicut suorum Fundatorum anniversaria peragere perpetuo, sicut ipsius Monasterii consuetudo exigit, & requirit. Quod si facere, & exequi quocunque anno neglexerint dicti redditus in pœnam hujusmodi negligentia nisi moniti, dictus Præpositus & Conventus neglecta plenarie adimpleverint, ad nostros in Ducatu Austriæ & Styriæ Hæredes, sive Successores, libere absque contradictione qualibet revertentur. In cujus nostræ ordinationis, seu donationis evidens testimonium, regale nostrum Sigillum præsentibus est appensum. Datum in Graz Calend. Januarii. Anno 1319. Regni vero nostri anno V.

Catalogus Præpositorum Collegii Stainzensis.

I. GEROLDUS præfuit Monasterio vivente adhuc Fundatore, obiit an. 1236.
10. Calendas Novembr.

II. CONTADUS postquam regnavit 18. annos obiit anno 1254.

III. PETRUS I. rexit annis 22. mortuus an. 1276. 3. Calend. Augusti.

IV. SIGHARDUS præfuit Cœnobio usque ad annum 1298. & obiit 11. Calendas Octobris.

V. WILDUNGUS nomine vitam cum morte commutavit anno 1300. 24. Martii.

VI. HENRICUS obiit anno a partu Virgineo 15. Septembris. anno 1308.

VII. NICOLAUS Polans migravit ex hac vita Anno 1324. 14. Maji regens 16. annos.

VIII. NICOLAUS cognomine Heckelmanus valedixit officio & vitæ die 7. Junii 1345.

IX. PETRUS II. hujus nominis Fundator Capellæ S. Petri Martyris, & S. Elisabethæ Viduæ obiit an. 1361. 23. Aprilis, & sepultus in Capella sua a se fundata.

X. MARTINUS mortuo Petro II. electus in Præpositum, duobus tantum præfuit annis, dein honori & oneri cessit.

XI. RUGERUS interim vero in Antistitem subrogatus, & obiit 13. Maji Anno 1375.

XII. ULRICUS præfuit huic Collegiæ Ecclesiæ Anno 1377.

XIII. BERTHOLDUS onere & honore, ad nauseam usque satiatur, successori locum ultro cessit, & ad plures abiit die 6. Februarii anno 1399.

XIV. JOANNES Steindorffer ex Parocho ad S. Stephanum in oppido Stainzen^m supremus & universalis Rector designatur, & in locum Prædecessoris canonice substituitur, post breve regiminis tempus morte naturali peremptus omnino defecit Calendis Novembris an. 1397.

XV. GEBHARDUS dignissimum Antistitem egit usque ad annum 1412. quo decurrente numerum dierum suum adimplevit 10. Calend. Octobris.

XVI. ERHARDUS post annos 27. & menses 3. vita terrestri simul & præpositura decessit tumulo illatus die 28. Jan. an. 1439.

XVII. SIGISMUNDUS a Lembisz prius ad S. Stephanum Lector parochialis altiori Prælaturæ ministerio posthac administrando deputatur, idem ad instantiam Friderici IV. Romanorum Imperatoris primus a Sede Apostolica mitra præfulari donatur obiit demum die 28. Octobr. 1461.

XVIII. THOMAS Enser de Reichenthal & ipse quoque Parochiæ S. Stephani Præfectus, itidem in supremum Collegii Stainzensis Curatorem & Dominum adscitur die 4. Januarii an. 1462. decennio & ultra munere suo dignissime perfunctus ad plures tandem abiit die 15. Augusti an. 1472.

XIX. AUGUSTINUS Sittich post annos 22. religiosæ quietis desiderio successit sponte solum sua resignat, & ad modicum tantum temporis adhuc superstes emigrat, sepultus cum Patribus suis die 30. Augusti anno 1494.

XX. ANDREAS Schmelzer electus die 9. Septembris anno 1494. quinquennio, & ultra Prælaturæ vices dignus administrasse laudatur, subinde mortuis connumeratus Necrologio domestico legitur inscriptus, die 30. August. an. 1501.

XXI. WOLFGANGUS Pruner electus an. 1501. post annos 17. a præsentis sæculo traslatus requievit ipso die festi S. P. N. Augustini Hipponensis Episcopi, & Ecclesiæ Doctoris an. 1518.

XXII. JOANNES I. Macher cognominatus quindenis propemodum annis primariam Ecclesiæ Stainzensis Cathedram occupavit, legitima possessione sua per mortem naturalem destitutus die 14. Aprilis anno 1533.

XXIII. BERNARDINUS Amerinus quondam ad S. Stephanum Parochus, tum inter suos Magister Scholasticus constitutus vacantem Prælaturæ sedem Canonica promotione die 26. Aprilis an. 1533. pro meritis ascendere nominatus, inter suos annis circiter 20. honoratus præfedit usque ad finem anni 1554. quo desinente & ipse desit præpiissima mortis victima factus die 23. Decembris.

XXIV. JOANNES II. Prechfinck electus die 22. Decembris an. 1554. post annos 9. & menses 6. in Voitsberg civitate Styriæ die 24. Junii anno 1563. huic Sæculo defunctus, apud suos tamen Canonicos Stainzenses tumulo dolenter illatus in antedicto S. Petri Martyris Sacello communem cum aliis Anastasin expectat.

XXV. LEONHARDUS Grasmayr subditis æque religiosis ac Sæcularibus jura dixit annis supra viginti duobus, quo temporis spatio feliciter exacto sarcinam mortalem exutus in Domino requievit an. 1585.

XXVI. SEBASTIANUS Fux vitam suam in alto Prælaturæ munere protaxit ad decennium emortuus an. 1596. mense ejusdem primo.

XXVII. JACOBUS Rosalenz Colonia Agrippinæ ad Rhenum terris editus quondam Parochus in Leibniz Calendis Februarii an. 1596. in dignissimum nobilissimæ Canonice hujus Stainzensis Præpositum electus, mox etiam, utpote Juris æque Civilis ac Canonici peritissimus, sed & suprema Theologiæ laurea clarissimus in Augustissimi Cæsaris Ferdinandi II. Consiliarium assumptus, ac demum Præses Camera inferioris Austriæ clementissime designatus, toto regiminis sui tempore profligandis hæreticis potissimum intentus, consilio suo & industria plurimos e finibus Styriæ Carinthiæ & Carniolæ cedere & solum vertere coëgit, restant plures libri a nominatissimo hoc propaganda fidei orthodoxæ zelote conscripti: quibus multifaria hæresum monstra fortissime fuisse debellata, & neque locus eorum amplius inventus est in provinciis & territoriis illis antedictis. Emicat autem alias laudatissimi Cænobiarchæ hujus eximia sane prudentia cunctis hodieum admiranda, qua novum omnino construi fecit Stainzense templum, & par quoque totius collegii sui ædificium: quod unice primarium sui auctorem Jacobum istum agnoscit: quemque Græciense Lycæum Ferdinandæum, ut vocant, tertium numero loci, ac quorumvis Jurium suorum respectu Fundatorem & restauratorem amplissime deprædicat: Juventus quoque litteraria Græciensis ætate minor talem itidem pari titulo de se promeritum condignis laudibus celebrat, & tenera pietate jugiter adamat. Facit etiam singulariter in præclaram Reverendissimi Antistitis hujus laudem, quod præ omnibus aliis ipse digne judicatus, & ab ipsa Sede Apostolica denominatus fuerit in primum & novum Episcopum amplissimæ nobilissimæ civitatis Græciensis, quæ tum temporis de proprio pastore intra muros suos constituendo admodum sollicita nihil non tentavit, quod tamen piissimum negotium insperata dignissimi Præfulis istius Jacobi morte dolenter interveniente suum optatissimum finem haud attigit. Præfuit æque ac profuit nobilissimus sane Præsul iste totius Ordinis Canonico-Augustiniani decus & ornamentum singularissimum perpetuum non solum Ecclesiæ sibi creditæ, sed toti etiam Provinciæ apud populos Styriæ totis 34. annis, quibus omnimode resolutis die 3. Martii anno supra millesimum sexcentissimum vicesimo nono desuper evocatus fuit, quia justissime promeritus ad condigne recipiendam mercedem pluribus illis olim ab alto promissam: *qui ad Justitiam erudiunt multos.* Daniel. 1. v. 3.

XXVIII. SIMON Eberhardus ob res itidem præclare gestas condigna laude & memoria sempiterna dignissimus inter Reverendissimos Ecclesiæ Stainzensis Prælatos, atro quidem mortis calculo, non item debito rerum gestarum præconio notatur. Necrologio domestico inscriptus ad annum 1658.

XXIX. GEORGIUS Christophorus Purckstaller quadriennio solum cum tota plenitudine potestatis Canoniam Stainzensem administravit, fatis extinctus an. 1654.

XXX. GEORGIUS Treitler scientia & virtute sublimis annis 13. Præsulatum gessit, exaninatus anno post portum Almæ Virginis Deiparæ 1667.

XXXI. GEORGIUS Sigefridus ex Liberatorum Baronum à Jochlinger Familia procreatus Ecclesiæ suæ sub initium Sæculi decurrentis recentis fabrefactæ ultimam manum admovit, siquidem illam mirifice condecorari fecit, eique Sacellum S. Antonii Paduani de novo plusquam sumptuose constructum adjecit, duas item turres etiamnum mole sua firmissime perstantes novis campanis admodum sonosis instruxit, ipsam quoque moderni Collegii structuram è Fundamentis omnino novam molitus, totum insuper boni publici statum integerrima sedulitate sua domi forisque imperie fovit licet inter maxima & summe ardua regiminis sui negotia continuis fere corporis ægritudi-

liber obitus; quæ hactenac
ant, quavis ad id libit com
dy quæ tandem Gual simula
senti pissima morte via terretis
illis crastino bono sepelium
scilicet.

XXXII. JOANNES Bernardus
electus die 20. Aug. ejusdem an
ipia multa Ecclesiæ. Hic magis
in Canonice unit, Ecclesiæ
tam Græcam pro Canonice, mit
tam Sacellum S. Iovani Nepomuce
de Styria separatus 17. Novembri

XXXIII. CHRISTOPHORUS
de hoc Communitas in temporal
ipia voto Canonice electus est 19.
Ecclesiæ 17. Febr. ejusdem anni, Vi
nihil lacus 16. anni, & eo temp
nere libellimus, de doctrina, lib
nihil de exercitiis. Hic ex special
in Episcopos Sacerdotibus Fran
vixit in Styria jam in leuono an
sue nostræ, extraxit ex fundam
a quam spiritualibus suis regim
suis regimines concedere dignus.

Hic pro Canonice hactenac
resolvi Comis de Wilna, qui an
natis sue 4. a hac mensi ad immort
moria.

STAVE

victum de libro de rebus, S. Obedi
in quondam librum rebus Fructu
no credita fides, pura tunc supra
no, indolentem, quæritamque ta
nihil fide eber: communi Pro
bet ex præfatio S. Obedi cu
nihil, atque ita decreverit,
nihil, & navigatione viam
non Republicam instauratum esse
nihil Belgicis in hunc modum
nihil, cuius Obedinger, qu
nihil, & adparit: & i Fructu
nihil manans pariter civitatem
nihil Ultrayctum, Res
nihil testimonio manifeste præ
nihil à Monachi Benedictini
nihil manente vendit, nihil præ
nihil, utpote qui cum talibus
nihil, quibus suo tempore
nihil Stavereim Præpositum
nihil, in S. Fructu, de
nihil Ecclesiæ commisit. H
nihil Con-Lenonia, ejusdem
nihil iure à Fructu in Sui
nihil variis mandata Colit

STEDER

nihil Sactenbergis, de
nihil dicitur olim à pauci ex
nihil Aug. Fori altera

tudinibus obnoxius; quare Inclytorum Statuum Provinciæ suæ Styriacæ deputatus, ut vocant, quamvis ad id Officii communibus votis suppliciter invitatus omnino esse noluit, quique tandem Græcii famosa Styriæ Metropoli in Curia seu Residentia sua Stainzenfi piissima mortæ terrestri Spiritum exhalavit die 7. Julii an. 1683. Corpus illius condigno honore depositum sepulturam accepit in Sacello S. Antonii Paduani antedicto.

XXXII. JOANNES Bernardus ex Perillustri Familia à Paumbgarten in Præpositum electus die 30. Aug. ejusdem anni 1683. & 8. Decemb. ejusdem anni Infulatus in propria nostra Ecclesia. Hic magnam partem Collegii è Fundamento erexit, numerum Canonicorum auxit, Ecclesiam exornavit, Altare summum de novo extruxit, Magnam Cryptam pro Canonicis, minorem pro se, & Successoribus, & super hanc ultimam Sacellum B. Joanni Nepomuceno noviter omnia ædificavit, Confirmatus Provinciæ Styriæ deputatus 17. Novembris 1704. Stonizij pie in Domino obdormivit.

XXXIII. CHRISTOPHORUS Horatius Carmini Styrius Græcensis Canonicus, & tunc Commissarius in temporalibus, in Parochia nostra ad S. Stephanum unanimi quasi voto Canonico electus est 19. Januar. 1705. consecratus in Collegiata nostra Ecclesia 15. Febr. ejusdem anni, Vir magnæ prudentiæ & virtutis, erat hic Collegii nostri Decanus 16. annis, & eo tempore vix non semper Novitiorum Director, est Dominus Zelosissimus, & discretus, sibi austerus, aliis benignus, charus omnibus, & domesticis & externis. Huic ex speciali affectu Reverendissimus, & Celsissimus Princeps, & Episcopus Seccoviensis Franciscus Comes a Waggenberg cessit deputatiam Provinciæ in Styria jam in secundo anno sui regiminis, auxit hic non parum decorem Ecclesiæ nostræ, extruxit ex Fundamento partem Collegii nostri, & tam in temporalibus quam spiritualibus suos sequitur Antecessores, cui benignissimus Deus longævum, & felix regimen concedere dignetur.

His pro Coronide superaddatur adhuc dies obitus nostri Illustrissimi Fundatoris Leutoldi Comitis de Wildonia, qui anno reparatæ salutis 1249. die 13. Aprilis anno ætatis suæ 67. ex hac mortali ad immortalem vitam migravit. Ita Documenta communicata.

STAVERENSE,

Sic dictum ab Urbe *Stavera*, S. Odulphi veneratione & miraculis celeberrima, quæ fuit quondam Urbium totius Frisiæ maxima, ditissima, ac splendidissima, imo & Regum credita sedes, portu tunc supra modum commodissimo; unde opes cumulatae Luxum, insolentiam, proterviamque tantam genuerunt, ut quisquis nimis insolenter apud Frisios sese effert: communi Proverbio dicatur videri *protervus Juvenis Staverensis*. Sed ex præfagio S. Odulphi cum dicta Urbe sic actum est, ut paulatim fortunam amiserit, atque ita decreverit, ut vix Oppidi nomen retineat, & pauci incolæ captura piscium, & navigatione vitam lustineant. In hac itaque Urbe Collegium Canonicorum Regularium instauratum esse à S. Odulpho expressis verbis memorat Miræus in Fastis Belgicis in hunc modum: S. Odulphus *ultrajectum profectus, S. Salvatoris Canonicis, vulgo Oudmünster, qui communem ac velut Cænobiticam adhuc vitam tunc agebant, se adjunxit: & à Frederico Episcopo in Frisiam missus, Stavriæ Canonicorum in communi pariter viventium Collegium instauravit, quod Andreas Cuquensis XXV. Episcopus Ultrajectinus, Benedictinis Osbrauca evocatis postea attribuit.* Ex quo Clarissimo testimonio manifeste præterea conficitur S. Odulphum fuisse Canonicum, & quidem à Monachis Benedictinis (qui se antiquitus Canonicorum præcipue Trajectensium nomine venisse, nostris præcipue temporibus operose contendunt) Instituto distinctum, utpote qui cum talibus tam in Ultrajectensi quam Staverensi Collegio vixerit Canonicis, quibus suo tempore Monachi Benedictini sunt suffecti. Denique S. Odulphum Staverensem Præposituram tenuisse, advertit Joannes de Beka in Chronico Ultrajectino, in S. Friderico, ubi sic ait: *B. Odulpho S. Salvatoris Con-Canonico, Stavriensem Ecclesiam commisit.* Si hujus Scriptoris testimonio B. Odulphus fuit S. Friderici Con-Canonicus, ejusdem cum Eo instituti fuerit oportet; ut adeo non videam, quo jure S. Fridericum in Suis numerent Benedictini. Vita S. Odulphi videri potest ex variis manuscriptis Codicibus collecta apud Bollandum ad diem 12. Junij.

STEDERBURGENSE,

Seu secundum alios *Stetterburgense*, dicendum *Monasterium Virginum Ordinis S. Augustini, ubi Attila olim à paucis ex Arce hujus loci erumpentibus casus ægre effugit.*
Tom. V. Cann. Regg. Orig. Pars altera. E e

git. Fundatum fuit post annum Milleſimum ab uxore Altmanni Comitis ab Olsberg, ejusque Filia Fredecunda. Hæc obiit anno 1080. & Mater anno 1087. utraque ibidem condita. Diruitur anno Chriſti 1542. à Civibus Brunſuicenfibus, qui nec mortuis pepercere: Qui illud denuo ſtruve ſunt coacti. Illud tanto poſt Comes de Solms anno 1627. Generalis Danici Exercitus exuſſit. Ita Gabriel Bucelinus part. 3. fol. 114. cui juvat hic ſubdere etiam ea, quæ noviffime ex ipſa Saxonia ab amica manu reſcripta fuerunt ſequentia: Collegium Canoniffarum Regularium in Stederborch Diœceſis Hildeſheimenſis bodiedum quidem extat, ſed ab heterodoxis ſolummodo detentum, videlicet Pſeudo-Abbatiffa & Lutberanis quibusdam Nobilibus Matronis, plane Religioſarum Monialium Simiis, & quidem jam ab anno 1560. à Julio Duce Brunſuicenſi violenter occupatum. Fuit autem iſtud atteſtante Joanne Buſchio lib. 2. Refor. cap. 18. antehac ſatis dives, anno 1501. à S. Bernwardo Hildeſiano Epifcopo fundatum de bonis devotæ cujuſdam Nobilis Matronæ ac Filix ejusdem. Primas autem Clauſtri hujus Dominicellas idem S. Bernwardus antedictus ipſemet inveſtivit, & quidem eodem die, quo etiam in Parthenone Heiningenſi ſacras Veſtales pari Canonicæ itidem Religionis indumento condecoravit, idemque Stederburgenſe Clauſtrum autoritate æque Papali ac Ordinaria ſtabilivit, ſicut & in Heiningen jam prius fecerat, quas ipſas Moniales toto reliquo vitæ ſuæ tempore Religioſe gubernavit, nec non & in Regulari obſervantia ſtudioſiffime conſervavit. At inde poſt longævum temporis decurſum Diſciplina Regulari non nihil labefactata, idem hoc Clauſtrum Autoritate Nicolai Cuſani S. R. E. Cardinalis & per Germaniam Legati à Latere, cooperante ſimul Loci Ordinario Reverendiſſimo & Sereniſſimo Principe Magno è Ducibus Saxonix Epifcopo Hildeſiano, nec non & Henrico Duce Brunſuicenſi per Venerabilem Dominum N. Præpoſitum de Reichenberg ſtrenue fuit reformatum, teſtimonium perhibente eodem Joanne Buſchio ante citato, qui idem ipſe ejusdem Cœnobii hujus Regularis Viſitator fuit, ac plures iſthic Moniales non ſolum inveſtivit, ſed & ad Religioſam quoque Profeſſionem ſuſcepit.

STEINFELDENSE

Celeberrimum ætate noſtra Diœceſis Trevirenſis in Eiflia (cujus Provinciæ deſcriptionem exhibet Zeillerus in ſuo Germaniæ Itinerario ad finem fol. m. 675.) ſub Ordine Præmonſtratenſi comprehenſum, fuit a prima Fundatione ſua Parthenæum Monafterio-Benedictinum: Cujus Domicellis jam olim inde proſcriptis locus ceſſit Canonicis Regularibus ex ſupra recenſita Abbatia Springersbacenſi iſthuc adductis; qui tamen eſt iſti puta Regulares Canonici poſt aliquod tempus omnes ſuſceperunt habitum & Inſtitutum Sacræ Familiæ Præmonſtratenſis.

„ Per duo circiter Sæcula, inquit Reverendiſſimus Stigavienſis Abbas Annal. Præmonſtr. Tom. II. p. 852. Perſiterunt (Steinfeldix) Sacræ Veſtales, ad Regulæ viventes amuſſim, & Monafterio nomen *Domus Dei* ex Cleri Suffragio indictum eſt. At paulo poſt ad Laxiorem vitam & diſſolutam ultro abcedentes, aliæ ad Sæculum avolarunt: aliæ ad Profanos ſic degenerarunt mores, ut Fridericus Coloniensis Metropolita ex Springirbacenſi Monafterio Canonicos Regulares accerſere debuerit, qui Domum Dei purgarent ſcandalo, & Religionem innovarent. Id operis aggreſſi ſunt *Evervinus de Helffenſtein*, *Cono de Widdereſtein*, & *Gualterus de Ulmena*, Canonici Springirbacenſes pro inſtituenda Canonica illuc deſtinati, anno 1121. ſub auſpiciis Theodorici Comitis de *Abre*. Primum Abbatem ex memoratis tribus Reformatoſibus egit *Evervinus* ſive *Ebroinus* (ut alii vocant) *de Helffenſtein*, Vir Doctrina, & Religionis Zelo armatus optimos illico mores introduxit. Ab Honorio II. impetravit anno 1126. Steinfeldensis Canonix bonorum Confirmationem. Interfuit Conſilio Piſano anno 1134. ibique partes Innocentii II. fovit pro viribus: à quo in gratitudinis monumentum recepit inſigne Diploma ad Fratres Eccleſia Steinfeldensis. Hæreticos, qui Coloniæ tractum ſua colluvie inficiebant, verbo & ſcripto aggreſſus eorum errores propalavit, confutavitque Catholica Fidei vindex acerrimus familiaris fuit Sancto Bernardo quocum Litterarum Commertium habuit. Legitur ejusdem Epiftoſa in Operibus S. Bernardi Tomo IV. Operum Edit. Mabillonii. Col. 1490. & ſeq. Quam totam huc tranſcribo, ut uberius de meritis Evervini Lectoribus conſtet.

Reverendo Domino ſuo & Patri Bernardo Claravallenſium Abbati, Evervinus Steinfeldensis Miniſter humilis, in Domino confortari, & confortare Eccleſiam Chriſti.

Læta-

Lætabor ego super eloquia tua, sicut, qui invenit spolia multa, qui nobis memoriam abundantis suavitatis Dei eructare in omnibus dictis, & scriptis vestris soletis, maxime in Cantico amoris Sponsi, & Sponsæ, hoc est, Christi, & Ecclesiæ, ita, ut eidem Sponso dicere veraciter possimus: *Servasti bonum vinum usque ad huc.* Hujus vini tam pretiosi pincernam te nobis ipse constituit: Non cesses propinare, non hæsites, hydrias, non poteris evacuare. Nec te excuset, Pater sancte, debilitas tua, cum plus operetur pietas in officio, quam Corporalis ædificationis exercitatio. Nec dicas, te occupatum: nescimus aliquid huic tam necessario operi communi præponendum. De hydria quantum, Sanctissime Pater, habes, nobis propinare! De prima propinatum est satis, & reddidit eos sapientes, & fortes contra doctrinam, & impetum Scribarum, & Phariseorum: secunda contra argumenta, & tormenta gentilium: tertia contra subtiles deceptiones Hæreticorum, quarta contra falsos Christianos, quinta contra Hæreticos, circa finem Sæculi venturos, de quibus per Apostolum manifeste spiritus dicit: *In novissimis temporibus discedent quidam a fide, intendentes spiritibus erroris, & doctrinis damoniorum, in hypocrisi loquentium mendacium, prohibentium nubere, abstinere a cibis, quos Deus creavit ad percipiendum cum gratiarum actione.* De sexta inebriabuntur, fideles confortando contra illum, qui in hac nimirum discessione a fide revelabitur, scilicet ille peccati Filius, Homo perditionis, qui adversatur, & extollitur super omne, quod dicitur, aut quod colitur Deus; cujus est adventus secundum operationem Satanæ in omni virtute, & signis, & prodigiis mendacibus, & in omni seductione iniquitatis. Post hanc septima non erit necessaria: quando Filii Hominum inebriabuntur ab ubertate Domus Dei, & torrente voluptatis ejus. O bone Pater, satis interim propinasti de quarta hydria omnibus nobis ad correctionem, ædificationem, consummationem, incipientibus, proficientibus, & perfectis, usque in finem Sæculi profuturus contra teporem, ac pravitatem, quæ est in falsis Fratibus. Jam tempus est, ut de quinta haurias, & in medium proferas contra novas Hæreticos, qui circumquaque jam fere per omnes Ecclesias ebulliunt de puteo abyssi, quasi jam Princeps illorum incipiat dissolvi, & instet dies Domini. Et in Epithalamio amoris Christi, & Ecclesiæ locus, qui a te, Pater, sicut tu ipse mihi retulisti, jam est tractandus, videlicet, *Capite nobis Vulpes parvulas, quæ demoliuntur vineas,* huic Mysterio congruit, & te ad quintam hydriam perduxit. Rogamus igitur, Pater, ut omnes partes hæresis illorum, quæ ad tuam notitiam pervenere, distinguas, & contra positis rationibus, & autoritatibus nostræ Fidei illas destruas.

2. Nuper apud nos juxta Coloniam quidam Hæretici detecti sunt, quorum quidam cum satisfactione ad Ecclesiam rediere. Duo ex eis, scilicet qui dicebatur Episcopus eorum cum Socio suo nobis resistere in Conventu Clericorum, & Laicorum, præsentem ipso Domino Archi-Episcopo cum magnis viris nobiles, hæresim suam defendentes ex verbis Christi, & Apostoli. Sed, cum vidissent, se non posse procedere, petierunt, ut eis statueretur dies, in quo adducerent de suis viros Fidei suæ peritos, promittentes, se velle Ecclesiæ sociari, si Magistros suos viderent in Responsione deficere, alioquin se velle potius mori, quam ab hac Sententia deflecti. Quo audito, cum per triduum essent admoniti, & respiscere nolissent, rapti sunt a populis, nimio Zelo permotis, nobis tamen invictis, & in ignem positi, & cremati, & quod magis mirabile est, ipsi tormentum ignis non solum cum patientia, sed & cum lætitia introire, & sustinere. Hic, Sancte Pater, vellem, si præsens essem, habere Responsionem tuam, unde istis Diaboli membris tanta fortitudo in sua Hæresi, quanta vix etiam invenitur in valde Religiosis in Fide Christi.

3. Hæc est hæresis illorum. Dicunt, apud se tantum Ecclesiam esse, eo quod ipsi soli vestigiis Christi inhæreant, & apostolicæ vitæ veri sectatores permaneant, ea, quæ mundi sunt, non quærentes, non domum, nec agros, nec aliquid peculium possidentes: sicut Christus non possedit, nec discipulis suis possidenda concessit. Vos autem, dicunt nobis, domum domui, & agrum agro copulatis, & quæ mundi sunt hujus, quæritis, ita etiam, ut, qui in vobis perfectissimi habentur, sicut Monachi, vel Regulares Canonici, quamvis hæc non ut propria, sed possident ut communia, possident tamen hæc omnia. De se dicunt: Nos pauperes Christi, instabiles, de civitate in civitatem fugientes, sicut oves in medio luporum, cum Apostolis, & Martyribus persecutionem patimur, cum tamen sanctam, & arctissimam vitam ducamus in jejuniis, & abstinentiis, orationibus, & laboribus die, ac nocte persistentes, & tantum necessaria ex eis vitæ quærentes. Nos hoc sustinemus, quia de mundo non sumus, vos autem mundi amatores cum mundo pacem habetis, quia de mundo estis. Pseudo-Apostoli adulterantes verbum Christi, quæ sua sunt, quæsiere, vos, & patres vestros exorbitare fecere, nos, & patres nostri generati Apostoli in gratia Christi permansimus,

mus, & in finem sæculi permanebimus. Ad distinguendos nos, & vos Christus dixit: *A fructibus eorum cognoscetis eos.* Fructus nostri sunt vestigia Christi. In cibis suis vetant omne genus lactis, &, quod inde conficitur, & ex coitu procreatur. Hoc de conversatione sua nobis opponunt. In Sacramentis suis velo se tegunt: tamen nobis aperte confessi sunt, quod in mensa sua quotidie cum manducant, ad formam Christi, & Apostolorum cibum suum, & potum in corpus Christi, & sanguinem per Dominicam orationem consecrant, ut inde se membra, & corpus Christi nutriant. Confessi sunt etiam manifeste, se præter aquam, in ignem, & spiritum baptizare, baptizatos esse, adducentes illud testimonium Joannis Baptistæ baptizantis in aqua, & dicentis de Christo: *Ille vos baptizabit in Spiritu S. & igne.* Et alibi: *Ego baptizo in aqua, major autem vestrum stetit, quem vos nescitis,* quasi alio baptismo præter aquam vos baptizaturus. Et talem baptismum per impositionem manuum debere fieri conati sunt ostendere testimonio Lucæ, qui in Actibus Apostolorum describens baptismum Pauli, quem ab Anania suscepit ad præceptum Christi, nullam mentionem fecit de aqua, sed tantum de manus impositione, &, quicquid invenitur, in Actibus Apostolorum, & Epistolis Pauli de manus impositione, ad hunc baptismum volunt pertinere. Et quemlibet sic inter eos baptizatum dicunt Electum, & habere potestatem, alios dignos baptizandi, & in mensa sua corpus Christi, & sanguinem consecrandi. Prius enim per manus impositionem de numero eorum, quos Auditores vocant, recipiunt eum inter Credentes, & sic licebit eum interesse orationibus eorum, usque dum sat probatum eum faciant electum. De baptismo nostro non curant. Nuptias damnant, sed causam ab eis investigare non potui, vel, quia eam fateri non audebant, vel potius, quia eam ignorabant.

4. Sunt & alii hæretici quidam in terra nostra, omnino ab istis discordantes, per quorum mutuam discordiam, & contentionem utique nobis sunt detecti. Isti negant, in altari fieri corpus Christi, eo quod omnes Sacerdotes Ecclesiæ non sunt consecrati. Apostolica enim dignitas, dicunt, corrupta est, implicans se negotiis sæcularibus, & in Cathedra Petri non militans Deo, sicut Petrus, potestate consecrandi, data Petro, se privavit, & quod ipsa non habet, Archi-Episcopi, & Episcopi, qui in Ecclesia sæculariter vivunt, ab ea non accipiunt, ut aliquos consecrare possint, advertentes illud de verbis Christi: *Super Cathedram Moysi sederunt Scribae, & Pharisei; quæ vobis dicunt, facite,* quasi istis talibus concessa sit potestas tantum dicendi, & præcipiendi, & nil amplius. Et ita evacuant Sacerdotium Ecclesiæ, & damnant Sacramenta, præter Baptismum solum, & hunc in adultis, quos dicunt baptizari per Christum, quicumque sit minister Sacramentorum. De Baptismo parvulorum fidem non habent, præter illud de Evangelio: *Qui crediderit, & baptizatus fuerit, salvus erit.* Omne conjugium vocant fornicationem, præter quod contrahitur inter utrosque virgines, masculum, & fœminam, adstruentes hæc de verbis Domini, quibus respondit Pharisæis: *Quod Deus conjunxit, homo non separet,* quasi Deus tales jungat, tamquam ad similitudinem primorum hominum, & quod eisdem ei opponentibus de libello respondit repudii: *Ab initio non sic, & qui dimissam duxerit, mæchatur,* & illud Apostoli: *Honorabile connubium sit omnibus, & thorus immaculatus.*

5. In Suffragiis Sanctorum non confidunt, jejunia, & cæteras afflictiones peccatorum adstruunt, justis non esse necessaria, nec etiam peccatoribus; quia *in quacunque die ingenuerit peccator, omnia peccata remittuntur ei,* & cæteras observantias Ecclesiæ, quas Christus, & Apostoli ab ipso discedentes non condidere, vocant superstitiones. Purgatorium post mortem non concedunt, sed animas statim, quando egrediuntur, de corpore in æternam requiem, vel pœnam transire, propter illa Salomonis: *Lignum in quamcunque partem ceciderit, sive ad austrum, sive ad aquilonem, ibi manebit.* Et sic Fidelium orationes, vel oblationes pro defunctis annihilant.

6. Contra hæc tam multiformia mala rogamus, S. P. ut evigilet sollicitudo vestra, & contra feras arundinis stilum dirigatis, nec nobis respondeatis, quod turris illa David, ad quam confugimus, sat sit ædificata cum propugnaculis, quod mille Clypei pendent ex illa, omnis armatura fortium, sed volumus, Pater, ut hæc armatura propter nos simpliciores, & tardiores, vestro Studio in unum collecta, contra hæc tot monstra ad inveniendum fiat paratior, & in resistendo efficacior. Noveritis etiam, Domine, quod redeuntes ad Ecclesiam nobis dicere, illos habere maximam multitudinem, fere ubique terrarum sparsam, & eos plures ex nostris Clericis, & Monachis. Illi vero combusti dixere nobis in defensione sua, hanc hæresin usque ad hæc tempora occultatam fuisse a temporibus Martyrum, & permansisse in Græcia, & quibusdam aliis terris. Et hi sunt illi Hæretici, qui se dicunt Apostolos, & suum Papam habent. Alii
Papam

Papam nostrum annihilant, nec tamen alium præter eum habere fatentur. Isti Apostolici Satanæ habent inter se scæminas, ut dicunt, continentes, viduas, virgines, uxores suas, quasdam inter electas, quasdam inter credentes, quasi ad formam Apostolorum, quibus concessa fuit potestas circumducendi mulieres. Vale in Domino.

Occurrit etiam mentio hujus Evervini Libro VI. N. 22. & 26. de Miraculis Sancti Bernardi. Sub primo hoc Præposito Steinfeldensem Canoniam in Leges Præmonstratensium jurasse certum est. Controvertitur tamen quo anno id fuerit factum? Citatus supra Celeberrimus Stigaviensis Abbas id definire non audet. Annales Mirai hanc mutationem contigisse asserunt anno 1126. Fidem tamen haud meretur hæc assertio, nullis firmata tabulis, nec id evincitur ex Rescripto Honorii II. in quo nulla omnino Legum aut Ordinis Præmonstratensis commemoratio, nec ex Diplomate Innocentii II. quod in annum 1136. incidit, fatetur enim ipsemet Stigaviensis Antistes apertam nullam fieri mentionem Instituti Norbertini, sed tacitam duntaxat. Prævalet tamen tacita huic notitia gemina, Virorum Doctissimorum autoritas qui satis aperte indicant ad viginti saltem annos juxta Canones Augustinianos post novam ex Springirbacensi Canoniam introductam Coloniam Steinfeldæ perdurasse Religiosissimos Inquilinos. *Petrus Merffæus Cratepolius* rerum Colonensium diligens Scriptor, atque in iis probe versatus de Steinfeldensium Monialium Amotione in suis Annalibus Colonensibus sub Sancto Brunone Archi-Episc. Col. XXVI. sequentia habet: *Cum Sanctimoniales (Steinfeldæ) laxius vivere cepissent amotis illis, quæ per annos 177. ibi fuerant, Canonici Regulares Sprengkirbacenses illuc sunt Translati & Cœnobium Opera cujusdam nobilis in editiori loco constructum est. Hi per Annos tantum Viginti illic permanserunt. Cum autem Ordo Divi Norberti, quem Præmonstratensem appellant, celebrari cepisset, illuc quoque inductus est, & in hodiernum diem usque perdurat.* Quatuor hæc lustra tribus annis auget nostri Ordinis haud incelebris Scriptor Nebridius a Mindelheim qui in *Antiquario suo Monastico* Epist. 19. fol. 90. ita testatur: *Monasterium Steinfeldense primum per centum septuaginta septem annos alebat Moniales Ordinis S. Benedicti, quibus ob Licentiores vitam amotis introducti sunt Canonici Regulares Springerbacenses, qui postquam Viginti tribus annis in habitu suo ibidem Deo servissent, orto Ordine Præmonstratensium, in eum se pariter omnes salvo loco transtulerunt.* Negari minime quidem potest *Evervinum* primis mox translationis suæ annis multum inclinasse ad Divi Norberti Florentissimum Ordinem, cum Sanctimoniales a Steinfeldia in *Dunwaldt* transtulerit, & *Strahovia* ad Bohemorum Ducis instantiam Præmonstratensis Instituti Surculum implantaverit. Canonicos tamen Augustinianos Steinfeldæ tam mature in Præmonstratenses migrasse ob allegatos Authores veritati minime consentaneum esse existimo. Obiit Vir Magnus, ut eundem jure vocat Abbas Strahoviensis circa annum 1160. Ingens pro Canonicis Augustinianis Gloria quod illum S. Ordini suo primo Springerbacenses genuerint, Ingens pro Præmonstratensibus decus, quod postmodum sui Instituti Sectatorem ad Sanctitatis apicem perduxerint.

STEINHEIMENSE

Jam pridem antiquatum Canonicorum Regularium Diœcesis Augustanæ in Ducatu Wirtembergiæ Monasterium in Forensi ditione Heidenheimensi, & oppido (vel olim Monachis Cisterciensibus Cœnobii Königsbrunnensis subdito) Steinheimensi conspicuum, etsi de genuina primæ Foundationis suæ Historia haud amplius inquirendum: Quodque Carolus Stengelius Abbas in Mantissa ad Commentarium rerum Augustanarum cap. 6. fol. 16. cujuscunque demum incerti solum Ordinis Cœnobium & antedictæ Abbatæ Königsbrunnensi confociatum seu unitum quidem fuisse scribit; verum Steinheimense Monasterium istud antiquitus ad solos Canonicos Augustinianos adspectasse aperte satis liquet ex Documentis Monast. Wirtemberg. fol. 641. ubi Fundator Königsbrunnensis, qui fuit Albertus Romanorum Imperator hujus nominis primus Dux Austriæ. &c. &c. inter varias Donationes sæpe nominatæ Königsbrunnensi Ecclesiæ a se collatas nominatim etiam recenset *Advocatum Monasterii in Steinheim, Ordinis* (ut ipse ait) *S. Augustini Augustanæ Diœcesis &c.*

STENDALENSE,

Seu in Stendalia, vulgo *Stendel* veteris Marchiæ Brandenburgicæ oppido ad Vechtam annem Venerabile Parthenæum de Sacra Congregatione Windesimensi vel olim
Tom. V. Cann. Regg. Orig. Pars altera. F f ante

ante tempora mutata Religionis apprime commendatum : de cujus initio nondum inquisivimus, bene tamen de moderno statu illius haud ita pridem Reverendissimus ac Amplissimus D. Josephus de eodem Ordine ac Windesimensi Congregatione Monasterii Hildesiani Præpositus gratiose sequentia ad me rescripsit. *Stendalense hoc Virginum Domicilium primum anno 1688. a Politico Urbis Magistratu licet Acatbolico secundum materiales structuras suas fuisse non solum egregie reformatum, sed & omnino novum a Fundamentis excitatum, imo etiam novam Coloniam illi datam e Parthenone Dornstadiensi desumptam. &c.*

STERENBERGENSE

Divæ Virgini Deiparæ dicatum, Congregationis Lateranensis, Monasterium, Diocesis Olomuciensis in Moravia, ab Olomucio Provinciae seu Marchionatus hujus Moraviensis Metropoli duobus milliaribus sejunctum, decurrente Sæculo decimo quarto mirificum adeo Fundatorem habuit, Primogenitum nimirum Nobilissimi Herois Stephani de Sterenberg Filium Celsissimum ac Reverendissimum Principem ac Dominum D. Adalbertum dignissimæ memoriæ Archi-Præsulem Magdeburgensem, cujus quidem nomen Albertus Krantzius in sua Metropoli (ubi alias per totum Archi-Antistites istos Parthenopolitanos fuscè perstringit) omnino reticuit, contra ac Gabriel Bucelinus part. 1. fol. 40. Hierarchæ istius Adalberti differte meminit, nam & inter Metropolitans Magdeburgenses ille ipse est, a quo Lusatia vel olim tota quanta Magdeburgensi Ecclesiæ subdita Carolo IV. Romanorum Imperatori, & Regi Bohemiæ &c. væniit, quique sub annum Christi 1371. die 4. Martii Religiosos Viros Ascetis Canonico-Augustinianam Professos unde tandem accitos numero quatuordecim ad novum Sterenbergense Claustrum istud introduxit, una cum Præposito ipsis in Superiorem seu Rectorem dato; demum & ipse Fundator Adalbertus ante dictus post expletum vitæ curriculum in templo Sterenbergensi sub annum 1380. die 14. Januarii secus aram Principem in Crypta subterranea congruis honoribus repositus; ubi pariter tumulati requiescunt etiam alii de eadem Familia Surculi, qui sunt Stephanus de Sterenberg supradictus cum Coniuge sua Anna, & Petro Germano Fratre Ordinis Minorum S. Francisci Alumno, item etiam Zdenko ejusdem memorati Adalberti Germanus Frater, qui auxit numerum Fratrum, ut sint 24. Canonici, & Anna Conthoralis ipsius, nec non etiam Sorores Agnes & Catharina cum pluribus Agnatis Posteris, de quorum gloriosa stirpe R. P. Guilielmus Gumpenberger Soc. Jesu in suo Atlante Mariano fol. 157. occasione Miraculosæ cujusdam Statuæ Marianæ *Sterenbergica* nuncupatæ & hodieum ista Viennæ Austriæ in Templo RR. PP. Franciscanorum magnam habet venerationem, speciale quoddam etsi breve solum affert præconium in hæc verba legendum. *Chara debet esse hæc Familia, è qua unus ante quatuor Sæcula Tartarorum immensas copias delevit ad Olomucium, & propria manu Ducem illorum occidit. Ex alia Linea Petrus Melitensis Eques ferocissimum illum Hussitarum Ducem Ziskam fudit, cumque nemo esset, qui etiam Cælo Duce rabiem Hussiticam multis annis grassantem compesceret, duo tandem Sterenbergij Barones ita eorum reliquias quodam prælio deleverunt, ut ab eo tempore Taboritarum furor campum, apertumque Martem fugeret. &c.*

Syllabus

Reverendissimorum DD. Præpositorum Regularis Canonici
Sterenbergensis in Moravia.

- I. WENCESLAUS, omnium primus solemniter investitus quarto nonas Maij anno 1372. obiit demum anno non notato.
- II. FRIDERICUS in Regimine confirmatus anno 1384. præfuit annis 20.
- III. FLORIANUS electus anno 1404.
- IV. NICOLAUS Rosenka morte naturali pluribus aggregatus decimo tertio Calendas Novembris anno 1449. 20. Octobr.
- V. SIMEON.
- VI. JACOBUS fati extinctus anno 1461.
- VII. NICOLAUS Welick Prælaturæ fasces tenuit usque ad annum 1510.

VIII.

VIII. BENEDICTUS undecimo Calendas Septembris anno 1511. electus, demum morte interveniente locum Successori liquit mense Junio anno 1534.

IX. NICOLAUS Ludwick obiit sexto Idus Junii anno 1558. Hujus sub Regimine Urbs Sterenbergica Jure Hæreditario, seu (uti refert Martinus Zeillerus in suo Itinerario Germaniæ cap. 23. fol. m. 509.) Uxorio nomine ad Carolum Principem Münsterbergensem devoluta protinus ab eodem novis Lutheranorum dogmatibus (quæ & ipse Carolus publice professus est) conspurcata fuit, & inquinata, sat magno etiam Pacis publicæ detrimento inde subsecuto; atque hoc calamitoso tempore usque hodie Duces Münsterbergenses ficto an violenter asserto Advocatiæ titulo nescio quænam jura in Canoniam istam Sterenbergensem prætendunt.

X. SALOMON gente Italus suppellectile sacra furtive subducta fugitivus & infamis Apostata factus anno 1565.

XI. FRIDERICUS Borzikowsky, natione Bohemus, de sacra Familia Fratrum Prædicatorum Alumnus, ab eodem tamen Ordine suo (eo quod suum Pragense Monasterium, cui cum titulo & officio Prioris præfuit, clandestine Hæreticis divendit) justissime proscriptus & excommunicatus, Sterenbergensi Præposituræ pro tempore vacanti violenter intrusus, demum morte prorsus infelici periit die 20. Martii anno 1588.

XII. JOANNES Rosenblut obiit quarto nonas Junii anno 1605.

XIII. MELCHIOR Pyrnesius electus anno 1605. biennio solum præfedit fatis absorptus septimo Calendas Augusti anno 1607.

XIV. BARTHOLOMÆUS Patronus electus die 29. Augusti decessit anno non notato.

XV. MATHIAS Gassinsky natione Polonus, optimus Oeconomus, nomen Confundatoris tota industria sua justissime promeritus, inde tamen rebus feliciter gestis, denuo in Patriam reversus Sterenberga discessit, decimo sexto Calendas Martii anno 1618.

XVI. MATHIAS Jaretius Rogoysky sexto Idus Martii anno 1619. solemniter investitus, cujus temporibus per universam Boëmiam, Moraviam, & Silesiam facta est persecutio magna in Ecclesia, de qua Historici passim; ac pro tunc prævalente hæresi RR. DD. Canonici Sterenbergenses per summam contumeliam violenter adacti, tristes emigrarunt præacto anno octavo Idus Septembris quaqua tandem emmissi, nihil præter Breviarium & Baculum in manibus secum deportantes, prout ita steterunt sub Cruce Davidicum illud Psal. 113. concincentes. *In exitu Israël &c. de Civitate & Cœnobio suo Sterenbergensi conjunctim exierunt, ad imitationem illorum, qui Actorum cap. 5. vers. 41. Ibant gaudentes à conspectu Concilii quoniam digni habitusunt pro nomine Jesu contumeliam pati.*

XVII. VDALRICUS Resenaur post Rebelles Hæreticos à Cæsareanis in acie Pragensi gloriose debellatos, ac subsecutam proin Monasterii restitutionem electus die 15. Junii anno 1626. sexennio fere præfedit demum sopore Lethali suffocatus sexto Idus Aprilis anno 1632.

XVIII. ALEXANDER Ginannus de Pifauro gente Italus electus anno 1632. residuos vitæ dies continuavit usque ad eum, quem sibi fatalem sensit, & expertus est, annum Christi 1658. nono Calendas Julii.

XIX. JOANNES Radonsky electus pridie Idus Novembris anno 1658. decenni Prælatura nondum finaliter expleta exanimis factus decimo quinto Calendas Junii anno 1667.

XX. JOANNES Kraifel electus quinto Calendas Julii anno 1667. obiit anno 1672. die 11. Martii.

XXI. JOANNES ADAMUS Jäge. i Reüth electus quinto Calendas Maij anno 1672.

XXII. JOANNES Klezel.

XXIII. AURELIUS Augustin electus anno 1758.

S T R E T T N E N S E

Monasterium Canonorum Regularium vel olim in Pomerellia (quæ est pars Prussiæ Germanicæ, amplius descripta à Zeillero in Itinerario Germaniæ cap. 24. fol. m.

515.) constitit intra limites Diœceseos (cujus Episcopus in fundo quidem & forensi territorio Regis Poloniæ constanter residet, juxta tamen Pomerelliam antedictam secundum Jura Ecclesiastica sibi subditam habet) Leslaviensi feliciter adspectandum. Mentionem de Strettnensi Monasterio isto etsi jam pridem à Regionariis A catholicis penitus abrogato facit etiam itidem Scriptor Heterodoxus Christophorus Hartknock in descriptione Prussiæ part. 2. cap. 4. fol. 447. ubi is affert fragmentum aliquod Papalis cujusdam Bullæ ab Eugenio IV. de dato Romæ anno Christi 1431. Pontificatus suæ Sanctitatis primo N. Episcopo Wladislaviensi, & N. Præposito Monasterii hujus Strettnensis in causa directæ.

S U B E N S E,

Præclarissimum ætate nostra Diœcesis Pataviensis in secunda Boica ad Oenum fluvi-um Virorum Monasterium S. Lamperto Episcopo Trajectensi (cujus dies Natalitius in Fastis Ecclesiæ Romanæ recolitur decimo quinto Calendas Octobris) & Martyri jam à prima Fundatione sua dedicatum, quoniam determinato anno per Engelberthum Carinthiæ Ducem hujus nominis tertium, de Familia Comitum Ortenbergenium (quorum Stemma Genealogicum prolixè satis descriptum exhibet Wolf. Lazius de migrat. gent. lib. 7. fol. 292. & seqq.) progenitum, & Tutam conthoralem ipsius è Re-gio Hungarorum Sanguine deductam, initia sua sumpserit, adhuc dubitationi locus est. Adlzreütterus in suis Boicæ gentis Annalibus parte 1. lib. 20. num. 23. primam Fun-dationem incidisse scribit in annum 1136. quod nempe Tuta Confundatrix antedicta eodem hoc anno (uti liquet ex Epitaphio) diem suum obierit Calendis Maij. Alt-mannus Episcopus Tridentinus gente Boius donationes Regularibus Canonicis Suben-sibus factas anno 1142. Diplomate fancivit, estque meritis titulum Confundatoris. Vide etiam Hundium in Metropoli tom. 3. fol. 370. & seqq. ubi plures appositæ recen-sentur Bullæ Pontificiæ, & aliorum diversorum Magnatum donationes jam olim in gratiam hujus Subensis Ecclesiæ diversimode factæ in scriptis relatæ. Quibus ad finem additur etiam Præpositorum Syllabus à tempore primæ Fundationis usque ad annum 1610. deductus, & talis est usque ad nostra tempora

Catalogus

Reverendissimorum DD. Præpositorum Monasterii Subensis.

- I. HARTWICUS, primus hujus Cœnobii Præpositus obiit 18. Calend. Maij, anno 1127. quot vero rexit annis, reperiri non potuit.
- II. OTTO è vita migravit anno 1143.
- III. CHUNO, obiit 5. Idus Aprilis anno 1182.
- IV. Wipoto, obiit Calendis Aprilis.
- V. PABO, obiit Calendis Februarij anno 1198.
- VI. THIEMO, obiit 5. Idus Martij anno 1203.
- VII. DIETMARUS, obiit Calendis Junij anno 1221.
- VIII. ROMANUS, obiit 19. Calendas Febr. anno 1223.
- IX. JOANNES, hujus nominis primus, obiit Idibus Decembris anno 1231.
- X. ALBERTUS, obiit Calendis Octobris anno 1235.
- XI. GREGORIUS, obiit anno 1249.
- XII. HENRICUS, obiit pridie nonas Aprilis anno non notato.
- XIII. PABO, hujus & Gurcensis Ecclesiæ Præpositus obiit 3. Idus Octobris anno.
- XIV. JOANNES, hujus nominis secundus, obiit Non. Junij. anno.
- XV. ANDREAS, hujus nominis primus, obiit pridie Calend. Augusti. anno.
- XVI. JOANNES, hujus nominis tertius, cognomine Capellanus obiit 12. Ca-lendas Decembris anno.
- XVII. MEINHARDUS, obiit 4. Idus Junij anno 1303. Isti quinque prænomi-nati Præpositi præfuerunt annis 54.

XVIII.

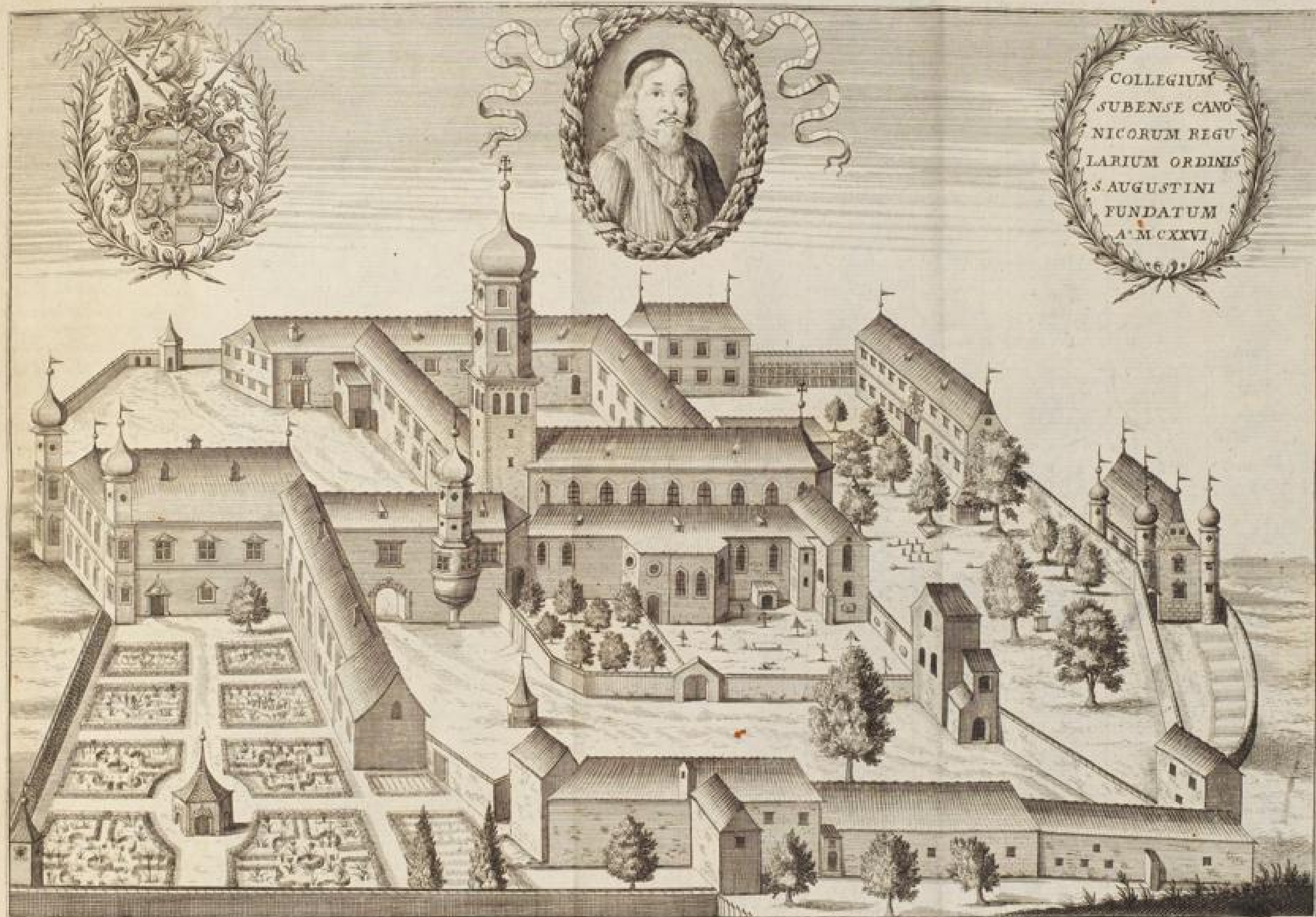

COLLEGIUM
SUBENSE CANO
NICORUM REGU
LARIUM ORDINIS
S. AUGUSTINI
FUNDATUM
A. M. CXXXVI.

REVERENDISSIMO ERNESTO THEOPHILO
CELEBERRIMO AUGUSTINI PRÆPOSITO ET.

Joann. Frank sculp. 1687

COLLEGIUM
 SUBENSE CANO
 NICORUM REGU
 LARIUM ORDINIS
 S. AUGUSTINI
 FUNDATUM
 A. M. CXXVI

REVERENDISSIMO PRÆSULI PRÆNOBILI AC AMPLISSIMO DOMINO DOMINO ERNESTO THEOPHILO
 CELEBERRIMI COLLEGIII SUBENSÆ AD S. LAMPERTUM CANN. REGG. S. AUGUSTINI PRÆPOSITO ET
 PRÆLATO & C. D. D. D.

Scavi Frankfurt Julii 1687

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS
CHICAGO, ILL. U.S.A.
LONDON, ENGLAND

XVI
XV
XIV
XIII
XII
XI
X
IX
VIII
VII
VI
V
IV
III
II
I
A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

XVIII OTTO, obiit

XXI ENGELBERTUS

XXI WALCHINGUS

XXII WILHELMUS

XXIII HENRICUS

XXIII RICHARDUS

XXIV ANDREAS de La

XXIV ANNO 1175. 6. Calendas

XXIV ANNO 1175. 6. Calendas

XXV JUANUS de Lie

XXV ANNO 1175.

XXVI HUGO de Sa

XXVI ANNO 1175. 17. Cal

XXVI ANNO 1175. 17. Cal

XXVII SIGISMUNDUS

XXVII ANNO 1175. 18. Junii

XXVII ANNO 1175. 18. Junii

XXVIII MATHEUS

XXVIII ANNO 1175. 19. Junii

XXVIII ANNO 1175. 19. Junii

XXIX FRANKO

XXIX ANNO 1175. 20. Junii

XXIX ANNO 1175. 20. Junii

XXX HENRICUS

XXX ANNO 1175. 21. Junii

XXX ANNO 1175. 21. Junii

XXXI JOHANNES

XXXI ANNO 1175. 22. Junii

XXXI ANNO 1175. 22. Junii

XXXII PETRUS

XXXII ANNO 1175. 23. Junii

XXXII ANNO 1175. 23. Junii

XXXIII LAMBERTUS

XXXIII ANNO 1175. 24. Junii

XXXIII ANNO 1175. 24. Junii

XXXIV LEONARDUS

XXXIV ANNO 1175. 25. Junii

XXXIV ANNO 1175. 25. Junii

XXXV GEORGIUS

XXXV ANNO 1175. 26. Junii

XXXV ANNO 1175. 26. Junii

XXXVI JOHANNES

XXXVI ANNO 1175. 27. Junii

XXXVI ANNO 1175. 27. Junii

XXXVII JUANUS

REPERTORIUM FRATRIUM PRENOBILITATIS
SACRE REGIE MAJESTATIS
COLLEGIUM AD S. JACOBUM
91

- XVIII. OTTO, obiit anno 1310.
- XIX. ENGELBERTUS, obiit 5. Calend. Augusti anno 1331.
- XX. WALCHUNUS, obiit octavo Idus Julii anno 1345. sub cujus Regimine Monasterium istud in summa inopia & paupertate fuit.
- XXI. WILHELMUS, obiit 4. Nonas Septembris anno 1351.
- XXII. HENRICUS, hujus nominis secundus, obiit 14. Calend. Aug. anno 1353.
- XXIII. RUGERUS Neunhofer, obiit 4. Calend. Augusti anno 1358.
- XXIV. ANDREAS de Lampoting Canon. Salisburgensis præsentatus & confirmatus anno 1358. 6. Calendas Septembris à Godefrido Episcopo Patav. Auctor & Institutor Missæ die Lunæ haberi solitæ pro Prælati Defunctis obiit 15. Calend. Septembris anno 1380. præfuit annis 21. mensibus 11. diebus 25.
- XXV. JOANNES de Liebenberg Canon. Salzburg. obiit 11. Calendas Julij anno 1390.
- XXVI. UDALRICUS Saeldt Professor in Reichersperg & in Hospitem Salisburgensem receptus, obiit 17. Calendas Novemb. anno 1421. præfuit annis 31. mensibus 3. qui instituit quotidianam recitationem Psalmi de Profundis ante Completorium in ambitu.
- XXVII. SIGISMUNDUS de Bottendorff Canon. Salzburg. obiit 13. Calendas Martii anno 1422. Is fuit ultimus ex Canonicis Salzburg. Hi fere omnes male præfuerunt. Rexit autem Sigismundus 3. mensibus.
- XXVIII. MATHÆUS Mermofer, Professor in Berchtolsgaden, obiit pridie Idus Maij anno 1456. præfuit annis 34.
- XXIX. ERASMUS Werder, Professor in Gars, & Hospes Chori Salzburg. obiit 3. Calendas Februarij anno 1471. præfuit annis.
- Vacabat Prælatura Triennio, propter ipsius Prælaturæ actionem Salisburgensem.
- XXX. HIERONYMUS Rotenpeckh, Professor in Rebdorff, & olim in Canonicum Salzburg. receptus, qui tamen nunquam in Possessionem Præposituræ morte præoccupatus pervenit.
- XXXI. LEONARDUS Huetter, hujus loci Professor antea Oeconomus, obiit 6. Calendas Julii anno 1493. qui multum laboravit pro Monasterii libertate, atque primum omnium à suis Conventualibus electus fuit, Vir doctus, Religione & devotione insignis præfuit annis 19.
- XXXII. JOANNES Heiweckh, hujus loci Professor, electus fuit 9. Julij anno, quo supra, confirmatus primo à Christophoro Episcopo Pataviensi, 17. Julij, deinde ab Alexandro 6. Papa 18. Calend. Januarij, eodem anno obiit 5. Idus Novemb. anno 1509. optime quoque præfuit annis.
- XXXIII. PETRUS Dörffl, hujus loci Professor, electus fuit 10. Novemb. ejusdem anni, confirmatus à Julio secundo Papa 14. Calend. Febr. anno 1510. obiit 23. Julij anno 1530. præfuit annis.
- XXXIV. LAMBERTUS Pogner, hujus loci Professor, ante Oeconomus, obiit 10. Calend. Julij anno 1542. præfuit annis.
- XXXV. LEONARDUS Reütter, hujus loci Professor ac Plebanus in Raab, electus fuit 14. Julij anno, quo supra. Confirmatus à Guolfango Episcopo Pataviensi 4. Septemb. eodem anno, obiit 16. Calendas Januarij anno 1558. præfuit annis.
- XXXVI. GEORGIUS Wagner, hujus loci Professor, electus fuit 6. Martij, & confirmatus à Guolfango Episcopo Patav. 6. Aprilis anno 1559. obiit 11. Calendas Septembr. anno 1563. præfuit annis.
- XXXVII. JOANNES Molitor, hujus loci Professor, electus fuit 19. Octobr. confirmatus ab Urbano Episcopo Pataviensi 5. Novembr. anno 1563. obiit 12. Calendas Febr. anno 1586. præfuit annis.
- XXXVIII. PAULUS Fixinger, Professor in Ranshofen, obiit 5. Calend. Julij anno 1586.
- XXXIX. JOANNES Ponner, Professor ibidem obiit nonis Augusti anno 1591.

XL. MICHAEL Hererig, Liberalium Artium Magister, Professus in Baumburg, alter quasi Restaurator & Reformator Monasterii hujus, post octo Regiminis sui annos postulatus ad Præposituram S. Nicolai extra muros Patav. obiit idem 7. Calend. Decembr. anno 1602.

XLI. VDALRICUS Rack, hujus loci Professus & Decanus, obiit Scherdingæ Cal. Decemb. anno 1601.

XLII. WOLFGANGUS Straffer, hujus loci Professus, & Vicarius in Raäb, cum tempore Vindemiarum in Austria Cœnobii negotiis intentus esset, ibidem in Rosfaz obiit 5. nonas Octob. anno 1602.

Vacabat hic Prælatura duobus annis.

XLIII. LEONARDUS Lilius, Professus hujus loci, & Vicarius in Tauffkirchen, Vir alias pius, obiit Scherdingæ 4. Idus Januarij anno 1610.

XLIV. Huic successit GREGORIUS Reichenstorffer, ante Oeconomus & Canonicus hujus loci, unanimiter à Fratribus 22. Martij anno 1610. electus, eoque die confirmatus fuit, obiit anno 1622. præfuit annis 12.

XLV. MARCUS Peckh, hujus loci Professus, electus fuit 10. Maij 1622. obiit anno 1628. sub cujus Regimine incepit Bellum Suecicum, & Bohemicum, nec non Rusticorum Rebello in superiori Austria.

XLVI. MATHIAS Froschamer, hujus Collegii Professus, obiit anno 1640. per duodecim annos laudabiliter regnavit, Ecclesiam multis Paramentis ornavit.

XLVII. GEORGIUS Gugler, hujus loci Professus, electus fuit 28. Januarij anno 1641. obiit anno 1649. præfuit annis 8. sub cujus Regimine grassata est Pestis in Bavaria, & etiam in hac Canonica, in qua lue etiam mortuus est.

XLVIII. HIERONYMUS Ländl, hujus loci Professus, electus est 16. Febr. anno 1650. obiit 9. Aprilis anno 1664. laudabiliter præfuit annis 14. mense 1. diebus 21. ædificavit Capellam S. Catharinæ adhærentem Portæ Ecclesiæ, in qua etiam sepultus jacet.

XLIX. LAMBERTUS Wieninger, Raäbensis Boius, hujus loci Professus, antea Vicarius in Zell & Tauffkirchen, electus fuit 23. Junij anno 1664. obiit 3. Febr. 1672. præfuit laudabiliter annis 7. mensibus 7. diebus 10.

L. AQUILINUS Sadlbogner, hujus loci Professus, & Vicarius in Raäb, electus fuit 3. Aprilis anno 1672. obiit 29. Junij 1678. præfuit annis 6. mensibus 2. diebus 26. ædificavit novam Prælaturam.

LI. WILHELMUS Saxmayr, hujus loci Professus, & Vicarius in Raäb, electus fuit 31. Julij anno 1678. obiit 2. Martij anno 1679. præfuit mensibus 7. diebus 2.

LII. ERNESTUS Theophilus Scharer à Friensenegg, Nobilis Austriacus Cremensis, hujus loci Professus, electus fuit 24. Aprilis anno 1679. procuravit per Bullam Pontificiam ab Innocentio XI. de Dato 7. Decemb. anno 1684. Infulam, & fuit primus Infulatus Præpositus, erexit etiam Confraternitatem B. Virginis Mariæ sub titulo Auxiliatricis in ejusdem B. V. Capella, obiit 25. Aug. anno 1696. præfuit annis 17. mensibus 4. diebus 2. ætatis suæ 64. sepultus jacet in Capella B. V. Mariæ.

LIII. GREGORIUS Raiffauer, Brunoviensis Boius, hujus loci Professus, & antea 15. annis Decanus, electus fuit 30. Sept. 1696. ædificavit ex Fundamento totum Conventum, & Sacristiam, ornavit Ecclesiam multis & pretiosis Paramentis.

LIV. PATRITIUS Eggerbacher Rosenhemij, Nobili Bavariæ oppido, honestissimis Parentibus natus à pueritia tam in Studiis, quam Musica, præsertim in pietate gressus fecit gigantes. Absolutis Monachii & Oeniponti maxima cum laude Studiis, spretoque haud ignobili Capellæ Magistri officio, mundo valedixit, & in Canonica Subensi sub Legis Magni Augustini Legislatoris juravit anno 1708. altero mox anno ad Regale Sacerdotium promotus tanti nominis ac muneris mensuram egregiis virtutibus implevit. Nunc Culinæ nunc Cellæ, nunc Oeconomix Præfectus adeo nihil à Regulari Disciplina remisit, ut dirigendis Novitiis & Choro, quem multis Musicalibus auxit, post sexennium admotus sua in omnibus rebus gerendis dexteritate & Comitatu omnium animos sibi devinxit; post obitum enim Reverendissimi Antecessoris sui 1720. undecimo Augusti unanimi calculo in Præpositum fuit electus. In hac dignitate constitutus cultum Divinum præcipue adamavit. In Choro fuit assiduus, & vix non semper primus, nec alicui sine gravi causa abesse licuit. Ecclesiam multis pretiosis & fericis Paramentis, statuis argenteis, cadureo ex auro contexto, candelabris

& aliis pretiosi Metallii vasis locupletavit. Erga pauperes fuit pie liberalis, erga animas purgantes adeo devotus, ut vix ullam legerit missam, quam pro iis non applicaret, præsertim in persolvendis Suffragiis pro Confœderatis erat accuratissimus parem Charitatem ab aliis exspectans. Tres Domos Parochiales Tauffkirchensem, Rââbensem & Zeleensem è Fundamentis non sine magnis sumptibus ædificavit. Oneri Prælaturæ post annos 28. humeros subduxit reclamantibus omnibus soli Deo & sibi vacaturus. Quod & præstitit, nam ab eo tempore ita solitarie vixit, ut vix post prandium unum aut alterum Religiosum ad horulam se invitentem admiserit, reliquum tempus volvendis ac revolvendis Rosariis, cursui Mariano, Visitationi Via S. Crucis, cæterisque devotionibus impendens, donec tandem viribus sensim deficientibus accedente gangrænâ subito, sed non improvise (utpote, qui jam anno 1735. sarcophagum, ut mortem semper ante oculos haberet, fieri curavit) generali absolute obtenta placidissime exspiravit anno 1756. 2. Augusti.

LV. FIRMINUS successit Laudatissimo Antecessori suo anno 1756. Virtutumque ejusdem Hæres etiamnum Canonice Subensi cum omnium bonorum gratulatione felicissime præest, cui annos Jubilæos ex animo imprecamur.

SUERINENSIS.

Suerinensis (quæ est Suffraganeatus Metropolitanæ Sedis Bremensis) Ecclesia primum Magnopoli seu in Meckelburgo sub annum 1062. inchoata, paulo tamen post videlicet anno Gratia 1066. à Neophytis Christianis in pristinam Gentilis Idololatriæ labem perfide relapsis, ac primo illorum Episcopo S. Joanne Meckelburgenfium Apostolo in odium Christianæ Religionis immanissime trucidato, rursus dissipata fuit, & penitus extincta; quam tamen subinde Potentissimus Princeps Terræ Henricus LEO cognominatus, idem Urbi & Orbi notissimus denuo resuscitavit, & Episcopali Sede Suerinum translata omnino novum isthic condidit Episcopatum, ex tunc *Suerinensem* suo nomine dicendum, sed & novam itidem Cathedralē Ecclesiam isthic instauravit, Canonicis Regularibus ad instar aliorum hinc inde in Comprovincialibus Saxonie Collegiis degentium eo immisis; verum labentibus annis in eodem hoc Suerinensi Cathedrali Collegio sicuti per reliquas Superioris Germaniæ nostræ Collegiatis Ecclesiis secundum Regularem statum suum omnino defecit, ac denique sub annum 1648. cogente Pace Westphalica non solum Status Clericalis, sed & omnis avita Religio Orthodoxa in Suerinensi Ecclesia miserrime fuit debellata, succisa, & penitus extincta Lutheranismō vicissim isthic introducto.

SULLENBERGENSE

Suo nomine dictum, apud populos Aquilonares Venerabile quoddam Canonorum Collegium, in Archi-Diœcesi Bremensi currente Sæculo undecimo fundatum, cujus tamen nuda solum superest memoria, atque hæc unice ab Alberto Kranz. Metropoli Saxonie lib. 5. cap. 5. taliter inserta: *Solus in ea Regione Mons prominet juxta Albim fluvium, longo in occasum dorso protensus, (quem Incolæ Sullenberg vocant) juxta villas Nigenstede, & Blankenese, quem Pontifex (Albertus Archi-Episcopus Bremensis circa annum 1067. in Pastoralis munere præclarus) oportuno arbitratus, ut in eo firmaretur Castellum, quod genti foret præsidio, statim Sylvam, quæ Montis verticem obtigit, excidi, mundarique locum præcipit: Ita quod multis impensis, multoque hominum sudore voti compos effectus, montem asperum fecit habitabilem. Ubi Præposituram constituens, Congregationem decrevit facere Deo servientium: Ibiq; locavit caput S. Secundi Thebæorum Ducis, cujus Patrocinia Metropolitanus in Italia largiente quondam Taurinensi Episcopo, suscepit. Sed hæc institutio frustrata est: Quia conversus est locus in Speluncam Latronum. Ex illo enim quasi præsidio quidam ex nostris, populares, quibus tuendis fuerunt collocati, deprædari ac persequi ceperunt. Ideoque postea locus ille concursu & tumultu Comprovincialium est destructus, populus vero Nordalbinganorum exinde per Archi-Episcopum excommunicatus. Compertum est in gratiam Ducis (Cuidonis Ducis Wandalorum) esse factam demolitionem, qui de suo more felicibus Ecclesiæ actis invidebat. &c.*

SUNDIS,

Seu Patrio suo nomine communiter *Stralsund* appellata, Potissima Ducatus Pomeraniæ interioris Civitas, sub limite Diœcesis Suerinensis, in ora Maris Baltici usque modo famoso illi fœderi Hanseatico juncta, Superiori ætate quidem sui juris ac libera,

Pace tamen Westphalica anno 1648. Coronæ Suevicæ subdita, atque iste inter suas, quibus olim inclaruit, Venerabiles Dei Ecclesias unam etiam Collegiatam habuit, & quidem totius Civitatis primariam simul ac Parochialem, mox in prima Consecratione sua Almæ Virgini Deiparæ dicatam, quam tamen cum toto, quo instructa fuit Nobilissimo Canonorum Collegio miserrime deperivit, & simul sub annum Christi 1522. subitaneo furore partim in exilium ejecit, partim etiam immanissime trucidavit omnes & singulas Personas Ecclesiasticas intra mœnia sua consistentes Senatus Populusque Sundensis, execrandis novi dogmatis Lutherani blanditiis inescatus. Primarius autem Sundensis Collegiatæ hujus Ecclesiæ Fundator eximius, idem & cultui Mariano deditissimus fuit anno 1261. Baronimus Pomeraniæ Dux hujus nominis primus etiam ab Antonico Albicio in Stemat. Christian. Principum amplius laudatus fol. 34.

Littera T.

THABORITANUM,

Seu *Monasterium S. Salvatoris in Tabor* intitulatum Congregationis Windesimensis commembrum prope Snecam in Frisia vel olim ante tempora devastationis Hæreticæ Zelo & Religioso fervore suo summe venerandum, secundum Primogeniam Fundationem seu Institutionem suam descriptum habetur à Joanne Buschio in Chron. Windes. lib. 1. fol. 170. prout sequitur: *Per idem tempus* (circa annum Domini 1406.) *Miles quidam Hierosolymitanus in Frisia oriundus Dominus Revenicus propria in Persona Capitulum adiens Generale in Windesem dona plurima & certa prædia eidem obtulit pro novo Monasterio Ordinis nostri in bonis suis Hæreditariis debite constituendo. Decretum ergo fuit per Capitulum, ut antequam Patres illuc mitterentur, de loci congruentia, ubi Monasterium aptius construere, providendum. Cumque hujusmodi Commissarii anno sequenti Capitulo relationem fecissent de bona loci congruentia secundo Capituli Visitatores illuc destinavit, qui locum illum Tabor nominatum non acceptarent, nisi prius præhabita cautione de centum antiquis Scudatis Franciæ pro perpetuis Monasterii illius annisque redditibus, & quinquaginta Scudatis pro ædificiis construendis. Dicti ergo Visitatores cum cuncta hæc præmissa cernebant sic peracta, locum Præfatum S. Salvatoris in Tabor nuncupatum cum omnibus suis redditibus, agris & proventibus pro novo Monasterio ædificando Auctoritate Capituli Generalis tunc assumpserunt, & Capitulo incorporaverunt. Cujus Gratia Præfatus Dominus Revenicus Miles pie permotus & vehementer accensus, Ordinem nostrum intrare & habitum assumere deliberavit. Et quia Amici & Cognati ejus Frisones in partibus suis id fieri nullatenus consensissent, ad multam ejus instantiam tandem per Priorem de Windesem Joannem Huesden in Windesem fuit investitus, & ita in Religione nostra redditus ad proprium Monasterium remissus. In hoc Monasterio plures de Windesem Fratres diversis temporibus fuisse Rectores & Priores. Frater Wernberus Keynkamp septem annis, Frater Jacobus Oem octo annis, Frater Henricus Herdewick duobus annis, id est decem & septem annis simul computatis, qui dictum Monasterium in Tabor prope Snecis in bona Regulari Disciplina instituerunt, & conservaverunt, ut hodie datur cernere. Unde postmodum plura antiqua Ordinis nostri Monasteria in Frisia vidimus reformata ad decus totius Patriæ. &c.*

THENENSE,

Seu Religiosum Canonissarum Augustinianarum contubernium in oppido Thenensi superiori atate constitit omnino florentissimum, sub titulo Vallis S. Barbaræ cognominari solitum. Recenset hoc Myræus de Collegiis Regularibus cap. 55. fol. 143. inter Monasteria, quæ sacri Ordinis nostri, sexus tamen Fœminini, in Brabantia sunt, & expressam quoque de eodem mentionem facit Buschius in Chron. Wind. lib. 1. cap. 43. sub his verbis: *Monasterium Sanctimonialium in Thenos monte Diœcesis Leodiensis (nunc Mechlinensis) à Patribus de Brabantia Generali Capitulo fuit unitum, & per ipsos Patres in bona Regulari observantia usque in præsens conservatum.* Et sic ille. Verum plura de pientissimo quondam Phrontisterio hoc & fatali illius interitu fideliter asserentem, seu referentem juvat hic audire Joannem Hogbergium in suis notationibus ad Historiam Corfendoncanam Joannis Latomi fol. 140. ubi sic habet: Hujus (Thenensis) Collegii initio occasionem dedisse legitur quidam Henricus de Horn Prior Canonissarum Regularium in Lens S. Remigii juxta Hagum, qui una cum Suppriorissa & Conventu suo sub annum 1388. Thenas se transfulerunt, ibique Monasterium sub titulo